

«Аграрлық несие корпорациясы»
акционерлік қоғамы

Шоғырландырылмаған Қаржылық есептілік
2022 жыл үшін

МАЗМҮНІ**ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ
ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК**

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есеп	10
Пайда немесе зағал туралы шоғырландырылмаған есеп	11
Жұмыстық кіріс туралы шоғырландырылмаған есеп	12
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылмаған есеп	13
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылмаған есеп	14
Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке түсіндірме ескертпелер	15-81

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6T5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
+7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6T5, Алматы,
пр. Достык, 180

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Аграрлық несие корпорациясы» АҚ акционеріне және Директорлар кеңесіне

Ескертпемен пікір

Біз 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есебінен көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал, жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылмаған есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының маңызды тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Аграрлық несие корпорация» АҚ (әрі қарай – «Компания») шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, біздің есебіміздің «Ескертпемен пікір білдіру үшін негіздеме» бөлімінде баяндалған жағдайдың өсерін қоспағанда, қоса беріліп отырған шоғырландырылмаған қаржылық есептілік Қаржылық есептілігінің халықаралық стандарттары жөніндегі Комитеті шығарған ҚЕХС стандарттарына (ҚЕХС стандарттары) сәйкес барлық елеулі қатынастарда Компанияның 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылмаған қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша шоғырландырылмаған қаржылық нәтижелерін және шоғырландырылмаған ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Ескертпемен пікір білдіру үшін негіздеме

2022 жылғы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің 9-ескертпесінде сипатталғандай жалпы баланстық құны 304,221,793 мың теңге болатын 3 кредиттік тәуекел сатысына жатқызылған заңды тұлғаларға берілген кредиттер бойынша Компания күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерві тиісінше 62,564,653 мың теңге мөлшерінде таныды. 9-шы ҚЕХС (IFRS) «Қаржы құралдары» ұйымдардан күтілетін кредиттік залалдарды бағалау кезінде жорамалдар мен болжамдар негізделген дәлелді және расталатын ақпаратты пайдалануды талап етеді. Біз заңды тұлғаларға берілген кредиттік-құнсызданған кредиттер бойынша кепілдікті қамтамасыз етуді іске асырудан күтілетін ақша ағындарын бағалау кезінде пайдаланылған белгілі бір жорамалдармен келіспейміз және күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша айтарлықтай төмендетілген деп санаймыз. 2022 жыл ішінде Компания заңды тұлғаларға берілген кредиттер бойынша кепілді

© 2022 «КПМГ Аудит» ЖШС, Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес тіркелген компания, жауапкершілігі шектеулі серіктестікпен шектелген KPMG International Limited және оның ағылшын компаниясының құрамына кіретін KPMG тәуелсіз фирмалары жалаңдық ұйымының мүшесі болып табылады. Барлық құқықтар қорғалған.

© 2022 TOO «КПМГ Аудит», компания, зарегистрированная в соответствии с законодательством Республики Казахстан, участник глобальной организации независимых фирм KPMG, входящих в KPMG International Limited, членскую организацию компаний с ограниченной ответственностью, организационной структурой (ООО) членства. Все права защищены.

қамтамасыз етудің әділ құнын қайта бағалауды жүргізді және клиенттерге берілген кредиттердің құнсыздануынан болған шығындардың бір бөлігін 2022 жылы Компанияның капиталында тікелей көрсете отырып, 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін тиісті резервті қайта есептеді. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте және 2022 жылғы 31 желтоқсанда және 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде пайда немесе залал, жиынтық кіріс және меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылмаған есептерді құрайтын өзге де байланысты элементтерде күтілетін кредиттік залалдарға ХҚЭС талаптарынан осы ауытқудың резервтерге әсерін сандық бағалау анықталған жоқ.

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «Шоғырландырылмаған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексіне («БАХӨСК кодексі») және біздің шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӨСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің ескертпемен пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері – біздің кәсіби пайымдауымыз бойынша, ағымдағы кезеңнің шоғырландырылмаған қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған мәселелер. Бұл мәселелер толығымен біздің шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің аудитінің мәнмәтіні мен осы есептілік туралы біздің пікіріміздің қалыптасуында қарастырылды және біз осы мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз. Біз «Ескертпемен пікір білдіру үшін негіздеме» бөлімінде баяндалған жағдайға қосымша төменде көрсетілген мәселелерді аудиттің негізгі мәселелері ретінде айқындадық, олар туралы ақпаратты біздің есепте хабарлау қажет.

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдар (ККЗ)

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілігіндегі 3, 4, 9, 22 және 26 Ескертулерді қараңыз.

Аудиттің негізгі мәселесі	Аудиттің негізгі мәселесіне қатысты аудиторлық рәсімдер
<p>Клиенттерге берілген кредиттер жалпы активтердің елеулі үлесін құрайды және тұрақты түрде есептелетін және пайдаланылатын жорамалдарға сезімтал күтілетін кредиттік залалдарға (ККЗ) арналған резервті шегергенде ұсынылды.</p> <p>Компания басшылықтан кәсіби пайымдауды қолдануды және мынадай негізгі салаларға жататын жорамалдарды пайдалануды талап ететін ККЗ бағалау моделін пайдаланады:</p> <p>— кредиттік тәуекел мен дефолт оқиғаларының елеулі ұлғаюын уақтылы анықтау (9-шы ҚЕХС (IFRS) «Қаржы құралдарына»</p>	<p>Біз ККЗ бағалауға қатысты Компанияның әдістемесі мен саясатының негізгі аспектілеріне 9 ҚЕХС (IFRS) талаптарына сәйкестігі мәнне, оның ішінде талдауға қаржылық тәуекелдерді басқару саласындағы біздің мамандарды тарта отырып талдау жүргіздік. Біз Компания қолданатын тиісті модельдердің жұмыс принциптерін тексердік.</p> <p>ККЗ резервін бағалауға қатысты басшылық жасаған кәсіби пайымдаулар мен жорамалдарды талдау үшін біздің аудиторлық рәсімдеріміз мыналарды қамтыды:</p> <p>— Біз клиенттерге берілген кредиттерді кредиттік тәуекел кезеңдері бойынша жіктеуге қатысты бақылаулардың</p>

<p>сәйкес 1, 2 және 3-сатыны анықтау);</p> <ul style="list-style-type: none"> — дефолт (PD) ықтималдығын және дефолт (LGD) жағдайында шығын шамасын бағалау; — түрлі сценарийлер мен болжамды ақпаратты есепке алу үшін түзетуді бағалау; — кредиттік-құнсызданған болып табылатын жеке тұлғаларға берілген кредиттер үшін күтілетін ақша ағындарының болжамы. <p>Клиенттерге берілген кредиттер көлемінің елеулі болуы және олар бойынша күтілетін кредиттік залалдарды бағалаудың белгісіздігі салдарынан сала аудиттің негізгі мәселесі ретінде қаралады.</p>	<p>дизайны мен операциялық тиімділігіне тәстілеу жүргіздік.</p> <ul style="list-style-type: none"> — ККЗ бағалаудың елеуетті өзгерістері шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке елеулі әсер етуі мүмкін клиенттерге берілген кредиттерді іріктеуге қатысты Компанияның қаржылық және қаржылық емес ақпаратты, сондай-ақ Компания пайдаланған жорамалдар мен кәсіби пайымдарды талдау арқылы сатылар бойынша бөлуді дұрыс жүзеге асырғанына тәстілеу жүргіздік. — Клиенттерге берілген кредиттердің іріктемесі бойынша біз бастапқы құжаттармен салыстыру арқылы PD және LGD есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы деректердің дұрыстығын, сондай-ақ кепіл мүлкінің құнын бағалауды және ККЗ-ны есептеу үшін пайдаланылатын оны іске асырудың күтілетін мерзімдерін сараптау арқылы тексердік. — Сондай-ақ біз ағымдағы және болашақ экономикалық жағдайды және қарыз алушылардың тиісті санаттарының қызмет жағдайларын ескеретін өзіндік бағалаумен салыстыру арқылы өртүрлі сценарийлер мен болжамды ақпаратты есепке алу үшін түзетудің жалпы баламалығын талдадық. — Біз сондай-ақ шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктегі ақпаратты ашу Компанияның кредиттік тәуекелге ұшырағыштығын тиісті түрде көрсете ме, жоқ па соған бағалау жүргіздік.
---	--

Нарықтан төмен мөлшерлемелер бойынша алынған қарыздар

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілігіндегі 3 («Мемлекеттік субсидиялар»), 13, 15, 17 және 20 Ескертулерді қараңыз.

Аудиттің негізгі мәселесі	Аудиттің негізгі мәселесіне қатысты аудиторлық рәсімдер
<p>Компания 2022 жылы Қаржы министрлігінен және жергілікті атқарушы органдардан 170,928,726 мың теңге сома қарыздар алу арқылы Үкіметтен қаржы алды, олар бойынша сыйақы мөлшерлемесі жылдық 0.01% -ды, жылдық 1.00% номиналды сыйақы мөлшерлемесі бойынша 500,000 мың теңгені құрады, сондай-ақ Үкіметтің агроенеркәсіптік кешенді қаржыландыру жөніндегі қолданыстағы бағдарламасы шеңберінде Бас компаниядан жылдық 0.28% номиналды сыйақы</p>	<p>Біздің аудиторлық процедураларымыз еділ құн мен алынған несиелердің номиналды құны арасындағы айырмашылық мемлекеттік субсидия болып табылатынын немесе бұл айырмашылық меншікті капиталда танылуы керек екенін бағалау кезінде басшылықтың пікірін талдауды қамтыды.</p> <p>Біз алынған қарыздардың еділ құнын есептеу үшін нарықтық мөлшерлемелерді айқындау кезінде басшылық пайдаланған жорамалдарды қолжетімді нарықтық ақпаратпен салыстырдық.</p> <p>Біз мемлекеттік субсидияларды</p>

<p>мөлшерлемесімен 8,300,000 мың теңге мөлшерінде қарыз алынды. Бастапқы тану кезінде осы алынған қарыздар шарт бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау үшін тиісті нарықтық сыйақы мөлшерлемелерін қолдану арқылы бағаланатын әділ құн бойынша танылды.</p> <p>Алынған қарыздардың әділ құны мен номиналдық құны арасындағы 44,496,654 мың теңге мөлшеріндегі айырма мемлекеттік субсидия ретінде көрсетілді, ол кейіннен тиісті қаржыландыруда көзделген шарттар орындалғаннан кейін пайданың немесе залалдың құрамында танылады.</p> <p>Алынған қарыздардың әділ құнын бағалау басшылықтан елеулі кәсіби пайымды пайдалануды талап етеді. Есепке алу пайымдаулары алынған қарыздардың номиналдық құны мен әділ құны арасындағы айырманы ұсыну және жіктеу тәртібін айқындау кезінде де талап етіледі.</p>	<p>пайдаланудан түсетін кірісті есептеу кезінде қолданылған әдістердің негізділігін бағаладық.</p> <p>Біз сондай-ақ шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктегі мемлекеттік субсидиялар туралы ақпараттың тиісті түрде ашылғанына бағалау жүргіздік.</p>
--	--

Басқа ақпарат

Басшылық басқа ақпарат үшін жауапты. Басқа ақпарат 2022 жылғы Жылдық есепке енетін ақпаратты қамтиды, бірақ басқа ақпаратқа шоғырландырылмаған қаржылық есептілік пен шоғырландырылмаған қаржылық есептілік туралы біздің аудиторлардың есебі енбейді. Жылдық есеп бізге, болжаммен, осы аудиторлардың есебінің күнінен кейін ұсынылады.

Біздің шоғырландырылмаған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратты қамтымайды және біз басқа ақпаратқа қатысты қандай да бір нысандағы сенімділік қорытындысын білдірмейміз.

Біздің шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің аудитіне байланысты біздің жауапкершілігіміз мүмкін болған жағдайда жоғарыда анықталған басқа ақпаратты оқу және басқа ақпаратты оқу барысында оның шоғырландырылмаған қаржылық есептілікпен немесе аудит барысында алған біздің білімімізбен елеулі дәйексіздігін немесе елеулі бұрмаланған болып көрінуін қарастыру.

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілік үшін Компания басшылығы мен корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС стандарттарына сәйкес шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған шоғырландырылмаған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Компанияны жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Компанияның шоғырландырылмаған қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды ерқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы шоғырландырылмаған қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз.

«Ағарарлық несие корпорациясы» АҚ
Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі
6-бет

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Біз, сонымен қатар, басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты сәйкес едәптілік талаптарын орындағанымыз туралы мәлімдеме береміз және барлық қарым-қатынастар мен біздің тәуелсіздігімізге ықпал етеді деп негізді түрде санауға болатын өзге мәселелер және де сәйкес жағдайларда соған қатысты қорғау шаралары туралы айтып білдіре отырамыз.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға айтып білдірген мәселелер арасынан біз ағымдағы кезеңнің шоғырландырылмаған қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған және сәйкесінше негізгі аудит мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты көпшілікке ашып көрсету заңмен немесе нормативтік актілермен тыйым салынған немесе қандай да бір мәселенің біздің есебімізде хабарлануының жағымсыз салдарлары қоғамдық маңызды пайдадан асып түседі деп негізді түрде жорамалданғандықтан мұндай мәселе біздің есепте хабарланбауы тиіс деп анықтаған өте сирек жағдайлардан басқа кезде осы мәселелерді біздің аудиторлардың есебінде сипаттаймыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім партнері.

Урдабаева А. А.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудитори
2012 жылғы 27 тамызда берілген
№ МФ-0000096 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №0000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2023 жылдың 23 мамыры

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанға

ақпін тегін

	<i>Ескерту</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Активтер			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	7	107,720,283	102,853,173
Банктерге берілген кредиттер	8	10,456,354	12,708,512
Клиенттерге берілген кредиттер	9	722,917,368	665,016,227
Қаржылық жағалау бойынша дебиторлық берешек	10	10,205,360	9,626,642
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар	11	147,470,014	–
Сатуға арналған деп жіктелген активтер		1,024,785	1,601,806
Инвестициялық бағамы қарғалар		592,637	839,325
Инвестициялық жылжымайтын мүлік		2,899,093	3,128,638
Негізгі құралдар		1,344,905	1,425,804
Материалдық емес активтер		530,705	624,683
Корпоративтік табыс салығы бойынша қысқа мерзімді активтер	19	1,816,694	1,785,126
Басқа активтер	12	6,612,320	6,875,042
Активтердің жиынты		1,013,590,518	806,484,978
Міндеттемелер			
Акционер адамдары берешек	13	89,417,496	94,260,422
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	14	48,884,037	–
Үкімет адамдары берешек	15	60,747,873	–
Шеңармаған борыштық бағам қарғалар	16	178,599,494	196,654,238
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар адамдары берешек	17	182,850,442	166,814,395
Қысқа мерзімді байлау міндеттемелері		1,403,575	1,205,120
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	19	4,763,872	6,614,451
Мемлекеттік субсидиялар	20	37,797,142	40,515,010
Басқа міндеттемелер	18	4,794,370	29,731,901
Міндеттемелердің жиынты		609,258,301	535,795,537
Меншікті капитал			
Акционерлік капитал	21	401,836,884	254,366,870
Резервтік капитал	21	13,846,278	11,237,766
(Жинақталған шығындар)/бөлінбеген пайда		(11,350,945)	5,084,805
Меншікті капитал жиынты		404,332,217	270,689,441
Міндеттемелер мен меншікті капитал жиынты		1,013,590,518	806,484,978
Бір жай акцияның баланстық құны (теңгемен)	21	1,007.96	1,066.85

Қоғам Басқармасы атынан Қол Қойылады және шығаруға бекітіледі:

Қаертарович

Викторьевна

2023 жылғы 23 маусым

Басқарма төрағасының орынбасары, басқарма мүшесі

Бас бухгалтер

ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

мың теңге

	<i>Ескерту</i>	<i>2022 жыл</i>	<i>2021 жыл</i>
Тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер			
Ақша қаражаты және оның баламалары		8,407,439	5,374,199
Банктерге берілген несиелер		4,298,744	3,925,001
Клиенттерге берілген несиелер		105,459,942	68,920,438
Инвестициялық бағамы Қағаздар		65,748	65,042
		118,231,873	78,284,680
Өзге пайыздық кірістер			
Қаржылық жағдау бойынша дебиторлық берешек		871,473	45,684
Өзге де дебиторлық берешек (дессия)		88,095	-
		119,191,441	78,330,364
Пайыздық шығыстар			
Акциялар алымдағы берешек		(8,018,449)	(10,513,105)
Қазақстан Республикасының Үкіметінің алымдағы берешек		(12,087,824)	(5,717,712)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алымдағы берешек		(18,939,624)	(5,183,328)
Кредиттік мекемелердің қаражаты		(1,543,202)	-
Шығарылған борыштық бағамы Қағаздар		(20,944,021)	(18,619,070)
Өзге де міндеттемелер		(8,195)	(27,145)
		(61,541,315)	(40,060,360)
Таза пайыздық кіріс		57,650,126	38,270,004
Несілең шығындар бойынша шығындар	22	(32,003,445)	(77,530)
Несілең шығындар бойынша шығыстарды шегергендегі таза пайыздық кіріс		25,646,681	38,192,474
Шетел валютасымен операциялардан түскен таза кіріс / (шығын)		(4,129)	9,089
Қызметкерлерге арналған шығындар	23	(7,126,518)	(4,373,762)
Өзге әкімшілік шығындар	23	(3,925,076)	(2,635,235)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін түрлендіру нәтижесіндегі таза шығындар		(794,422)	(62,913)
Өзге кірістер/ (шығындар)	24	259,752	(20,232,159)
Пайыздық емес шығындар		(11,590,393)	(27,294,980)
Салық салуға дейінгі пайда		14,056,288	10,897,494
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	19	(2,568,117)	(2,202,454)
Бір жылдағы пайда		11,488,171	8,695,040

Қорам басқармасы атынан Қол Қойылады және шығаруға бекітіледі:

Жаппарлы Қайрат Кәсіртұрович

Басқарма төрағасының орынбасары, басқарма мүшесі

Зайтұлсина Ирина Николаевна

Бас бухгалтер

2023 жылғы 23 мамыр

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

мың теңге

	<i>Ескерту</i>	2022 жыл	2021 жыл
Бір жылғы пайда		11,488,171	8,695,040
Бір жылғы өзге жинастық кіріс		-	-
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны		11,488,171	8,695,040

Қоғам Басқармасы атынан қол қойылады және шығаруға бекітіледі:

Қарашов Қайрат Каертирович

Қайрат Каертирович Николаевич

2023 жылғы 23 желтоқсан

Басқарма төрағасының орынбасары, басқарма мүшесі

Бас бухгалтер

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ЕСЕП**2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқтаған жыл үшін**

млн теңге

	Ескерту	Акционерлік капитал	Резервтік капитал	Бөлінбеген пайда / (зиян) және шығындар	Жалпы
2021 жылғы 1 қаңтардағы жағдай		167,809,534	5,339,751	(13,411,636)	159,737,649
Бір жылдағы жылытық табыстың жылы		-	-	8,695,040	8,695,040
Акционерлік капиталды ұағайту	21	6,186,092	-	-	6,186,092
Билісті бірақтүге байланысты капиталға жарналар (акциялар шығару)	6,21	80,371,244	-	311,872	80,683,116
Саламатты пегерендегі адам күні бойынша акционерден алынған Қарыздарға бастапқы тауалап түсетін кіріс	13	-	-	33,375,744	33,375,744
Резервтік капиталды ұағайту	21	-	5,898,015	(5,898,015)	-
Саламатты пегеренде акционерге бөлу	16	-	-	(4,744,781)	(4,744,781)
Төленген дивидендтер	21	-	-	(13,762,035)	(13,762,035)
Басқалары		-	-	518,616	518,616
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай		254,366,870	11,237,766	5,084,805	270,689,441
2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай		254,366,870	11,237,766	5,084,805	270,689,441
Бір жылдағы жылытық табыстың жылы		-	-	11,488,171	11,488,171
Акционерлік капиталды ұағайту	21	147,470,014	-	-	147,470,014
Резервтік капиталды ұағайту	21	-	2,608,512	(2,608,512)	-
Төленген дивидендтер	21	-	-	(6,086,528)	(6,086,528)
Алымды есепте келедерге жетілген қанжеттерге берілген кредиттердің күнеленуінен болған зағалар	9, 26	-	-	(19,228,881)	(19,228,881)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай		401,836,884	13,846,278	(11,350,945)	404,332,217

Қоғам Басқармасы Бөліміне Қол Қойылады және шығаруға бекітіледі:

Саяғұлы Сәлім Сәлімовтің

Басқарма төрағасының орынбасары, басқарма мүшесі

Зайғұлалық Ғұрпыя Ғүсқұловтің

Бас бухгалтер

2023 жылғы 23 мамыр

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ЕСЕП

2022 жылы 31 желтоқсанда аяқтаған жыл үшін

мың теңге

	2022 жыл	2021 жыл
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы		
Алынған пайыздар	67,047,542	44,613,371
Төленген пайыздар	(25,446,574)	(23,231,439)
Қызметкерлерге арналған шығындар, төленген	(6,909,353)	(3,860,103)
Өзге операциялық шығындар, төленген	(570,067)	(2,150,611)
Операциялық активтерден мен міндеттемелерде өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша ағындары	34,121,548	15,371,218
<i>Операциялық активтердің таза үлгісі (азаты)</i>		
Банктерге берілген кредиттер	(8,169,830)	3,355,671
Клиенттерге берілген кредиттер	(97,617,384)	(58,986,754)
Қаржылық жалау	323,108	-
Басқа активтер	1,494,749	674,039
<i>Операциялық міндеттемелердің таза үлгісі (азаты)</i>		
Мемлекеттік субсидиялар	(3,672,642)	6,217,014
Өзге міндеттемелер	1,049,299	(2,537,985)
Корпоративтік табыс салығын төлегенге дейін операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза пайдаланылуы	(72,471,152)	(35,906,797)
Төленген корпоративтік табыс салығы	(3,881,680)	(5,920,766)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатын таза пайдалану	(76,352,832)	(41,827,563)
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы		
Негізгі құралдардың түсуі/сатып алу	(152,189)	(33,726)
Материалдық емес активтерді сатып алу	(36,591)	(59,572)
Инвестициялық бағалы қағаздардан өтеумен түсетін түсімдер	233,393	-
Біріктіру нәтижесінде қаражаттың түсуі (Ескерту 6)	-	46,644,824
Инвестициялық қызметтегі ақшалай қаражаттың таза түсімі	44,613	46,551,526
Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының қозғалысы		
Қазақстан Республикасының Үкіметінен қарыздар тартудан түсетін түсімдер (Ескерту 27)	140,000,000	70,000,000
Қазақстан Республикасы Үкіметінен қарыздарын өтеу (Ескерту 27)	(70,000,000)	(70,000,000)
Банктерден қарыздарын тартудан түсетін түсімдер (Ескерту 27)	48,277,000	-
Акционерлерден қарыз тартудан түсетін түсімдер (Ескерту 27)	8,300,000	18,591,199
Акционерлерден қарыздарын өтеу (Ескерту 27)	(14,392,846)	(52,182,190)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар (Ескерту 27)	-	83,951,457
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу (Ескерту 27)	(40,330,000)	(38,988,349)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан қарыздар тартудан түсетін түсімдер (Ескерту 27)	31,428,726	35,029,196
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан қарыз қаражатын өтеу (Ескерту 27)	(16,021,061)	(10,152,235)
Төленген дивидендтер (Ескерту 21)	(6,086,528)	(13,762,035)
Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының таза түсімі	81,175,291	22,487,043
Күтілетін несиелік шығындардың ақша қаражаты мен оның баламаларына өсері	38	(938)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза өзгеруі	4,867,110	27,210,068
Кезең басындағы ақша қаражаты және оның баламалары	102,853,173	75,643,105
Жыл соңындағы ақшалай қаражат және олардың баламалары (Ескерту 7)	107,720,283	102,853,173

Қорық басқармасы атынан қол қойылады және шығаруға бекітіледі:

Сигулатов Климент Сергеевич

Басқарма төрағасының орынбасары, басқарма мүшесі

Зайтұраева Ирина Николаевна

Бас бухгалтер

2022 жылғы 23 маусым

Қосымша қосылған 15-тен 81-ге дейінгі парақтардағы таңдалған түсініктемелі жақшалар осы шоғырландырылмаған Қаржылық есептіліктің ажыралас бөлігі болып табылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

алық шегі

1. Есеп беретін кәсіпорын

«Аграрлық неси корпорациясы» акционерлік Қоғамы (бұдан әрі – «Қоғам» не «Компания») «Аграрлық сектордағы кредиттің мұқабасы туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 25 қаңтардағы № 137 Қаулысымен Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес акционерлік Қоғам нысанында құрылды. Қоғам Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі жәнеңдағы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау комитеті (бұдан әрі – «ҚРҰБ») берген Қазақстан Республикасының 2013 жылғы 5 қарашыдағы № 5.2.24 баш заңнамасында көзделген операцияларды жүргізуге арналған лицензия негізінде қызметті жүзеге асырады. Қоғамның қызметін Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі реттейді.

Қоғамның негізгі қызметі агроөнеркәсіптік кешен субъектілеріне қолжетімді кредит беру жүйесін дамыту жолымен аграрлық саланы индустриализацияға және әртараптануына жәрдемдесу, тиісті лицензия негізінде банктік қарыз операцияларын жүзеге асыру, кредит беру жолымен ауыл шаруашылығы секторын қолдау жөніндегі бағдарламаларды іске асыруға қатысу, отандық және шетелдік инвестицияларды тарту, агроөнеркәсіптік кешенде инвестициялық жобаларды әзірлеуге және іске асыруға қатысу, лизингтік қызметті, қаржы институттарын қолдандыру, заңды тұлғаларды агроөнеркәсіптік кешен субъектілерінің исламдық қағидағдары бойынша қаржыландыру мақсаттары үшін исламдық қаржы құралдарын және заң актілерінде тыйым салынбаған және жарғыда көзделген Қоғамның мақсаттары мен міндеттеріне жауап беретін өзге де қызмет түрлерін пайдалана отырып қаржыландыру.

Компанияның қаржыландыру қызметі қаражатты пайдалану бойынша нақты талаптар мен шектеулерді көздейді. Клиенттерге кредиттер Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығын дамыту бағдарламаларын іске асыруға байланысты нарықтық мөлшерлемелен төмен пайыздық мөлшерлеме бойынша беріледі.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияның Қазақстан Республикасының аумағында 19 тіркелген филиалы (2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша - 17 филиалы) бар. 2022 жыл шінде Қоғам 2 жаңа филиал ашты: Ұлытау облысы бойынша филиал және Абай облысы бойынша филиал.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғам «ҚазАгроҚаржы» АҚ-да 100% меншік үлесіне ие болды, оның негізгі қызметі: Агроөнеркәсіптік кешендегі лизингтік қызмет, агроөнеркәсіптік кешенді Кредиттеу, агроөнеркәсіптік кешенді дамытуға бағытталған республикалық бюджеттік және өзге де бағдарламаларды іске асыруға қатысу (2021 жылғы 31 желтоқсан: еншілес кәсіпорындар жоқ).

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Бәйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұдан әрі – «Бәйтерек» немесе «Акционер») Қоғамның 100% ишіналына иелік етеді.

Қоғамның түпкі меншік иесі Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

Қоғамның заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Астана қ., Иманов к-сі, 11.

Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Қоғамның қызметі Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, дамушы нарықтың ерекшеліктеріне тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары Қоғамның бизнесіне әсер етеді. Құрылымдық, салмақтық және әкімшілік жүйелер дамушы жағдайларда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің өкілділігімен тәуекелмен ұшырасады, олар сондай-ақ жиі өзгерістерге ұшырайды, бұл басқа заңдық және фискалдық келісілдермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғыады. Қазақстандық теңгеің күнсізделуі және әлемдік нарықтардағы мұнай бағасының тұрақсыздығы да шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының белгісіздік деңгейін арттырады. Жақында Ресей мен Украина төңірегіндегі тұрақсыз геосаяси жағдай Қазақстандағы экономикалық белгісіздік деңгейін одан әрі арттырады.

2022 жылдың ақпанында Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығысқа байланысты бірқатар елдер Ресей Федерациясына қарсы санкциялар енгізді. Қақтығыстың әсері екі елдің экономикалық белсенділігіне ғына емес, жаһандық экономикаға да әсер етеді. Санкцияларды енгізу нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінде шикізат пен азық-түлік тауарларының бағасы өсті, ресурстарды жеткізу арасындағы белгіленген байланыстар бұзылды, бағаларға инфляциялық әсер байқалды, сарапшылар әлемдік өнеркәсіп үшін экономикалық салдарды да болжайды.

Ұсынылған шоғырландырылмаған қаржылық есептілік басшылығының Қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырудың қазіргі жағдайларының Қоғамның қызмет нәтижелері мен қаржылық жағдайына мақтұмал әсерін бағалаудың нәрсетеді. Болашақ шаруашылық жағдайларының нақты әсері олардың басшылығының бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

ШОҒЫРЛАНЫДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

аның теңге

2. Шоғырландырылмаған Қаржылық есептілікті дайындаудың негізгі принциптері

Осы шоғырландырылмаған қаржылық есептілік халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі мәтін бойынша – «ҚХЕС») сәйкес дайындалды.

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілік «Есеп саясатының негізгі ережелері» бөлімінде аталғандарды қоспағанда, нақты шарттар бойынша бағалауды есепке алу қағидатына сәйкес дайындалды.

Осы шоғырландырылмаған қаржылық есептілік бір жай акцияға есептегендегі деректерді қоспағанды немесе егер өзгеше көрсетілмесе, оның Қазақстандық теңгемен (бұдан әрі – «теңге» мәтін бойынша) ұсынылған.

Сонымен қатар, Қоғам 2022 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жылға ҚХЕС сәйкес шоғырландырылмаған қаржылық есептілікті дайындады, оны Қоғамның тіркелген кеңсесінде алуға болатын.

Қоса беріліп отырған шоғырландырылмаған қаржылық есептілік Қызметтің ұзаққадағы қағидаты негізінде жасалды, бұл активтері іске асыруды және қалайты қызмет барысында міндеттемелерді өтеуді білдіреді. Қоғамның өз активтерін іске асыруға қабілетті, сондай-ақ оның болашақтағы қызметі Қазақстандағы ағымдағы және болашақ экономикалық жағдайлардың елеулі өзгерісіне ұшырауы мүмкін.

3. Есеп саясатының негізгі қағидаттары

Төменде сипатталған есеп саясатының ережелері осы шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық есепті кезеңдерде, жаңартылғандарды қоспағанда, дәйекті түрде қолданылады.

2022 жылы клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдарды бағалауға қатысты пайымдаулар (Ескерту 26).

Әділ құнды бағалау

Әділ құн бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасындағы әдеттегі мәміле барысында активті сату кезінде алынатын немесе міндеттемені беру кезінде төленетін баға болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру мақсатында мәміле жүзеге асырылады деп болжауы.

- осы актив немесе міндеттеме үшін негізгі болып табылатын нарықта; немесе
- негізгі нарық болмаған жағдайда, осы активке немесе міндеттемеге қатысты неғұрлым тиімді нарықта.

Қоғам негізгі немесе ең тиімді нарыққа қол жеткізе алуы керек. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарыққа қатысушылар өздерінің ұзақ экономикалық мүдделерінде әрекет еткен жағдайда активке немесе міндеттемеге баға белгілеу кезінде нарыққа қатысушылар пайдаланылатын жол берулер пайдаланылып отырып бағаланады. Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарық қатысушысының не активті ең жақсы және неғұрлым тиімді пайдалану арқылы, не оны осы активті ең жақсы және неғұрлым тиімді түрде пайдаланатын нарықтың басқа қатысушысына сату арқылы экономикалық пайдалы генерациялау қабілетін назарға алады.

Қоғам осы мән-жайларды орындай болатын және әділ құнды бағалау үшін жеткілікті деректер қолжетпей болатын және бұл ретте релевантты бақылауымен бастапқы деректерді барынша пайдалануға және бақыланбайтын бастапқы деректерді пайдалануды барынша азайтуға мүмкіндік беретін бағалау модельдерін пайдаланады. Әділ құны қаржылық есептілікте бағаланатын немесе ашылатын барлық активтер мен міндеттемелер Әділ құнды тұтастай бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдің бастапқы деректері негізінде Әділ құнның төменде сипатталған иерархиясы шеңберінде жіктеледі:

- 1 - деңгей-бірдей активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтардағы баға белгілеулері (түзетілмейтін);
- 2 - деңгей-әділ құнды бағалау үшін иерархияның неғұрлым төмен деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын бағалау модельдері;
- 3 - деңгей-әділ құнды бағалау үшін иерархияның неғұрлым төмен деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта байқалмайтын бағалау модельдері.

Қаржылық есептілікте қайталанатын негізде танылатын активтер мен міндеттемелер жағдайында Қоғам әрбір есепті кезеңнің соңына сымбаттаманы қайта талдай отырып (түгел алағанда әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдің бастапқы деректері негізінде) оларды иерархия деңгейлері арасында ауыстыру қажеттілігін айқындайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Қаржылық активтер және міндеттемелер

Бастапқы тану

Тану күні

Стандартты талаптарда Қаржы активтері мен міндеттемелерін сатып алу немесе сату мәміле жасалған күні, яғни ҚОҒАМ активті немесе міндеттемені сатып алу бойынша міндеттемені өзіне алған күні көрсетіледі. Стандарттық талаптармен сатып алуға немесе сатуға талаптары бойынша нарықта қабылданған Қаржыларда немесе келісімдерге белгіленген мерзім шетінде активтер мен міндеттемелерді жеткізу талап етілетін шарт шеңберінде Қаржы активтері мен міндеттемелерін сатып алу немесе сату жатады.

Бастапқы тану кезінде қаржы құралдарын жіктеу шарттық талаптарға және құралдарды басқару үшін пайдаланылатын бизнес-модельге байланысты болады. Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер пайдалану немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын жағдайларды қоспағанда, Қаржы құралдары бастапқыда мәміле бойынша шығындарды қоса алғанда, әділ құн бойынша бағаланады.

Қаржы активтері мен міндеттемелерді бағалау санаттары

ҚОҒАМ өзінің барлық қаржылық активтерін активтерді басқару үшін пайдаланылатын бизнес-модель және активтердің шарттық талаптары бойынша бағаланады:

- амортизацияланған құны;
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құнның (СКӨҚҚ);
- пайда немесе шығын арқылы әділ құн (СКӨҚ).

ҚОҒАМ СПУ бойынша саудаға арналған тұтынаы құралдар мен құралдарды жіктейді және бағалайды. Егер мұндай жіктеу бағалау немесе тану қағидаларын қолданудың сәйбессіздігі жоюға немесе айтарлықтай азайтуға мүмкіндік берсе, ҚОҒАМ өз қалауы бойынша Қаржы құралдарын СКӨҚ бойынша бағаланатын ретінде жіктей алады.

Қарыздар мен қаржылық вешпаңтерді беру жөніндегі міндеттемелерден басқа, Қаржылық міндеттемелер, егер олар саудаға және тұтынаы құралдарға арналған болса, амортизацияланған құны бойынша немесе СКӨҚ бойынша бағаланады не ұйымның қалауы бойынша әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Банктерден қарызға, клиенттерге берілген несиелер, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы құралдар

ҚОҒАМ банктерден қарызға, клиенттердің несиелерін және өзге де қаржылық инвестицияларды амортизацияланған құны бойынша, егер келесі екі шарт та орындалса ғана бағалайды:

- қаржылық актив бизнес-модель шеңберінде ұсталады, оның мақсаты шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін қаржылық активтерді ұстап қалу болып табылады;
- қаржы активтің шарттық шарттары қарыздың негізгі сомасының және қарыздың негізгі сомасының өтелмеген бөлігінің (SPPI) пайыздарының есебіне тек қана төлемдер болып табылатын ақша ағындарын көрсететін құралды алуға негізделеді.

Бұл шарттар төменде толығырақ қарастырылады.

Бизнес-модельді бағалау

ҚОҒАМ бизнес-модельді бизнестің белгілі бір мақсатына жету үшін топтарға біріктірілген қаржы активтерін басқару қалай жүзеге асырылатындығын ең жақсы көрсететін деңгейде анықтайды.

ҚОҒАМның Бизнес-модельі жеке құралдар деңгейінде емес, портфельді біріктірудің жоғары деңгейінде бағаланады және бақылауының факторларға негізделген, мысалы:

- бизнес-модельдің нәтижелілігі және осы бизнес-модель шеңберінде ұсталаатын Қаржы активтерінің кірістілігі қалай бағаланады және бұл ақпарат Ұйымның негізгі басқарушы персоналына қалай хабарланады;
- бизнес-модельдің нәтижелілігіне әсер ететін тәуекелдер (және осы бизнес-модель шеңберінде ұсталаатын қаржы активтерінің табыстылығы), яғни айтқанда, осы тәуекелдерді басқару тәсілі;
- бизнесті басқаратын менеджерлер қалай маркетингталады (мысалы, сыйлық басқарылатын активтердің әділ құнына немесе шартта қарастырылған ақша ағындарына негізделген бе);
- күтілетін жиілік, өлшем және сату уақыты ҚОҒАМның бизнес-модельін бағалауының маңызды аспектілер болып табылады.

ШОҒЫРЛАНЫДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Аяқ теңіз

Бизнес-модельді бағалау «ең нашар» немесе «стрессі» сценарийлерді есепке амай, пайдалану негізді түрде күтілетін сценарийлерге негізделген. Егер бастапқы таныу кейін ақша ағындары ҚОҒАМНЫҢ кұтулерінен өзгеше тәсілмен іске асырылса, ҚОҒАМ осы бизнес-модель шеңберінде ұсталатын қалаған қаржы активтерінің жіктелуін өзгертпейді, бірақ кейіннен мұндай ақпаратты жаңадан құрылған немесе жаңадан сатып алынған қаржы активтерін бағалау кезінде пайдалана алады.

«Қаржының негізгі сомасына және қаржының негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздардың есебіне Ғана төлемдері» тесті (SPPI тесті)

Жіктеу процесінің екінші кезеңі шеңберінде ҚОҒАМ шартта көзделген актив бойынша ақша ағындары борыштың негізгі сомасының есебіне және борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздардың Ғана төлемдері болып табылатынын анықтау үшін қаржы активтің шарттық талаптарымен бағалайды (SPPI тесті).

Осы тесттің мақсаттары үшін «борыштың негізгі сомасы» бастапқы таныу кезінде қаржы активтің әділ құнын білдіреді және ол осы қаржы активтің қолданылу мерзімі ішінде өзгеруі мүмкін (мысалы, егер борыштың негізгі сомасын өтеу есебіне төлеу немесе сыйлықақы/дисконт амортизациясы орын аласа).

Несие шарты шеңберіндегі пайыздардың ең маңызды элементтері, дәлсіз, ақшаның уақытына құннан өтеу және несие төуекелін өтеу болып табылады. Spri сыйлығы өткізу үшін ҚОҒАМ пайыздалуым қолданғанды және орындам факторларым, мысалы, қаржылық актив қай валютада көрсетілгенін және пайыздық мөлшерлемесі белгіленген кезеңді талайды.

Сонымен бірге, шартта көзделген, базалық несиелік келісімге байланысты емес ақша ағындарының төуекелдерге ұшырағышығына немесе құбылмалылығына барынша аз әсер ететін шарттық талаптар шартта көзделген ақша ағындарының тұндалуына себепші болмайды, олар борыштың негізгі сомасының есебіне және борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне проценттердің Ғана төлемдері болып табылады. Мұндай жағдайларда қаржылық активті СКӨҚ бойынша бағалау қажет.

Мерзімнен бұрын өтеу туралы шарт SPPI критерийіне сәйкес келеді, егер мерзімнен бұрын өтеу кезінде төленген сома негізгі соманың өтелмеген бөлігін және өтелмеген бөлікке пайыздарды білдірсе және шарттық қолданылуын мерзімнен бұрын тоқтатқаны үшін ақшаға қонымады қосымша өтемақыны қамтуы мүмкін. Бұдан басқа, мерзімнен бұрын өтеу туралы шарт, егер қаржылық актив сатып алынған жағдайда, осы өткізімге сәйкес келетін ретінде қаралады немесе шартта көрсетілген номиналды сомаға қатысты сыйлықақымен немесе дисконтпен жасалады, мерзімнен бұрын өтеу кезінде төленуге тиісті сома Шартта көрсетілген номиналды соманы және шартта көзделген есептелген (бірақ төленбеген) пайыздарды (сондай-ақ Шарттың қолданылуын мерзімнен бұрын тоқтатқаны үшін ақшаға қонымады қосымша өтемақыны қамтуы мүмкін) білдіреді және қаржы ұйымы (бұдан әрі-қаржы ұйымы) қаржы ұйымы (бұдан әрі-қаржы ұйымы) деп активтің мерзімнен бұрын өтеу туралы шартының әділ құны елеусіз болып табылады.

Несие беру көлеміндегі міндеттемелер

Несие беру жөніндегі міндеттемелер шарттық міндеттемелер болып табылады, олардың талаптары бойынша ҚОҒАМ міндеттеменің қолданылу мерзімі ішінде Клиентке алынған ақ келісілген шарттарда несие беруге міндетті. Мұндай міндеттемелерге қатысты ҰББ-ны бағалауға қойылатын талаптар қолданылады.

ҚОҒАМ кейде нарықтан төмен пайыздық мөлшерлемелер бойынша несие беру міндеттемелерін шығарады. Мұндай міндеттемелер бастапқыда әділ құн бойынша таңылады және кейіннен ҰБҚ-ға арналған бағалау резерві сомасының және бастапқы таңылған сома сомасының ең үлкен шығысы бойынша, орындам болған кезде табыстың таңылған жинақталған сомасы шетеріне отырып бағаланады.

Қаржы активтері мен міндеттемелерін қайта сыныптау

ҚОҒАМ қаржы активтерін басқарудың бизнес-модельді өзгертетін ерекше жағдайларды қоспағанда, олар бастапқы таңыларынан кейін ҚОҒАМ қаржы активтерін қайта жіктелмейді. Қаржылық міндеттемелер ешқандай қайта жіктелмейді.

Ақша қаражаты және оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламаларына қолма-қол ақша қаражаты және несиелік ұйымдардың өтеу мерзімі тұндалған күннен бастап тоқсан күн ішінде қандай да бір шарттық міндеттемелермен ауыртпалық салынбаған қаражат кіреді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

алғаш рет

Қарыз қаражаты

Шығарылған Қаржы құралдары немесе олардың құрамдас бөліктері, егер шарттық келісім нәтижесінде Қоғамның ақша қаражатын немесе өзге де қаржы активтерін беру не міндеттемені ақша қаражатының немесе басқа да қаржы активтерінің тіркелген сомасын меншікті үлестік құралдардың тіркелген санына айырбастау жолымен өзге түрде орындау міндеттемесі болса, міндеттемелер ретінде жіктеледі. Мұндай құралдарға акционер алымдағы берешек, несиелік ұйымдардың қаражаты, Шығарылған борыштық бағамы қағаздар, мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алымдағы берешек кіреді. Бастапқы тағамнан кейін қарыз қаражаты тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Пайдалар мен шығындар міндеттемелерді таңу тоқтатылған кезде, сондай-ақ амортизация процесінде пайданың немесе шығындың құрамында көрсетіледі.

Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржылық актив пен қаржылық міндеттеме қаржылық жағдай туралы есепте танылған сомаларды есепке алуға жүзеге асырудың заңды қорғалған құқығы болған кезде және есеп айырысуды нетто-негізде жүзеге асыру не активті іске асыру және міндеттемені бір мезгілде орындау ниеті болған кезде нетто-шаманы ұсына отырып, өзара есепке алынуға жатады. Есепке жатқызуға жүзеге асыру құқығы болмағандағы оқиғаға негізделгенде тиіс және келесі барлық мән-жайларға заңдық тұрғыдан қорғалуға тиіс:

- әдеттегі қызмет барысында;
- дефолт жағдайында; және
- ұйым немесе контрагенттердің біреуі дәрменсіз немесе банкрот болған жағдайда.

Бұл шарттар, әдетте, өзара есеп айырысу туралы бас келісімдерге қатысты орыдалмайды және тиісті активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте толық сомала көрсетіледі.

Несилерді қайта құрылымдау

Қоғам, мүмкіндігінше, кешіле өндіріп алуға орнына, несиелік шарттарын қайта қарауға, мысалы, төлемдердің шарттық мерзімдерін ұзартуға және несиелік берудің жаңа шарттарын келісуге тырысады.

Қоғам қаржылық активті, мысалы, клиентке берілген несиені тануды тоқтатады, егер Шарттың талаптары іс жүзінде ол жаңа несиелік айналысқа етіп қайта қаралса, яғни айырмашылық құнысыздықпен болатын шығын тағамнан кейін тануды тоқтатуды пайда немесе шығын ретінде танылады. Бастапқы таңу кезінде несиелер құрылған несиелік актив болып саналатын жағдайларды қоспағанда, УББ-нің бағалау мақсаттары үшін 1-кезеңге жатады. Клиенттің несиені мойындауын тоқтату керектігін бағалау кезінде Қоғам, басқалармен қатар, келесі факторларды қарастырады:

- несиелік валютасын өзгерту;
- контрагентті өзгерту;
- модификация құралы SPPI тестінің критерийлеріне сәйкес келмеуіне әкеледі ме?

Егер модификация ақша ағындарының айтарлықтай өзгеруіне әкелмесе, модификация тануды тоқтатуға әкелмейді. Бастапқы тиімді пайыздық ставка бойынша дисконтталған ақша ағындарының өзгеруі негізінде Қоғам пайда немесе шығын туралы есепте өзге шығыстар құрамында ұсынылатын модификациядан түскен пайданы немесе шығынды таныды.

Тануды тоқтатуға әкел соқпайтын модификация жағдайында Қоғам несиелік тәуекелдің Елеулі Ұағамның немесе несиелік-құнысыздық ретінде активтерді жіктеу қажеттілігінің болуына да қайта бағалайды.

Қаржылық міндеттемелер шарттарының модификациясы

Қоғам қаржылық міндеттемені тануды оның шарттары өзгертілген міндеттеме бойынша ақша ағындарының мөлшері айтарлықтай өзгертетін етіп өзгертілген кезде тоқтатады. Бұл жағдайда түрлендірілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеме бұл құны бойынша танылады. Бұрынғы қаржылық міндеттеменің балажыстық құны мен түрлендірілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеменің құны арасындағы айырмашылық немесе шығындың құрамында танылады.

Егер шарттарды түрлендіру (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) қаржылық міндеттемені тануды тоқтатуға әкел соқпаса, Қоғам шарттарды түрлендіру қаржы активін тануды тоқтатуға алып келмейтін жағдайларды қаржы активтің жалпы балажыстық құнын түзетуге қатысты тәсілге сәйкес келетін есеп саясатын қолданады, яғни Қоғам осындай түрлендіру (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) нәтижесінде туындайтын қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құнын шарттарды түрлендіру (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) күніне пайда немесе шығын құрамында келісуге түзетуді таныды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Ақша тәуелсіздігі

Қоғамдастығы Қаржылық міндеттемелер бойынша ақша қаражаты ағындарының шимасын өзгерту, егер олар Шарттың ағымдағы талаптарының ескерілуіне болмай тымалса, талаптардың модификациясы болмай сәйкесімді.

Қоғам сапалық факторларды, сандық факторларды және сапалық және сандық факторлардың жиынтық әсерін талдай отырып, жағдайлардың өзгеруінің маңыздылығын сандық және сапалық бағалауды жүргізеді. Қоғам келесі сапалық факторлардың негізінде шарттарды өзгерту маңызды деген қорытындыға келеді:

- Қаржылық міндеттеменің баланстық жағдайының өзгеруі;
- Қамтамасыз ету түрі немесе міндеттеме сапасын арттырудың басқа да құралдарын өзгерту;
- айырбастау шартын қосу;
- Қаржылық міндеттеменің бағамдылығының өзгеруі.

Сандық бағалауды жүргізу мақсаттары үшін егер бастапқы тіпті пайыздық ставка бойынша дисконтталған алынған комиссиялық шығынды шетеріндегі комиссиялық шығынға төлеуді қоса алғанда, жаңа шарттарға сәйкес ақша қаражаты ағындарының келтірілген құны бастапқы Қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақша қаражаты ағындарының дисконтталған келтірілген құнынан кемінде 10% - ға ерекшеленетін болса, шарттар айтарлықтай өзгеше болып есептеледі. Егер бір борыштық құралды басқасына ауыстыру немесе оның талаптарын түрлендіру есепте өтеу ретінде көрсетілсе, онда келтірілген шығындар немесе комиссиялар тиісті борыштық міндеттемені өтеуден түскен пайыздың немесе шығындың бөлігі ретінде танылады. Егер бір борыштық құралды басқасына ауыстыру немесе оның талаптарын түрлендіру есепте өтеу ретінде көрсетілмесе, онда келтірілген шығындар немесе комиссиялар сомасына тиісті міндеттеменің баланстық құны түзетіні және бұл түзету өзгертілген міндеттеменің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Қаржы активтері мен міндеттемелерін тануды тоқтату

Қаржылық активтер

Қаржылық актив (немесе қолданылатын жерде – Қаржылық активтің бір бөлігі немесе үзбас Қаржылық активтер тобының бөлігі) Қаржылық жағдай туралы есепте танылуын тоқтатады, егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Қоғам активтен ақша ағындарын алу құқығын берді немесе алынған ақша ағындарын "транзиттік" келісім шарттарында үшінші тарапқа Елеулі іліріссіз толық ауады міндеттемесін қабылдаса; сондай-ақ
- Қоғам не (а) активтен түсетін барлық төлемдер мен пайдағын іс жүзінде берді, не (б) активтен түсетін барлық төлемдер мен пайдағын тапсырмаса, бірақ өзіне сақтамай осы активті бақылауды берген жағдайда.

Егер Қоғам активтен ақша ағындарын алуға өз құқықтарын берген жағдайда, бұл ретте оған байланысты барлық төлемдер мен пайдаларды беріп те, сақтап те, сондай-ақ активті бақылауды бермей де, мұндай актив Қоғамның осы активке иелігіне отырған қатысуы шегінде есепте көрсетіледі. Берілген актив бойынша көпшілік шығыны бар активке қатысушы иеліктері активтің бастапқы баланстық құны мәндерінің ең зымы және Қоғамға төлеуге ұсынылуы мүмкін өтеудің ең жоғары мөлшері бойынша бағаланады.

Есептен шығару

Есептен шығарудың Қаржылық активтері

Қоғам енді олардың құнын өтеуді күтпеген кезде ғана ішінара немесе толығымен көрсетіледі. Егер есептен шығаруға жататын сома құнысыздануға жинақталған резервтің шимасынан жоғары болса, онда айырма алдымен резервтің ұлғайуы ретінде есепке алынады, содан кейін ол жалпы баланстық құнға қолданылады. Кез келген кейінгі қалыны келтіру келесілік шығындар бойынша шығыстарға жатқызылады. Есептен шығару тануды тоқтатуға жатады.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық міндеттемені тану тиісті міндеттеме орындалған, күші жойылған немесе қолданылу мерзімі өткен жағдайда тоқтатылады.

Бір қолданыстағы Қаржылық міндеттемені сол кредитор алдындағы басқа міндеттеменен айтарлықтай ерекшеленетін шарттарды алмастырған кезде немесе қолданыстағы міндеттеменің шарттары елеулі түрде өзгертілген жағдайда бастапқы міндеттемені тану тоқтатылады, ал есепте жаңа міндеттеме пайдал немесе шығын құрамындағы міндеттемелердің баланстық құнындағы айырманы таны отырып көрсетіледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Құнсыздану

Туынды емес қаржылық активтер

4 және 26 ескертулері қараңыз.

Қоғам пайда немесе шығын арқылы өзінің құны бойынша бағаланбайтын келесі қаржы құралдары бойынша күтілетін несиелік шығындарға арналған бағалау резервін таныды:

- борыштық құралдар болып табылатын қаржылық активтер;
- қаржылық кепілдік шарттары шығарылмаған.

Үлестік құралдарға инвестициялар бойынша құнсызданудан болған шығын танымағайды.

Резерв сомасы 12 айлық күтілетін несиелік шығындарға тең болатын келесі құралдармен қоспағанда, Қоғам күтілетін несиелік шығындарға бағалау резервтерін бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындарға тең сомала таныды:

- есепті күнгі жағдай бойынша орташа несиелік төуекелі бар борыштық инвестициялық бағамы қаралдар;
- бастапқы танылған сәттен бастап несиелік төуекелі айтарлықтай жоғарыламаған өзге қаржы құралдары.

12 айлық күтілетін несиелік шығындар («12 айлық ОБҚ») – есепті күннен кейін 12 ай ішінде болуы мүмкін қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін несиелік шығындардың бір бөлігі. 12 айлық ҰББ танылатын қаржы құралдары «1-кезең» қаржы құралдарына жатады.

Бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік шығындар ("бүкіл мерзім үшін ҰББ") оның қолданылуының барлық күтілетін мерзімі ішінде қаржы құралы бойынша дефолттың барлық ықтимал оқиғаларының нәтижесінде ҰББ ретінде айқындалады. ҰББ бүкіл мерзім ішінде мойындайтын қаржы құралдары «2-кезең» (егер қаржы құралы бойынша несиелік төуекелі бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай жоғарыламаған, бірақ қаржы құралы несиелік-құнсызданған болып табылмаған жағдайда) және «3-кезең» (егер қаржы құралы несиелік болып табылған жағдайда) қаржы құралдарына жатады – құнсызданған).

Күтілетін несиелік шығындары бағалау (КНШ)

Күтілетін несиелік шығындар дефолттың басталу ықтималдығының дәрежесі бойынша мөлшермен несиелік шығындардың есептік бағасын білдіреді. Олар келесідей бағаланады:

- есепті күнгі жағдай бойынша күтілетін барлық ақша қаражатының толық қамтылуының келтірілген құны ретінде несиелік-құнсызданбаған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты (яғни Шартқа сәйкес Қоғамға тиесілі ақша қаражатының ағындары мен Қоғам аудан күтетін ақша қаражатының ағындары арасындағы айырма);
- есепті күнгі жағдай бойынша несиелік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты активтердің жалпы баланстық құны мен ақша қаражатының болжамдылығы есептік ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде;
- қаржылық кепілдік шарттарына қатысты: Қоғам өтеулі күтетін сомалармен шегере отырып, оның шекпен несиелік шығынын өтеу үшін шарт ұстаушыға күтілетін төлемдердің келтірілген құны ретінде.

Қайта құрылымдалған қаржылық активтер

Тараптардың келісімі бойынша қаржы активінің шарттары қайта қаралған немесе қаржы активінің шарттары өзгертілген немесе қарыз алушының қаржылық қиындықтары себебінен қолданыстағы қаржы активі жаңасымен ауыстырылған жағдайда, осы қаржы активін тануды тоқтату қажеттілігі мәніне бағалау жүргізіледі және күтілетін несиелік шығындар бұлайша бағаланады:

- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолда бар активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда тұрастырылған қаржы активі бойынша күтілетін ақша қаражатының ағындары қолда бар актив бойынша ақша қаражатының толық қамтылған сомасының есебіне енгізіледі.
- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға әкелсе, онда жаңа активтің күтілетін өзінің құны оны тануды тоқтату сәтінде қолданыстағы актив бойынша ақша қаражатының түпсіздігі ағыны ретінде қаралады. Бұл сома қолданыстағы қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық ставканы пайдалана отырып, тануды тоқтатуының күтілетін күнінен есепті күнге дейінгі кезең үшін дисконтталатын қолданыстағы қаржы активі бойынша ақша қаражатын толық алуы сомасының есебіне енгізіледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Алғаш таңда

Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері

Әрбір есепті күште Қоғам амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтеріне және басқа жиынтық кіріс арқылы дама құны бойынша ескерілетін борынтық қаржы активтеріне олардың несиелік құнсыздануы тұрғысынан бағалау жүргізеді. Қаржы активі осындай қаржы активі бойынша болашақ ақша қаражатының есеп айырысу ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиғалар болған кезде "несиелік-құнсызданған" болып табылады.

Қаржы активінің несиелік құнсыздануының күделі, яғни айтықпал, келесі бақыланатын деректер болып табылады:

- Қарыз алушының немесе эмитенттің елеулі қаржылық қиындақтары;
- Шарт талаптарын бұзу, мысалы, дефолт немесе төлем мерзімін кешіктіру;
- Қоғамның қарызы немесе жиынтық төлемі ол өште жағдайларда қарамытын шарттарда қайта құрыламына;
- Қарыз алушының банкроттығы немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастырылуы ықтималдығының туындауы; немесе
- Қаржылық қиындақтар нәтижесінде бағалау қағаздар үшін белсенді нарықтың жоғалуы.

Қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауы сааларынан талаптары қайта қаралған несие, егер шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын аламу тәуекелінің айтарлықтай төмендегені және құнсыздануының басқа да белгілері жоқ екендігі туралы күдік болмаса ғана, әдетте, несиелік-құнсызданған болып есептеледі.

Салық салу

Пайдаға салынатын салық бойынша ағындағы шығыстар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер баланстық міндеттемелер бәсіні пайдалана отырып, барлық уақытша айырмаларға қатысты есептеледі. Пайдаға кейінге қалдырылған салықтар активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың қаржылық есептілік мақсаттары үшін баланстық құны арасында туындайтын барлық уақытша айырмалар бойынша көрсетіледі.

Кейінге қалдырылған салық активтері болашақта салық базасын азайтатын осы уақытша айырмашылықтар есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайданы алу ықтималдығы бар шамада ғана көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері есепті күні күшіне енген немесе іс жүзінде күшіне енген заңнаманы негізге ала отырып, активті іске асыру немесе міндеттемені реттеу кезеңі ішінде қолданылатын салық салу ставкалары бойынша бағалынады.

Қоғам кейінге қалдырылған салық талаптары мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін өзара есепке алуы жүргізеді және егер:

- Қоғамның ағындағы салық міндеттемелеріне қарсы ағындағы салық талаптарын есепке алуға заңды құқығы бар; және
- кейінге қалдырылған салық талаптары мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері сол салық органы сол салық субъектісінен өндіріп алатын корпоративтік табыс салығына жатады.

Бұдан басқа, Қазақстан Республикасында Қоғам қызметіне қатысты қолданылатын әртүрлі операциялық салықтар қолданылады. Бұл салықтар басқа операциялық шығыстардың құрамында көрсетіледі.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған амортизацияның және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып, күнделікті қызмет көрсетуге арналған шығындарды есепке аламай, нақты құны бойынша көрсетіледі. Мұндай құн, егер олар таңу критерийлеріне сай келсе, жалпыға факті бойынша танымалды жабықты зымстыруға байланысты шығындарды қамтиды.

Негізгі құралдардың баланстық құны осы активтің баланстық құнын өтеу мүмкін еместігін көрсететін оқиғалар немесе мін-жайларға өзгерістер туындаған жағдайда құнсыздану мәніне бағалынады.

Жөндеуге және реконструкциялауға арналған шығыстар олардың жүзеге асырылуына қарай шығындарға жіктелінеді және олар капиталдануға жататын жағдайларды қоспағанда, өзге де операциялық шығыстардың құрамына енгізіледі.

ШОҒЫРЛАНЫДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Амортизация

Нысанның амортизациясы оны пайдалануға қол жетімді болған кезде басталады. Амортизация активтері пайдалану пайдаланудың бағалау мерзімдеріне негізделген келесі жылдық мөлшерлемелер бойынша сызықтық әдіспен есептеледі:

	<i>Амортизация нормасы</i>
Ғимараттар	1-5%
Машиналар және жабдық	4-20%
Көлік құралдары	10-25%
Өгіз	10-33%

Қаламдық құны, пайдалану мерзімі және активтерінің амортизациясы есептеу әдістері әрбір есепті жылдың соңында талданады және қажеттілігіне қарай түзетіледі.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық жылжымайтын мүлік жылжымайтын мүлікті ұзақ мерзімге иелікке берумен немесе Қоғам негізгі құрал ретінде пайдаланылатын мүлік құнының өсуінен кіріс алуға арналған.

Бастапқыда инвестициялық жылжымайтын мүлік мәміле бойынша шығындарды қосқанда нақты құны бойынша бағаланады. Баламстық құн тәуелсіздігімен сақтау шартымен мұндай шығындар келтірілген сәтте қолда бар инвестициялық жылжымайтын мүліктің бөліктерін ауыстыру құнын қамтиды; және инвестициялық мүлікке күнделікті қызмет көрсетуге арналған шығындарды қамтимайды. Инвестициялық жылжымайтын мүлік кейіннен жинақталған амортизацияны алып тастағанда өзінің құны бойынша бағаланады. Инвестициялық жылжымайтын мүлік пайдалану қызмет мерзімі ішінде сызықтық негізде амортизацияланады.

Қаржылық жағдай туралы есепте инвестициялық жылжымайтын мүлікті тануды тоқтату оған істен шыққан немесе болашақта экономикалық пайда алу күтілмеген кезде жүзеге асырылады. Инвестициялық жылжымайтын мүліктің шығуынан болған кез келген кірістер мен шығындар тану тоқтатылған жылы пайданың немесе шығындың құрамында танылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлікке және инвестициялық жылжымайтын мүліктен аударымдар пайдалануға өзгеріс болған кезде ғана жүзеге асырылады. Инвестициялық жылжымайтын мүліктен меншік несі несиетін жылжымайтын мүлік объектісіне ауысқан кезде баламстық құн өзгермейді, өйткені Қоғам екі саны үшін де, инвестициялық жылжымайтын мүлік үшін де, меншік несі алатын жылжымайтын мүлік үшін де өзіндік құн бойынша есепке алу моделін пайдаланады.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтерге бағдарламалық жасақтамалар мен лицензиялар кіреді.

Жеке сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда нақты құны бойынша бағаланады. Материалдық емес активтер бастапқы танылғаннан кейін жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегергендегі нақты құны бойынша көрсетіледі. Материалдық емес активтердің шектеулі пайдалану мерзімі болады және 1 жылдан 10 жылға дейінгі пайдалану мерзімі ішінде амортизацияланады және материалдық емес активтің ықтимал құнсыздану белгілері болған жағдайда құнсыздану мәніне талданады.

Сатуға арналған активтер

Қоғам ұзақ мерзімді активтері сатуға арналған активтер ретінде жіктелі, егер олардың ағымдағы құны өтеу негізінен пайдалану барысында емес, сату мәмілесінің нәтижесінде жоспарланса. Бұл үшін айналымнан тыс активтер осындай активтерді сатуға әдеттегі, ұлпақ шарттары болып табылатын шарттарды олардың қисіргі жай-күйінде дереу сату үшін қол жетімді болуы тиіс, бұл ретте олар сату ықтималдылығының жоғары дәрежесімен сипатталуы тиіс.

Сатудың жоғары ықтималдығы Қоғам басшылығының ұзақ мерзімді активті сату жоспарын ұстануға деген нақты ниетін білдіреді. Бұл ретте сатып алушыны іздеу және осындай жоспарды орындау бойынша белсенді іс-қимыл бағдарламасы басталуы қажет. Бұдан басқа, айналымнан тыс актив ағымдағы өлді құнын ескере отырып негізделген баға бойынша сатуға белсенді түрде ұсынылуы тиіс. Бұдан басқа, анықталған мәміле ретінде сатушы көрсету сатуға арналған ретінде айналымнан тыс активтерді жіктеу күнінен бастап бір жыл ішінде күтілуге тиіс.

Қоғам сатуға арналған ретінде жіктелетін активтерді сату бойынша шығыстарды шегергенде ағымдағы құн мен өлді құн мәндерінің ең азы бойынша бағалайды. Активтердің ағымдағы құнының ықтимал құнсыздануын көрсететін оқиғалар немесе мән-жайлардың өзгеруі басталған жағдайда, Қоғам сату бойынша шығыстарды шегере отырып, олардың құнын бастапқы, сондай-ақ кейіннен өлді құнына дейін есептен шығару кезінде құнсызданудан болатын шығынды көрсетеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

аның төңіре

Алып қойылған кепілмен қамтамасыз ету

Алып қойылған кепілмен қамтамасыз ету еркті немесе мәжбүрлі негізде қарыздар бойынша берешекті өтеу есебіне ҚОҒАМ Қарыз алушыларынан алып қойылған кешік мұдкіті білдіреді. Кепілге салынған мұдкіті ҚОҒАМ балансында қыбылдау жөніндегі шешімді несие комитеті, содан кейін ҚОҒАМ Басқармасы қыбылдайды. Барлық рәсімдер жүргізілгеннен кейін мұдкіті ҚОҒАМ балансында тану оның ағымдағы бағалау құны бойынша жүзеге асырылады. Осы активтер Қаржылық жағдай туралы есепте сағуға арналған активтер құрамында ескеріледі.

Акционерлік капитал

Жарғымалы капитал

Жарғымалы капиталға жарналар шығаруға арналған тікелей шығындар шегеріле отырып, тарихи құн бойынша танылады.

Резервтік капитал

Резервтік капитал ҚОҒАМ акционерінің шешімі негізінде бөлінбеген пайдадан қаражатты аудару арқылы ұлғайтылауы мүмкін. ҚОҒАМның саясатына сәйкес резервтік капитал болып шығындар мен басқа да күтпеген тәуекелдер мен жағдайларға қоса алғанда, жалпы тәуекелдерді жабу үшін қамытисады. Резервтік капитал акционердің шешімі негізінде бөлінуге жатады.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде танылады және егер олар есепті күнді қоса алғанда дейін жарияланған жағдайда Ғана есепті күнге капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ Қаржылық есептік бекітілген күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, есептікте ашылады.

Бағалау міндеттемелері

Бағалау міндеттемелері, егер ҚОҒАМ өткен уақыттағы белгілі бір оқиғаның салдарынан заңды немесе өзге еркті түрде қыбылданған міндеттемелерге не болса, оларды реттеу үшін үлкен мқтималдықпен болып жатқан экономикалық пайдаларды қамтитын және жетілдірілген сенімділік деңгейімен бағалауға болатын ресурстардың жиынтығын талап етсе, танылады.

Шартты міндеттемелер

Шартты міндеттемелер Қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілмейді, бұл ретте оларды өтеуге байланысты ресурстардың шығуы өзіне байланып табылған жағдайларды қоспағанда, олар туралы ақпарат Қаржылық есептікте ашылады.

Қарыздар беру бойынша міндеттемелер

Қарыз беру жөніндегі міндеттеме бұл аялың ала келісілген шарттарға және белгіленген мерзімдерге қарыз беру туралы нақты міндеттеме.

Нарықтан төмен ставка бойынша заемдар беру бойынша шығарылған міндеттемелер бастапқыда өзіне құны бойынша бағаланады. Кейіннен олар есі шығарың ең үлкені бойынша бағаланады: ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес айқындалған шығынға арналған бағалау резервінің сомасы және бастапқы танылған сома, тиісті жағдайларда ХҚЕС қағидастарына сәйкес танылған кірістің жиынқталаған сомасы шегеріле отырып, (IFRS) 15.

ҚОҒАМның пайда немесе шығын арқылы өзіне құны бойынша бағаланатын қарыздарды беру бойынша шығарылған міндеттемелері жоқ. Қарыз беру жөніндегі өтеу де міндеттемелерге қатысты ҚОҒАМ шығын үшін бағалау резервін таныды. Қарыздар беру жөніндегі міндеттемелерге қатысты танылған Қаржылық міндеттемелер өзге міндеттемелердің құрамына енгізілген.

Кірістер мен шығыстарды тану

Егер ҚОҒАМның экономикалық пайда алу мқтималдығы жоғары болса және түсім сенімді бағалануы мүмкін болса, түсім танылады. Кірісі Қаржылық есептікте тану үшін келесі өлшемдер де ориндалуы керек:

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Пайыздық және ұқсас кірістер мен шығыстар

Қоғам несиелік-құнсызданған қаржы активтерінен басқа, қаржы активтерінің жалпы баланстық құнына тиімді пайыздық ставканы қолдана отырып, амортизацияланған құны бойынша немесе ҚСЖҚҚ бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша пайыздық түсімі есептейді. Тиімді пайыздық мөлшерлеме бұл дисконттау кезінде болашақ есептік ақшалай төлемдер немесе түсімдер қаржы құрамын пайдаланудың болашақ мерзімі ішінде немесе ол қолданылатын жерде неғұрлым қысқа уақыт кезеңі ішінде қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнына дәл келтіретін мөлшерлеме. Есептеу кезінде қаржы құрамы бойынша барлық шарттық талаптар (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) және тиімді пайыздық ставканың ажырамас бөлігі болып табылатын құрамымен тікелей байланысты комиссиялық немесе қосымша шығыстар ескеріледі, бірақ болашақ несиелік шығындар ескерілмейді. Қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің баланстық құны Қоғам төлемдерді немесе түсімдерді бағалауды қайта қараған жағдайда түзетіледі. Түзетілген баланстық құн бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме негізінде есептеледі, ал баланстық құнның өзгерісі пайыздық кіріс немесе шығыстар ретінде көрсетіледі.

Несиелік-құнсызданған қаржылық актив жағдайында Қоғам осы қаржылық активтің таза амортизацияланған құнына тиімді пайыздық мөлшерлемемен қолдана отырып, пайыздық кірісті есептейді. Егер қаржы активі бойынша дефолт жойылса және ол енді несие-құнсызданбаған болса, Қоғам жалпы құн негізінде пайыздық түсімі есептеуге қайтарылады.

Сатып алынған немесе құрылған несиелік-құнсызданған (ББСК) қаржы активтері жағдайында Қоғам несиелік төуекелді ескере отырып, қаржы активінің амортизацияланған құнына түзетілген тиімді пайыздық ставканы қолдана отырып, пайыздық түсімі есептейді. Несиелік төуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме бұл бастапқы тиіс кезінде активтерінің ББСК амортизацияланған құнына дейінгі есептік болашақ ақша ағындарын (несиелік шығындарды қоспағанда) дисконттайтын мөлшерлеме.

Ақпарат ұсыну

Пайда немесе шығын туралы есепте ұсынылған тиімді пайыздық ставка Әдісін пайдаланы отырып есептелген пайыздық кірістер амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздық кірістерді қамтиды.

Пайда немесе шығын туралы есептің «Өте де пайыздық кірістер» бабы қаржылық жағдау бойынша дебиторлық берешек бойынша пайыздық кірістерді қамтиды.

Пайда немесе шығын туралы есепте ұсынылған пайыздық шығыстар амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыстарды қамтиды.

Мемлекеттік субсидиялар

Мемлекеттік субсидиялар бұл өткен немесе болашақта Қоғамның операциялық қызметіне қатысты белгілі бір шарттарды орындаудың орнына ресурстарды Қоғамға беру түрінде үйдімет, мемлекеттік агенттіктер және мемлекеттік ұйымдар беретін көмек. Егер Қоғам олармен байланысты барлық шарттарды орындайтынша және көрсетілген субсидияларды алатынына негізделген сенім болмаса, мемлекеттік субсидиялар танылмайды. Өтеуі талап етуі мүмкін шарттар болған кезде субсидиялар міндеттемелер құрамында танылады.

Мемлекет акционер ретінде әрекет етпейтін жағдайларда, мемлекеттік қарызды нарықтық бағадан төмен сыйақы мөлшерлемесі бойынша аудан түсетін пайда мемлекеттік субсидия ретінде ескеріледі. Сыйақы мөлшерлемесінен түсетін пайда нарықтық құннан төмен қарыздың бастапқы баланстық құны мен түсімдер сомасы арасындағы айырма ретінде бағаланды.

Мемлекеттік субсидиялар Қоғам өтеуге арналған субсидиялар қаражаты тиісті шығындарды шығыстар ретінде танытын кезеңдер ішінде жүйелі негізде пайданың немесе шығындың құрамында танылады.

Персонал ұстауға арналған шығыстар және олармен байланысты аударымдар

Жалақыға, Мемлекеттік зейнетақы қорына және әлеуметтік сақтандыру қорына төленетін жарналарға, ақпалы жыл сайынғы демалыстарға және науқастандыру бойынша төленетін демалысқа, ақпалай емес нысандарғы сыйақылар мен жеңілдіктерге арналған шығыстар Қоғам қызметкерлерінің тиісті қызметтер көрсетуіне қарай есептеледі. Қоғамның белгіленген жарналары бар мемлекеттік жоспарға сәйкес төлемдерден басқа, зейнетақылар немесе ұқсас төлемдер төлеу жөніндегі қаламтасқан іскерлік практикадан туындайтын қандай да бір құқықтық немесе туындайтын міндеттемелері жоқ.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Өтімділік тәртібімен қаржылық жағдай туралы жеке есептің баптарын ұсыну

Қоғамның нақты зияқталаған операциялық циклі жоқ, сондықтан Қоғам қаржылық жағдай туралы есепте қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелерді бөлек ұсынбайды. Оның орнына активтер мен міндеттемелер 29 *Ескертуде* күтілетін өтеу мерзімдері бойынша беріледі.

Еншілес кәсіпорынға инвестициялар

Қоғамның еншілес ұйымдарға салған инвестициялары Қоғам дауыс беретін акциялардың немесе жарғылық капиталға қатысу үлестерінің жартысынан астамын тікелей немесе жанама иеленетін және бұл ретте Қоғам бақылайтын ұйымдар болып табылады.

Бұл ұйым бақылаудың барлық компоненттеріне ие болған жағдайда, дауыс беретін акциялардың жартысынан азы болған жағдайда да бақылау болуы мүмкін.

Осы шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте Қоғам құнсызданудан болған шығындарын шегергенде бастапқы құны бойынша еншілес ұйымдарға инвестициялар ескеріледі.

Бастапқы құны бойынша есепке алынатын еншілес ұйымдарға инвестициялардың баланстық құны шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте әділ құнның өзгеруіне кейіннен түзетіне жатпайды, алайда кейінгі кезеңдерде еншілес компанияларға инвестициялар құнының құнсыздануына тестіленеді.

Инвестиция сатып алу

Еншілес ұйымдарға инвестициялар сатып алу жөніндегі мәміле ие жаппы бақылауды жүзеге асыру кезінде Қоғам осы мәмілені өзінің жеке қаржылық есептілігінде - айырбастауға берілген соманы негізге ала отырып көрсетудің келесі тәсілін пайдаланады. Қолданылатын тәсілдің негізгі мәміле тараптары өз ішкінен әрекет ететін дербес кәсіпорындар болып табылатындығы және есепке алу тәртібі осы мәміленің нақты шарттарын көрсететіндігі болып табылады.

Бақылауды жою

Еншілес компанияны бақылауды жоғалтқан кезде Қоғам өзінің инвестициясын тануды тоқтатады. Қалған кез келген үлес қолданымстағы ҚЕХС сәйкес қаржылық жағдай туралы есепте таныла береді. Бақылауды жоғалту нәтижесінде тұтылған кез келген оң немесе теріс айырма, егер еншілес компанияны бақылау байланысты Тарапқа берілген жағдайда, кезең ішіндегі пайда немесе зыян құрамында не капиталдағы жинақталған зыян құрамында танылады.

Еншілес компанияларға инвестициялардың құнсыздануы

Әрбір есепті күнде Қоғам еншілес компанияларға инвестициялардың зиянға құнсыздану белгілерінің бар-жоғын анықтайды. Мұндай белгілер болған кезде немесе егер құнсыздануға инвестицияларды жыл сайынғы тестілеуді жүргізу талап етпесе, Қоғам инвестициялардың өтелетін сомасын бағалауды жүргізеді. Инвестициялардың өтелетін сомасы келесі шарттардың ішіндегі ең үлкені болып табылады: активтің әділ құны, шығу шығындарын шегергенде және активті пайдалану құны.

Актив негізінен басқа активтер немесе активтер топтары өндіретін ағындардан тәуелсіз ақша ағындарын тудырмайтын жағдайларды қоспағанда, өтелетін соманы жеке актив үшін анықтайды. Егер ақша қаражатын өндіретін активтің баланстық құны оның өтелетін сомасынан асып кетсе, актив құнсызданған болып есептеледі және өтелетін соманы дейін есептен шығарылады. Пайдалану құнын бағалау кезінде есептелген болашақ ақша ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және активке тән түсікелерді көрсететін салық салуға дейінгі дисконттау мәмілесі бойынша дисконтталған құнға дейін дисконтталады. Шығу шығындарын шегергендегі әділ құнды анықтау кезінде соңғы нарықтық операциялар ескеріледі. Олар болмаған жағдайда тиісті бағалау моделі қолданылады. Бұл есептеулер бағалау коэффициенттерімен, нарықта еркін айналымдағы акциялар бағасының баға белгілеулерімен немесе әділ құнның басқа да қолжетімді көрсеткіштерімен расталады. Қоғам құнсыздану сомасын жеделеткен активтер жиі қызмаған ақша қаражатын өндіретін әрбір бірлік үшін жеке айыналдыртын егжей-тегжейлі жоспарлар мен болжамды есептеулерге сүйене отырып анықтайды. Бұл жоспарлар мен болжамды есептеулер әдетте бес жылға жасалады. Ұзақ мерзімді өсу қарқыны бесінші жылдан кейінгі болжамды болашақ ақша ағындарына есептеледі және қолданылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*Анықтамалар*

Еңшілес компанияларға инвестициялардың құнсыздануының болған жағдайлар «Еңшілес компанияларға инвестициялардың құнсыздануының болған жағдайлар» құрамындағы шийде немесе жаала және өзге де жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады. Өрбір есепті күнге Қоғам инвестициялардың құнсыздануының бұрын танымаған шығындар енді жоқ немесе азайған деген белгілердің бар-жоғын анықтайды. Егер мұндай белгі болса, Қоғам инвестициялардың өтелетін сомасын есептейді. Құнсызданудан бұрын танымаған жағдайлар, егер инвестицияның өтелетін сомасын айқындау үшін пайдаланылған жорамалдарға құнсызданудан болған жаала соңғы танымаған жағдайлармен бастап өзгеріс болған жағдайда ғана қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру инвестицияның баланстық құны оның өтелетін сомасынан аспайтындай, сондай-ақ егер өткен жылдары құнсызданудан жаала танымағандықтан, осы инвестиция танылатын баланстық құнын аспайтындай етіп шектеледі. Мұндай құнам қалпына келтіру пайда немесе жаала және басқа жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады.

Компаниялардың қосылуына жаалы бақылаумен есепке алу

Жаалы бақылауды компаниялардың қосылуы бұл барлық Біріккен бизнес субъекттерінің, сатып келгенде, бір Тарап немесе Тараптар, бизнес біріктірілгенге дейін де, одан кейін де бақылаумен және бақылау уақытына емес бизнес бірлестігі. Жаалы бақылауды компаниялардың қосылуы өсерін Қоғам үлестерді біріктіру алды бойынша ескереді, қосылатын компаниялардың активтері мен міндеттемелері қосылу күніндегі олардың баланстық құны бойынша бағаланады, қосылуға байланысты триангуляциялық шығындар шийде немесе жаала туралы Шоғырландырылмаған есепте шығыстырға жатқызылады, өзара баланстар алынып тасталады, төленген/берілген сатып алу бағасы мен сатып алынған тизе активтердің құны арасындағы кез келген айырмашылық (олардың баланстық құны бойынша, қаржылық есептемеде шығарылады) сатып алушының капиталында танылады.

Жаала алу*Пайдалану құқығы нысанындағы активтер*

Қоғам активтері жаалау басталаған күні пайдалану құқығы нысанында (яғни базалық актив пайдалану үшін қолжетпей болатын күні) таныды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жаалау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзетіле отырып, жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған жинақталған шығындар шегеріле отырып, басталаған күні бойынша бағаланады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтің бастапқы құны жаалау бойынша танылған міндеттемелердің шығысымен, жаалау басталаған күні немесе осындай күнге дейін жүргізілетін бастапқы тікелей шығындармен және жаалау бойынша алынған шығындарды төлемдерін шегергендегі жаалау төлемдерін қамтиды. Егер Қоғам жаалау мерзімінің соңында жаалау алынған активке меншік құқығын алатынына жеткілікті сенімді болмаса, пайдалану құқығы түріндегі танылған актив келесі кезеңдердің неғұрлым қысқа мерзімде сызықтық әдіспен амортизацияланады: активті пайдалану пайдаланудың болашақ мерзімі немесе жаалау мерзімі. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер құнсыздану мәніне тексеріледі.

Жаалау бойынша міндеттемелер

Жаалау басталаған күні Қоғам жаалау мерзімі ішінде жүзеге асырылатын жаалау төлемдерінің келтірілетін құны бойынша бағаланыптын жаалау бойынша міндеттемелерді таныды. Жаалау төлемдеріне кез-келген шығындарды төлемдерін алып тастағандағы тіркелген төлемдер (соның ішінде мәні бойынша тіркелген төлемдер), индекске немесе мөлшерлемеге байланысты ауыспалы жаалау төлемдері және тарту құнының кепілдіктері бойынша төленуі күтілетін сомалар кіреді. Жаалау төлемдеріне, егер Қоғамның осы опционды орындайтынына жеткілікті сенім болса, сатып алу опционның орындалу бағасы және егер жаалау мерзімі Қоғамның жаалауды тоқтату туралы опционның активті орындалуын көрсетсе, жаалауды тоқтату үшін айыппұл төлеу кіреді. Индекске немесе ставкаға тәуелді емес ауыспалы жаалау төлемдері осындай төлемдерді жүзеге асыруға өкелетін оқиға немесе шарт басталаған кезеңде шығыстар ретінде танылады.

Жаалау төлемдерінің келтірілетін құнын есептеу үшін, егер жаалау шартына енгізілген пайыздық мөлшерлемелері оңай анықтау мүмкін болмаса, Қоғам жаалау басталаған күнге қосымша Қарыз қаражатын тарту ставкасын пайдаланады. Жаалау басталаған күннен кейін жаалау бойынша міндеттемелердің шамасы пайыздардың есептелуін көрсету үшін ұайытылады және жүзеге асырылған жаалау төлемдерін көрсету үшін азайтылады. Бұдан басқа, жаалау мерзімі өзгертілген, тіркелген жаалау төлемдерінің мәні бойынша өзгерген немесе базалық активті сатып алуға опционды бағалау өзгерген жағдайда, жаалау бойынша міндеттеменің баланстық құнын қайта бағалау жүргізіледі.

Қысқа мерзімді жаалау және құны төмен активтерді жаалау алу

Қоғам қысқа мерзімді жаалау алуға қатысты таныуды босатуды қысқа мерзімді жаалау алу шарттарына (яғни, жаалау алу басталаған күні жаалаудың көзделген мерзімі 12 айдан аспайтын және сатып алуға опцион жоқ шарттарға) қолданады. Қоғам сондай-ақ құны төмен деп саналатын офсеттік жабықтық жаалау шарттарына құны төмен активтерді жаалау алуға қатысты таныуды босатуды қолданады. Қысқа мерзімді жаалау және төмен құны бар активтерді жаалау бойынша жаалау төлемдері жаалау мерзімі ішінде жаалау бойынша шығыс ретінде танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

малық тиісін

Ұзарту опционы бар шарттарда жалау мерзімі айқындалу кезіндегі Е.де.сі пайымдалулар

Қоғам жалау мерзімін, егер оның орындалатынына жеткілікті сенімділік болса, жалауды ұзартуға арналған опцион көзделген кезеңдермен немесе егер оның орындалмағанына жеткілікті сенімділік болса, жалауды тоқтатуға арналған опцион көзделген кезеңдермен бірге мерзімінен бұрын тоқтатылуға жаппайтын жалау кезеңі ретінде айқындайды.

Қаржылық жалау- Қоғам жаға беруі ретінде

Қоғам жалау мерзімі басталған күннен бастап таза жалау инвестицияларына тең сомда жалау төлемдері бойынша дебиторлық берешекті көрсетеді. Қаржылық кіріс таза инвестициялардың баланстық сомасына кірістіліктің тұрақты мерзімі нормасын көрсететін схема бойынша есептеледі. Бастапқы тікелей шығындар жалау төлемдері бойынша дебиторлық берешектің бастапқы сомасының құрамында ескеріледі.

Жалау, егер ол активті келентімен байланысты барлық төуекелдер мен пайдағы беруді көздейтін болса, Қаржылық жалау (лизинг) ретінде жіктеледі.

Жалауды Қаржы ретінде жіктеу мәміленің мазмұнына байланысты, бірақ келісімшарттың формасына байланысты емес. Төменде жеке немесе жиынтық түрде жалауды Қаржылық ретінде жіктеуге әкелетін жағдайлардың мысалдары келтірілген:

- 1) жалау шарты жаға алушыға активке меншік құқығын жаға беру мерзімінің соңында беруді көздейді;
- 2) жаға алушының активті осы опционды орындау күніндегі әділ құннан төмен болады деп күтілетін баға бойынша сатып алуға опционды болады, сондықтан жалау қатынастары басталған күні осы опционның орындалуын жеткілікті сенімділікпен күтуге болады;
- 3) жалау мерзімі, егер меншік құқығы берілмесе де, активті Экономикалық пайдалану мерзімінің едәуір бөлігін құрайды;
- 4) жалау қатынастары басталған күні ең төменгі жалау төлемдерінің келтірілген құны базалық активтің әділ құнына іс жүзінде тең болады; және
- 5) базалық активтің мамандандырылған сипаты бар, оны тек жаға алушы ғана айтарлықтай өзгертусіз пайдалана алады.

ҚЕХС (IFRS) 16 сонымен қатар жалауды Қаржылық ретінде жіктеуге әкелуі мүмкін белгілерді анықтайды:

- 1) егер жаға алушының жалау шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқығы болса, олар жаға берушінің Шартты бұзуға байланысты шығындары жаға алушыға тиесілі болады;
- 2) Тарату құнының әділ бағасының ауытқуынан пайда немесе шығын жаға алушыға есептеледі (мысалы, жалау мерзімінің соңында студия түсетін түсімдердің көп бөлігіне тең жалау төлемінен ішкерім нысанында); және
- 3) жаға алушының жаға алу төлемінің деңгейі нарықтағыдан едәуір төмен болған кезде жаға алушы тиісін бір мерзімге ұзартуға мүмкіндігі бар.

Бастапқы бағалау

Бастапқы бағалау кезінде Қоғам қаржылық жалауға (лизингке) берілген жалау (лизинг) заттарын дебиторлық берешек ретінде жаға (лизингке) берілген таза инвестицияға тең сомда таныма.

Бастапқы табу жаға алушымен жалау (лизинг) нысанын қабылдау-беру актісіне қол қойылған күні жүзеге асырылады. Бұл ретте жаға берілетін таза инвестициялар-бұл жалау шартында көзделген пайыз мөлшерлемесі бойынша әділ құны бойынша дисконтталған жаға берілетін жалпы инвестициялар.

Жалау (лизинг) нысанын сатып алуға байланысты бастапқы тікелей шығындар қаржылық жалау (лизинг) бойынша дебиторлық берешекті бастапқы бағалауға енгізіледі.

Лизинг төлемдерін лизинг алушылар Қаржы лизинг шарттарына сәйкес кезеңделген жүзеге асырады. Жалау төлемдерін бөлу жасалған Қаржы лизинг шарттарының талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

Қаржылық кірісті табу лизинг берушінің қаржылық жалауға (лизингке) қатысты өтеменен, таза инвестициясына кірістің тұрақты мерзімі нормасын көрсететін кестеге негізделуге тиіс. Егер қаржылық жалау (лизинг) шартының талаптарында өзгеше көзделмесе, сыйақыны есептеу жалау (лизинг) мерзімінің басынан басталады.

Жалау мерзімінің басталуы-лизинг алушы лизинг нысанын пайдалануға өзінің құқығын іске асыруға мүмкіндік алатын күннен басталатын күн. Бұл жалауды бастапқы табу күні (яғни лизинг алушы жаға алуға байланысты туындайтын тиісті активтерді, міндеттемелерді, кірістерді немесе шығыстарды табу).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Аяқ теңге

Таңуы тоқтату

Қаржылық жалдау (лизинг) бойынша негізгі борышты, сыйақыларды және басқа да дебиторлық берешекті қампастырылған резервтер (провизиялар) есебінен есептен шығару келесі жағдайларда жүргізіледі:

а) борышкерді банкрот деп тану және (немесе) борышкерді Сәйкестендіру нөмірлерінің ұлттық тізімдерінен шығару;

б) борышкерде өндіріп алуға болатын мүліктің болмауына байланысты Қоғам сот орындаушысының атқарушылық іс жүргізуді тоқтату және атқару парағын өндіріп алушыға қайтару туралы актісін алған жағдайларда жүргізіледі. Бұл ретте берешекті есептен шығару заңнамалық шектеулердің есаларынан банкроттық рәсімді қолдану мүмкін болмаған кезде ғана жүргізіледі.

Қаржылық жалдау (лизинг) шарттары бойынша комиссиялық сыйақылар алынуы мүмкін. Егер комиссиялық сыйақы қаржылық жалдау (лизинг) бойынша пайыздың тиімді мөлшерлемесінің ажырамас бөлігі болмап табылған жағдайда, онда мұндай комиссия қаржылық жалдау (лизинг) бойынша негізгі борыш сомасына дисконт ретінде тиімсіз және тиімді пайыздық мөлшерлеме әлісі бойынша кірістерге жатады. Комиссиялық сыйақы шартта көрсетілген мерзімде төленуге тиіс.

Қоғам қаржылық жалдау (лизинг) шартының тұрақтылығын келесі екі шарт сақталған жағдайда жеке жалдау шарты ретінде ескереді:

- 1) Егер жалдау шарты бойынша активтердің саны ұлғаятын болса; және
- 2) жалдау үшін өтеп қолдану саласын ұлғайту үшін оқшауланған сату бағасына сәйкес келетін шығынға, сондай-ақ белгілі бір шарттың мән-жайларын көрсететін осындай оқшауланған сату бағасын тиісті түрде ұлғайтпағандық.

Егер қаржылық жалдау (лизинг) шартының модификациясы жеке жалдау шарты ретінде ескерілмеген жағдайда, Қоғам ХКЕС (IFRS) 9 талаптарына сәйкес тұрақтырақ ескереді.

Қоғам Жалаға алушы ретінде Әрекет ететін қаржылық жалдау (лизинг) бойынша мәнделер жасалған жағдайда, Қоғам мәнделерді тану және бағалау мақсаттары үшін «Жалаға алу» 16 ХКЕС (IFRS) тиісті ережелерін басшылыққа алатын болады.

Шетел валюталарын қайта есептеу

Қаржылық есептік функционалды валюта және Қоғамның есептілігі үшін валюта болып табылатын Қазақстанның теңгемесі ұсынылады. Шетел валюталарындағы операциялар бастапқыда операция күніне қолданылатын айырбас бағамы бойынша функционалды валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданылып жүрген айырбас бағамы бойынша функционалды валютаға қайта есептеледі. Шетел валютасындағы операцияларды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер мен шығыстар "шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кіріс/(шығыс)" бабы бойынша пайда немесе шығыс туралы есепте көрсетіледі. Нақты құны бойынша шетел валютасында көрсетілетін монетарлық емес баптар операция күні қолданыста болған айырбастау бағамы бойынша қайта есептеледі. Әділ құны бойынша шетел валютасында көрсетілетін монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданылатын айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі.

Шетел валютасындағы операция бойынша шарттық айырбастау бағамы мен Қазақстан қор биржасының ресми бағамы (бұдан әрі мәтін бойынша – «КҚБ») арасындағы осындай операция күні айырмашылығы айырмалық айырмалық шығыстар шетелге отырып, кірістердің құрамына енгізіледі. Төменде Қоғамның қаржылық есептілікті жасау кезінде қолданған бағамдары көлтірілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Теңге / АҚШ доллары	462.65	431.80
Теңге / Еуро	492.86	489.10
Теңге / Ресей рубль	6.43	5.76

Сегменттік есептілік

Бизнес және Қоғамның географиялық сегменттері осы қаржылық есептілікте жеке ұсынылмаған, өйткені Қоғам басшылығы несиелер берудің негізгі операциялық сегменті Қазақстан Республикасындағы ауыл шаруашылығы ұйымдары болып табылады, олар бойынша тәуекелдер мен қайтару дәрежесі бұқпа ел бойынша ұқсас деп есептеледі. Операциялық шешімдер қабылдайтын Қоғам басшылығының Қоғам ресурстарын бөлу және оның қызметінің нәтижелерін бағалау туралы шешімдер қабылдауы ХКЕС-ке сәйкес дайындалған қаржылық есептілікке негізделеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

аның ішінде

Пайдалануға әлі қабылданбаған жаңа стандарттар мен түсініктемелер

Бірқатар жаңа стандарттар 2023 жылғы 1 қаңтардан кейін басталатын, мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігі бар жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Алайда, Қоғам осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын көшуші жүзеге асырмады.

Стандарттарға келесі түзетулер мен түсініктемелер Қоғамның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтіледі:

- ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары»;
- ХҚЕС-ке 8-ші түзету (IAS) - Бухгалтерлік бағалауды анықтау;
- ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС бойынша 2 практикалық ұсынымдарға түзетулер – «Есеп саясатын ашу»;
- ХҚЕС (IAS) 12 «Табыс салығы» түзетулері бір операциядан тұндайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық.

4. Елеулі есептік пайымдаулар мен бағалаулар

Бағалау мен пайымдаудың белгісіздігі

Есеп саясатын қолдану барысында Қоғам басшылығы бухгалтерлік есептерден басқа, қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға айтарлықтай әсер ететін келесі шірлер мен бағалаулар жасады. Төменде пайымдаулар мен бағалауды қолданудың ең маңызды жағдайларын келтірілген:

Қаржы құралдарының әділ құны

Егер қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құнын белсенді нарықтағы бағалар негізінде айқындау мүмкін болмаса, ол математикалық модельдерді қолдану арқылы бағалау модельдерін пайдалану отырып айқындайды. Мұндай модельдер үшін бастапқы деректер, егер мұндай мүмкін болса, байқалатын нарық негізінде айқындайды; олай болмаған жағдайда, әділ құнды айқындау үшін пайымдауды қолдану қажет. Қосымша ақпарат 28 *бөлімде* берілген.

Қаржы активтері бойынша құтқалтты несиелік шығындар

Шығындарды КЕНС (IFRS) 9 сәйкес қаржы активтерінің барлық санаттары бойынша бағалау пайымдау қолдануды талап етеді, атап айтқанда, ҰБҚ айқындау және несиелік төуекелдің Елеулі Ұағамның бағалау кезінде болатын ақша ағындарының шамасы мен тұндалу мерзімін және қамтамасыз ету құнын бағалау қажет. Мұндай есептік бағалау өзгерістері құнысыздануға арналған бағалау резервтерінің өртүрлі сомаларына әкелуі мүмкін бірқатар факторларға байланысты. Қоғамның Оқи есептеулері бастапқы деректердің айнымалылығы және олардың өзара төуекелдіктерін таңдауға қатысты бірқатар негізгі болжамдарды қамтитын күрделі модельдердің нәтижесі болып табылады. Пайымдау және есептік бағалау болып саналатын Оқи есептеу модельдерінің элементтеріне мыналар жатады:

- Қоғамның несиелік төуекелдің едәуір Ұағамның бағалау үшін пайдаланылатын критерийлері, соның нәтижесінде қаржылық активтер бойынша құнысыздануға арналған бағалау резерві бүкіл мерзім ішінде ОБҚ-ға тең сомалар және сапалы бағалауда бағалануы тиіс;
- ҰББ топтық негізде бағаланған кезде қаржы активтерін топтарға бөлінуі;
- түрлі формулалар мен бастапқы деректерді таңдауды қоса алғанда, ҰБҚ есептеу модельдерін бөлінуі;
- макроэкономикалық сценарийлер мен экономикалық деректер арасындағы өзара байланыстарды айқындау, сондай-ақ дефолт ықтималдығының көрсеткіштеріне (PD) әсер ету, дефолт төуекеліне ұшырайтын шыма (EAD) және дефолт кезіндегі шығындар деңгейі (LGD);
- болжамды макроэкономикалық сценарийлерді таңдау және оларды бағалау модельдері үшін экономикалық бастапқы деректерді алу ықтималдығын ескере отырып өлшеу.

Қосымша ақпарат 26 *бөлімде* берілген.

Көпшілік қамтамасыз ету бағалау

Қоғам басшылығы нарықтағы ағымдағы жағдайды ескере отырып, кепілмен қамтамасыз ету құнын түзету үшін төуекелге негізделген пайымдауларды немесе төуекелсіз бағалауды пайдалана отырып, кепілмен қамтамасыз ету мониторингін тұрақты негізде жүзеге асырады. Қосымша ақпарат 9 *бөлімде* берілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Мемлекеттік субсидиялар

Қоғам басшылығы Қазақстан Республикасының Үкіметінен және жергілікті атқарушы органдардан, сондай-ақ мемлекетке байланысты өзге де ұйымдардан белгілі бір номиналдан мөлшерлемесі бар түпкілікті қарыз алушыларға белгілі бір мерзімге, қарыз алушылардың белгілі бір сәтіндегі қарыз беру сияқты орындалуға қойылатын талаптардың болуы мәніне пайыздан төмен ставкалар бойынша қарыз алуға тарту жөніндегі барлық шарттарға талдауды жүзеге асырады. Мұндай жағдайлар болған кезде Қоғам мемлекеттік субсидия бойынша міндеттемені таниды. Қосымша ақпарат 8,9,13,15,16,17 және 20 ескертулерде берілген.

Салық салу

Қазіргі уақытта Қазақстанда негізгі салық мәселелерін реттейтін бірыңғай Салық кодексі қолданылады. Қолданыстағы салықтарға қосылған құн салығы, корпоративті тиым салығы, Әлеуметтік және басқа салықтар жатады. Көбінесе нормативтік құқықтық актілерді қолдану туралы атқарушы бұйрықтар түсініксіз немесе мұқият жоқ және прецеденттердің шешімдері саны анықталды. Ведомстволар арасында да, бір ведомство ішінде де ережелерді құқықтық түсіндіруге қатысты әртүрлі пікірлер жән кездеседі, бұл кейбір белгісіздік пен жаңжалды жағдайларды тудырады. Салық декларациялары, сондай-ақ басқа да құқықтық реттеу актілері (мысалы, келендік және валюталық бақылау мәселелері) заң бойынша елеулі айырмалар, өсімішүлдер мен тұрақсыздық айыбын салуға құқығы бар бірнеше ведомстволардың бақылауында. Мұндай жағдай, мысалы, салық заңнамасының неғұрлым ашық және жүйелері бар басқа елдерге қарағанда, Қазақстанда салық төуекелдерінің иқтималдығының үлкен дәрежесін тудырады.

Басшылық Қоғам өз қызметін реттейтін Қазақстан Республикасы салық заңнамасының ережелерін ұстанды деп есептейді. Алайда, тиісті органдардың алуан салық мәселелеріне қатысты өзге позицияларды пайдалану мүмкін деген төуекел қалады.

Бағалау базасы

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілік заңты шығындар бойынша есетке алу қағидатына сәйкес дайындалды.

5. Саамыстырмалы көрсеткіштердің өзгеруі

Бұрын ұсынылған деректерді тиісті көрсеткіштерге түзету салдарынан өзгерістердің әсері келесі түрде ұсынылуы мүмкін:

	<i>Өткен кезеңдегі есептілікке сәйкес</i>	<i>Қайта жіктелу әсері</i>	<i>Қайта есетілді/ Қайта жіктелді</i>
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі айдағы ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылмаған есеп			
Алынған пайыздар	39,913,950 10,671,797	4,699,421 4,699,421	44,613,371 15,371,218
Операциялық қызметтен операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі ақша ағыналары			
<i>Операциялық активтерді таза (д/айыту) / аяыту</i>	10,916,435	(4,699,421)	6,217,014

6. Бизнесі біріктіру

Мемлекет басшысының Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру мақсатында ауыл шаруашылығы министрінің мен ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің Жалпыұлттық жоспарды іске асыру жөніндегі Жол картасын (бұдан әрі – «Жол картасы») бекітті. Жол картасының 27-тармағына сәйкес, 2021 жылдың соңына дейін «Ауыл шаруашылығын қаржылай қолдау қоры» АҚ (бұдан әрі «Қор») оны Қоғамға қосу жолымен қайта ұйымдастырылып, Қор кейіннен таратылды.

Жалпы акционер басқармасының 2021 жылғы 13 желтоқсандағы № 66/21 шешімімен Қоғам 2021 жылғы 1 желтоқсанда оған қорды қосу жолымен қайта ұйымдастыруға жүзеге асырады. АШҚҚҚ мүлігі, құқықтары мен міндеттері Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын ескере отырып, тапсыру актісі бекітілген күннен бастап қайта ұйымдастыру шеңберінде Қоғамға өтті.

Қайта құру нәтижесінде Қоғам АШҚҚҚ барлық кредиторлары мен борышкерлеріне қатысты оның барлық міндеттемелері мен мүліктік құқықтары бойынша, оның ішінде Тараптар (АШҚҚҚ және/немесе үшінші тұлғалар) алуайтын міндеттемелер мен мүліктік құқықтар бойынша АШҚҚҚ-ның құқықтық мирасқоры болды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

АШҚКҚ қосылғанын кейін Қоғамның акционерлік капиталы 80,371,244 мың теңге сомасына ұлағайды. 2021 жылғы 1 желтоқсанда акцияны орналастыру бойынша мәміле жүзеге асырылғаннан кейін АШҚКҚ барлық активтер мен міндеттемелерді береді, ал беру кезінде Таза активтер 80,683,116 мың теңгені құрады. Осыған байланысты Қоғам Өз капиталындағы бөлінбеген пайдалы құрамды 311,872 мың теңге мөлшеріндегі оң айырмашылықты мойындады.

Келесі кестеле сатып алынған активтерге және қосылу күніне қабылданған міндеттемелерге қатысты таңдаған сомалар туралы ақпарат берілген.

	<i>2021 жылғы 1 желтоқсанға</i>
Активтер	
Ақша қаражаттары	46,644,824
Инвестициялық бағылы қағаздар	1,092,602
Клиенттерге берілген несиелер	164,316,308
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	9,620,253
Қаржылық жалдауға арналған мүлік	444,762
Берілген аванстар	43,058
Негізгі құралдар	1,103,880
Материалды емес активтер	412,034
Өтеуге қосылған құн салығы	1,115,274
Өзге активтер	401,359
Барлық активтер	225,194,354
Міндеттемелер	
Жергілікті атқарушы органдардан алынған қарыздар	112,360,228
Біріккен Ұлттар ұйымынан алынған қарыздар	27,533
Ауқымдық ипотека бойынша міндеттемелер	1,984,254
Шығарылған борыштық бағылы қағаздар	7,732,456
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	332,597
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	2,149,413
Қосылған құн салығы бойынша кейінге қалдырылған міндеттеме	1,292,335
Мемлекеттік субсидиялар	17,333,744
Өзге міндеттемелер	1,298,678
Міндеттемелер жиынтығы	144,511,238
Таза активтер жиынтығы	80,683,116

7. Ақша қаражаты және оның баламалары

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
«Кері репо» операциялары	69,114,656	-
Ағымдағы банктік шоттардағы ақша қаражаттары	28,256,373	59,149,641
«ҚР Қаржы министралігінің Қызматшылық комитеті» республикалық мемлекеттік мекемесіндегі (бұдан әрі – «РММ») ағымдағы шоттағы ақшалай қаражат	10,351,066	-
Басқа банктердегі «overnight» депозиттері	741	14,218,696
Кассадағы ақша қаражаты	14	15
ҚРҰБ ноталары	-	29,487,425
	107,722,850	102,855,777
Күтілетін несиелік шығындар резерві	(2,567)	(2,604)
Ақша қаражаты және оның баламалары	107,720,283	102,853,173

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаттары мен олардың баламалары мерзімі өтіп кеткен болып табылмайды және кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатады (2021 жылғы 31 желтоқсан мерзімі өтіп кеткен болып табылмайды және кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатады).

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаттарының қиындықтары мен олардың баламаларының кредиттік сапасы «Standard & Poor's» рейтингтік агенттігінің немесе «Standard & Poor's» шәкілі бойынша айырбасталған басқа агенттіктердің рейтингтері негізінде ұсынылуы мүмкін.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

2022 жылғы 31 желтоқсан					
	«ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шотындағы ақшалай қаражат (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	«ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шот	Басқа банктердегі «вернай» депозиттері	«Кері репо» операциясы	Жыны
Ағымдағы шоттар					
Мерзімі өтпеген					
- «ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шотындағы ақшалай қаражат (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	-	10,351,066	-	-	10,351,066
- BBB - ден BBB+ дейінгі кредиттік рейтингімен	20,146,053	-	-	-	20,146,053
- BB - ден BB+ дейінгі несиелік ұпаймен	73,439	-	-	-	73,439
- B - ден B+ дейінгі кредиттік рейтингімен	4,407,450	-	-	-	4,407,450
- берілген несиелік баала жоқ	3,629,431	-	741	69,114,656	72,744,828
Құнысыдану резерві шегерілгенге дейінгі қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаты мен оның баламаларының жыны					
Күтілетін несиелік шығындар резерві	(835)	(124)	-	(1,608)	(2,567)
Қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаты мен олардың баламаларының жыны	28,256,373	10,351,066	741	69,114,656	107,722,836
2021 жылғы 31 желтоқсан					
	«ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шотындағы ақшалай қаражат (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	«ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шот	Басқа банктердегі «вернай» депозиттері	«Кері репо» операциясы	Жыны
Ағымдағы шоттар					
Мерзімі өтпеген					
- «ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шотындағы ақшалай қаражат (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	-	29,487,425	-	-	29,487,425
- BBB - ден BBB+ дейінгі кредиттік рейтингімен	54,129,945	-	-	-	54,129,945
- BB - ден BB+ дейінгі несиелік ұпаймен	156,343	-	14,202,786	-	14,359,129
- B - ден B+ дейінгі кредиттік рейтингімен	111,323	-	-	-	111,323
- берілген несиелік баала жоқ	4,752,030	-	15,910	-	4,767,940
Құнысыдану резерві шегерілгенге дейінгі қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаты мен оның баламаларының жыны					
Күтілетін несиелік шығындар резерві	(835)	(1,089)	(680)	-	(2,604)
Қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаты мен олардың баламаларының жыны	59,149,641	29,487,425	14,218,696	-	102,855,762
2021 жылғы 31 желтоқсан					
	«ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шотындағы ақшалай қаражат (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	«ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шот	Басқа банктердегі «вернай» депозиттері	«Кері репо» операциясы	Жыны
Ағымдағы шоттар					
Мерзімі өтпеген					
- «ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шотындағы ақшалай қаражат (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	-	29,487,425	-	-	29,487,425
- BBB - ден BBB+ дейінгі кредиттік рейтингімен	54,129,945	-	-	-	54,129,945
- BB - ден BB+ дейінгі несиелік ұпаймен	156,343	-	14,202,786	-	14,359,129
- B - ден B+ дейінгі кредиттік рейтингімен	111,323	-	-	-	111,323
- берілген несиелік баала жоқ	4,752,030	-	15,910	-	4,767,940
Құнысыдану резерві шегерілгенге дейінгі қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаты мен оның баламаларының жыны					
Күтілетін несиелік шығындар резерві	(835)	(1,089)	(680)	-	(2,604)
Қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаты мен олардың баламаларының жыны	59,148,806	29,486,336	14,218,016	-	102,853,158

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген кредиттік рейтингі жоқ ағымдағы шоттардағы ақша қаражатының қаламы «Ситибанк Қазақстан» АҚ және «Beteke Bank» АҚ (2021 жылғы 31 желтоқсан) қаламының қамтамасыз етілуі «Ситибанк Қазақстан» АҚ.

2022 жылғы 31 желтоқсанда Қоғам Қазақстан қор биржасында «кері репо» мәмілелерін жасасты, осы мәмілелер бойынша қамтамасыз ету Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің қазынашылық вексельдері болды, олардың бағалы құны 69,312,849 мың теңгені құрды. Есепті күнге "кері репо" шарттары бойынша баланстық құны 69,113,048 мың теңгені құрды (2021 жылғы 31 желтоқсанға: "кері репо" мәмілелері жоқ).

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның банктен шоттары жоқ, олар ақша қаражаты қаламы мен олардың баланстарының жалпы сомасы меншікті капиталдың 10,00% - дан астамын құрайды (2021 жылғы 31 желтоқсанда: «Бұрынғы ағым банкінен» шоттардағы қаламы 33,570,476 мың теңге сомасына және ҚРҰБ шоттары 29,487,425 мың теңге сомасына).

8. Банктерге берілген несиелер

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Банктерге берілген несиелер	10,463,976	12,618,972
90 күннен астам мерзімге ориентирленген мерзімді депозиттер	-	108,779
	10,463,976	12,727,751
Күтілетін несиелік шығындар резерві	(7,622)	(19,239)
Банктердегі қаражат	10,456,354	12,708,512

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Екінші деңгейдегі банктерге берілген кредиттер мерзімі өткен болып табылмайды және кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатады (2021 жылғы 31 желтоқсан: мерзімі өткен болып табылмайды және кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатады).

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктерге берілген кредиттердің кредиттік сапасы «Standard & Poor's» рейтингтік агенттігінің немесе «Standard & Poor's» шәкілі бойынша айырбасталған басқа агенттігінің рейтингтері негізінде ұсынылуы мүмкін:

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Мерзімі өтпеген		
- BBV-дан BBV+ дейінгі кредиттік рейтингімен	9,406,581	1,298,136
- BB-ден BB+ дейінгі кредиттік рейтингімен	-	11,328,459
- B-дан B+ дейінгі кредиттік рейтингімен	1,057,395	101,156
	10,463,976	12,727,751
Күтілетін несиелік шығындар резерві	(7,622)	(19,239)
Банктердегі қаражат	10,456,354	12,708,512

2022 жыл ішінде көктемгі дала жұмыстарын жүргізуді қолдауға бағытталған «Кең-Дала» жыл сайынғы мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қоғам «Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ-ға жалпы сомасы 38,664,184 мың теңгеге, «First Heartland Jusan Bank» АҚ-ға жалпы сомасы 3,099,228 мың теңгеге, «Банк ЦентрКредит» АҚ-ға кредиттер берді және жалпы сомасы 996,567 мың теңгеге нарықтық мөлшерлемеден төмен пайыздық мөлшерлеме бойынша – жылдық 1.50% - ға және жалпы сомасы 32,957,000 мың теңгеге берілген қарыздарды 2022 жылғы 1 желтоқсанға дейін және жалпы сомасы 9,802,979 мың теңгеге берілген қарыздарды өтеу мерзімімен 2023 жылғы 1 наурызға дейін, Қоғам 3,539,813 мың теңге мөлшеріндегі дисконтты нарықтық мөлшерлемелерден төмен пайыздық мөлшерлемелер бойынша кредиттерді бастапқы таңу кезіндегі залал ретінде және банктерге берілген кредиттер бойынша өзге шығыстар мен пайыздық кірістер құрамындағы пайда немесе залал туралы Шоғырландырылмаған есепте 3,318,027 мың теңге мөлшеріндегі дисконт амортизациясының пайыздық кіріс ретінде тапты. Қоғам шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы таңу кезінде жоғарыда аталған кредиттердің бағалы құнын бағалау үшін жылдық 14.91% - дан 18.76% - ға дейінгі есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

2021 жыл ішінде көктемгі дала жұмыстарын жүргізуді қолдауға бағытталған «Кең-Дала» жыл сайынғы мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қоғам «Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ – ға жалпы сомасы 31,840,998 мың теңгеге нарықтық мөлшерлемеден төмен пайыздық мөлшерлеме-жылдық 1.50% және өтеу мерзімі 2021 жылғы 1 желтоқсанға дейін кредиттер берді.

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Қоғам 1,954,546 мың теңге мөлшеріндегі дисконтты пайыздық мөлшерлемелер бойынша нарықтық мөлшерлемелерден төмен кредиттері бастапқы тағу кезіндегі заала ретінде және банкілерге берілген кредиттер бойынша өзге шығыстар мен пайыздық кірістер құрамындағы пайда немесе заала туралы Шоғырландырылмаған есепте 1,954,546 мың теңге мөлшеріндегі дисконт амортизациясынан пайыздық кіріс ретінде танымақ. Қоғам шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы тағу кезінде жоғарыда аталған кредиттердің Фала құнын бағалау үшін жылдық 10.19% - дан 11.00% - ға дейінгі есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданамақ.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамда жылғы қаладығы меншікті капиталдың 10.00% - нан асыпқан банкілерде баланстар болған жоқ.

9. Клиенттерге берілген несиелер

Клиенттерге берілген несиелер аграрлық секторда қымбатты жүзеге асыратын қарыз алушыларға берілген несиелермен ұсынылған және келесі ұстанымдарды қамтиды:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер	277,797,806	221,308,282
Инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер	115,230,483	113,307,304
Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер	194,415,893	153,473,637
Жеке тұлғаларға берілген несиелер	273,482,237	265,967,040
	860,926,419	754,056,263
Күтілетін кредиттік зааладарға арналған резерв	(138,009,051)	(89,040,036)
Клиенттерге берілген несиелер	722,917,368	665,016,227

Клиенттерге берілген несиелердің құнсыздануына арналған резерв

Төменде 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі ай ішінде заңды тұлғалар мен жеке тұлғаларға берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік зааладарға (ККЗ) жалпы баланстық құн мен резервтің өзгерістеріне талау келтірілген:

Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚТҚ</i>	<i>Жалпы</i>
Жалпы баланстық құны					
2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша	68,500,768	1,475,804	151,331,710	-	221,308,282
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер*	130,184,383	23,222,674	-	742,090	154,149,147
Жалпы баланстық құнның ішкі өзгерістері немесе ұлғаюына байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(70,762,998)	(12,952,188)	(14,660,240)	-	(98,375,426)
1 кезеңге аударымдар	81,845,585	-	(81,845,585)	-	-
2 кезеңге аударымдар	(3,931,342)	28,176,191	(24,244,849)	-	-
3 кезеңге аударымдар	(2,242,373)	(253,129)	2,495,502	-	-
Тағуы тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартты өзделген ақша ағындарының өзгеруі	-	-	(1,218,251)	-	(1,218,251)
Есептелген пайыздардың өзгерістері	2,336,350	884,837	(1,287,133)	-	1,934,054
2022 жылғы 31 желтоқсанда	205,930,373	40,554,189	30,571,154	742,090	277,797,806

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тағу сәтінде кейінгі кезеңдер арасындағы аударымдарды қоса алғанда.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚНҚ</i>	<i>Жалпы</i>
2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша күтілетін несиелік шығындар резерві	5,436	1,533	5,302,701	-	5,309,670
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер*	192,662	133,160	-	-	325,822
Өтелген активтер	(7,837)	-	(1,270,725)	-	(1,278,562)
1 кезеңге ауларымдар	596,159	-	(596,159)	-	-
2 кезеңге ауларымдар	(654)	506,775	(506,121)	-	-
3 кезеңге ауларымдар	-	(104)	104	-	-
Кезеңдер арасындағы ауларымдар мен бастапқы дерестердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдығы ККЗ өзгерістері	416,723	(270,777)	(411,818)	-	(265,872)
Тағуды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(609,498)	(20,760)	-	-	(630,258)
Дисконтты босату	-	-	1,564,532	-	1,564,532
2022 жылғы 31 желтоқсанға	592,991	349,827	4,082,514	-	5,025,332

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тағудың кейінгі кезеңдер арасындағы ауларымдарды қос алғанда.

Инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚНҚ</i>	<i>Жалпы</i>
2022 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құн	32,334,402	-	78,840,817	2,132,085	113,307,304
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер*	14,044,735	-	-	48,097	14,092,832
Жалпы баланстық құнның ишара өтелуге немесе ұлғаюына байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(6,713,997)	(36,516)	(4,447,645)	16,459	(11,181,699)
1 кезеңге ауларымдар	2,130,546	-	(2,130,546)	-	-
2 кезеңге ауларымдар	(723,593)	1,315,160	(591,567)	-	-
3 кезеңге ауларымдар	(5,766,906)	-	5,766,906	-	-
Тағуды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	-	-	(3,364,063)	-	(3,364,063)
Есептелген пайыздардың өзгерістер	1,178,130	33,107	1,161,328	3,544	2,376,109
2022 жылғы 31 желтоқсанға	36,483,317	1,311,751	75,235,230	2,200,185	115,230,483

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тағудың кейінгі кезеңдер арасындағы ауларымдарды қос алғанда.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

млн теңге

Инвестициялық жобаларды

жүзеге асыру үшін заңды

тұлғаларға берілген кредиттер

	Кезең 1	Кезең 2	Кезең 3	СҚНҚ	Жылғы
2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша күтілетін несиелік шығындар резерві	589,112	–	25,780,617	638,387	27,008,116
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер*	905,562	–	–	–	905,562
Өтелген активтер	(793)	–	(3,240,880)	–	(3,241,673)
1 кезеңде аударымдар	–	–	–	–	–
2 кезеңде аударымдар	(48,327)	48,327	–	–	–
3 кезеңде аударымдар	(126,888)	–	126,888	–	–
Кезеңдер арасындағы аударымдар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгерістері	4,505,731	259,563	5,367,753	1,060,218	11,193,265
Тағуды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	–	(73,161)	–	–	(73,161)
Дисконтты босату	–	–	5,571,768	–	5,571,768
Өткен кезеңдерге жататын, капиталда тікелей таңымалы провинцияларды қайта есептеуге байланысты өзге де өзгерістер	48,493	–	7,504,953	–	7,553,446
Басқа өзгерістер	–	–	(3,551,563)	–	(3,551,563)
2022 жылғы 31 желтоқсанға	5,872,890	234,729	37,559,536	1,698,605	45,365,760

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тағуды тоқтату кезінде кезеңдер арасындағы аударымдарды қоса алғанда.

Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер

	Кезең 1	Кезең 2	Кезең 3	СҚНҚ	Жылғы
2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша баланстық құн	77,476,761	1,919,000	74,049,266	28,610	153,473,637
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер*	81,354,030	2,625,694	–	5,459,855	89,439,579
Жалпы баланстық құнның ішкі ара өтелуге немесе ұлғаюына байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(42,456,175)	(308,963)	(7,591,719)	2,591	(50,354,266)
1 кезеңде аударымдар	1,087,362	–	(1,087,362)	–	–
2 кезеңде аударымдар	(1,894,118)	2,065,269	(171,151)	–	–
3 кезеңде аударымдар	(16,703,283)	(1,714,872)	18,418,155	–	–
Тағуды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	–	–	(5,103,347)	–	(5,103,347)
Есептелген пайыздардың өзгерістері	827,683	256,713	7,354,503	–	8,438,899
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(1,478,609)	–	(1,478,609)
2022 жылғы 31 желтоқсанға	99,692,260	4,842,841	84,389,736	5,491,056	194,415,893

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тағуды тоқтату кезінде кезеңдер арасындағы аударымдарды қоса алғанда.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Басқа тұлғаларға берілген кредиттер

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚНҚ</i>	<i>Жылы</i>
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік зааалдарға арналған резерв	1,731,620	187,323	31,481,335	9,043	33,409,321
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер*	1,490,259	651	-	-	1,490,910
Өтелген активтер	(141,267)	(5,312)	(2,493,675)	-	(2,640,254)
1 кезеңге аударымдар	280,101	-	(280,101)	-	-
2 кезеңге аударымдар	(13,473)	77,872	(64,399)	-	-
3 кезеңге аударымдар	(13,113)	(184,985)	198,098	-	-
Кезеңдер арасындағы аударымдар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы КҚЗ өзгерістері	(466,504)	1,069,921	(106,682)	16,222	512,957
Тағуды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(2,897)	(1,253)	-	-	(4,150)
Дисконтты босату	-	-	3,364,470	-	3,364,470
Өткен кезеңдерге жіктелген, капиталды тікелей тиылаған провинцияларды қайта есептеуге байланысты өзге де өзгерістер	-	-	(1,478,609)	-	(1,478,609)
Басқа өзгерістер	-	-	11,675,435	-	11,675,435
2022 жылғы 31 желтоқсанға	2,864,726	1,144,217	42,295,872	25,265	46,330,080

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тағуды сәтіннен кейінгі кезеңдер арасындағы аударымдарды қоса алғанда

Келесі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі ай ішінде жеке тұлғаларға берілген кредиттер бойынша КҚЗ-дағы жалпы баланстық құн мен резервтің өзгерістеріне талдау көлтірілген.

Жеке тұлғаларға берілген несиелер

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚНҚ</i>	<i>Жылы</i>
Жалпы баланстық құны					
2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша	226,411,760	4,836,939	33,893,903	824,438	265,967,040
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер*	65,001,763	644,875	-	1,331,319	66,977,957
Жалпы баланстық құнның ішкі өзгеруіне немесе ұлғаюына байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(49,828,259)	(1,023,786)	(11,984,466)	(320,121)	(63,156,632)
1 кезеңге аударымдар	337,759	(235,566)	(102,193)	-	-
2 кезеңге аударымдар	(4,610,062)	5,857,008	(1,246,946)	-	-
3 кезеңге аударымдар	(35,659,908)	(4,005,197)	39,665,105	-	-
Тағуды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	-	-	(129,655)	-	(129,655)
Есептелген пайыздардағы өзгерістер	(711,092)	19,588	4,149,693	382,352	3,840,541
Есептен шығарылған сомалар	-	-	(17,014)	-	(17,014)
2022 жылғы 31 желтоқсанға	200,941,961	6,093,861	64,228,427	2,217,988	273,482,237

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

млн теңге

Жеке тұлғаларға берілген несилер

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚЖК</i>	<i>Жылыны</i>
2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша күтілетін несиелік шығындар резерві	913,163	30,247	21,829,545	539,974	23,312,929
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер	361,785	10,874	–	–	372,659
Өтелген активтер	(253,079)	(24,557)	(1,433,301)	–	(1,710,737)
1 кезеңге аударымдар	14,047	(1,490)	(12,557)	–	–
2 кезеңге аударымдар	(55,630)	921,911	(866,275)	–	–
3 кезеңге аударымдар	(257,698)	(25,516)	283,214	–	–
Кезеңдер арасындағы аударымдар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы Оқи өзгерістері	6,695,518	250,628	10,886,702	(21,540)	17,811,308
Тағуды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(80,855)	(5,999)	–	–	(86,854)
Дисконтты босату	–	–	1,608,645	–	1,608,645
Калькуляция келтіру	–	–	(3,057)	–	(3,057)
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(17,014)	–	(17,014)
2022 жылғы 31 желтоқсанға	7,337,245	1,156,098	32,276,102	518,434	41,287,879

Келесі кестеле 2021 жылғы 31 желтоқсанда ішкітәлған он екі ай ішінде заңам тұлғаларға берілген кредиттер бойынша ӨҚБ және ККЗ резервіндегі өзгерістерге тәлау келтіріген:

Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>Жылыны</i>
Жалпы баланстық құны	79,901,163	6,526,637	109,612,996	196,040,796
2021 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	38,486,638	111,900	55,981,291	94,579,829
Жалпы баланстық құнның ішінара өтеліне немесе ұлғайыона байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(30,444,267)	(743,988)	(40,060,889)	(71,249,144)
1 кезеңге аударымдар	4,211,130	(2,654,521)	(1,556,609)	–
2 кезеңге аударымдар	(522,123)	937,177	(415,054)	–
3 кезеңге аударымдар	(23,266,518)	(2,689,667)	25,956,185	–
Тағуды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	5,956	–	475,926	481,882
Есептелген пайыздардағы өзгерістер	128,789	(11,734)	1,337,864	1,454,919
2021 жылғы 31 желтоқсанға	68,500,768	1,475,804	151,331,710	221,308,282

Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>Жылыны</i>
2021 жылғы 1 қаңтарда күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	6,962	3,133	6,493,909	6,504,004
Бірлестік нәтижесінде танылды	–	–	–	–
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер	2,044	–	813,062	815,106
Өтелген активтер	(2,152)	–	(572)	(2,724)
1 кезеңге аударымдар	3,133	(3,133)	–	–
2 кезеңге аударымдар	(144)	144	–	–
3 кезеңге аударымдар	(572)	–	572	–
Кезеңдер арасындағы аударымдар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы КНШ өзгерістері	(3,835)	1,389	(1,530,313)	(1,532,759)
Тағуды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	–	–	(473,957)	(473,957)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	5,436	1,533	5,302,701	5,309,670

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

*Инвестициялық жобаларды**жүзеге асыру үшін заңды**ұағаларға берілген кредиттер*

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚНҚ</i>	<i>Жылғы</i>
2021 жылғы 1 қаңтардағы жалпы бааланстық құн	48,315,340	–	59,357,934	2,590,747	110,264,021
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	16,684,711	–	6,344,362	–	23,029,073
Жалпы бааланстық құнның ишінара өтелуіне немесе ұағамына байланысты өзгерістерді қоспағанда, өтелген активтер	(11,181,844)	–	(13,054,446)	(717,212)	(24,953,502)
1 кезеңге аударымдар	2,327,571	–	(2,327,571)	–	–
2 кезеңге аударымдар	–	–	–	–	–
3 кезеңге аударымдар	(24,796,851)	–	24,796,851	–	–
Тануды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	27	–	474,167	1,462	475,656
Есептелген пайыздардағы өзгерістер	985,448	–	3,249,520	257,088	4,492,056
2021 жылғы 31 желтоқсанға	32,334,402	–	78,840,817	2,132,085	113,307,304

*Инвестициялық жобаларды**жүзеге асыру үшін заңды**ұағаларға берілген кредиттер*

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚНҚ</i>	<i>Жылғы</i>
2021 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	875,550	–	24,395,694	1,060,232	26,331,476
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер	393,373	–	2,833,218	–	3,226,591
Өтелген активтер	(55,048)	–	(306,294)	–	(361,342)
1 кезеңге аударымдар	477,963	–	(477,963)	–	–
2 кезеңге аударымдар	–	–	–	–	–
3 кезеңге аударымдар	(306,294)	–	306,294	–	–
Кезеңдер арасындағы аударымдар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы Оқи өзгерістері	(796,432)	–	(2,684,972)	(421,845)	(3,903,249)
Тануды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	–	–	(474,167)	–	(474,167)
Дисконтты босату	–	–	2,188,807	–	2,188,807
2021 жылғы 31 желтоқсанға	589,112	–	25,780,617	638,387	27,008,116

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

млн теңге

Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚНҚ</i>	<i>Жылы</i>
2021 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құн	81,216,397	230,473	51,797,439	35,836	133,280,145
Бірлестік нәтижесінде танылған (Ескерту 6)	3,406,945	123,055	1,496,542	–	5,026,542
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	36,621,862	155,000	4,245,164	–	41,022,026
Жалпы баланстық құнның ішкі өтелуге немесе ұлғаюына байланысты өзгерістерді қоспағанда, өтелген активтер	(24,308,439)	(39,675)	(8,641,664)	(7,733)	(32,997,511)
1 кезеңге ауларымылар	1,127,258	(139,072)	(988,186)	–	–
2 кезеңге ауларымылар	(1,525,367)	1,557,795	(32,428)	–	–
3 кезеңге ауларымылар	(20,478,618)	(61,903)	20,540,521	–	–
Тануды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	86,992	20,401	1,257,389	507	1,365,289
Есептелген шығындардағы өзгерістер	1,329,731	72,926	4,786,691	–	6,189,348
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(412,202)	–	(412,202)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	77,476,761	1,919,000	74,049,266	28,610	153,473,637

Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚНҚ</i>	<i>Жылы</i>
2021 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	1,953,427	1,692	24,964,329	15,372	26,934,820
Бірлестік нәтижесінде танылған (Ескерту 6)	2,251	1,209	1,333,950	–	1,537,410
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер	223,580	1,129	1,391,017	–	1,615,726
Өтелген активтер	(68,181)	–	(871,308)	–	(939,489)
1 кезеңге ауларымылар	23,988	(1,692)	(22,296)	–	–
2 кезеңге ауларымылар	(80,350)	80,350	–	–	–
3 кезеңге ауларымылар	(459,106)	–	459,106	–	–
Кезеңдер арасындағы ауларымылар мен бастапқы дерестердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы КНШ өзгерістері	136,011	104,635	(216,819)	(6,329)	17,498
Тануды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	–	–	966,800	–	966,800
Дисконтты босату	–	–	3,882,996	–	3,882,996
Қалпына келтіру	–	–	5,762	–	5,762
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(412,202)	–	(412,202)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	1,731,620	187,323	31,481,335	9,043	33,409,321

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Келесі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі ай ішінде жеке тұлғаларға берілген кредиттер бойынша ББС және КНШ резервімен өзгерістерді талдау ұсынылған:

Жеке тұлғаларға берілген кредиттер

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚНҚ</i>	<i>Жыны</i>
2021 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құн	57,234,051	2,081,669	14,915,971	785,329	75,017,020
Бірлестік нәтижесінде табылған (Ескерту 6)	156,113,011	3,887,143	16,928,427	–	176,928,581
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	29,685,438	9,800	3,715,968	–	33,411,206
Жалпы баланстық құнның ішкіне өтелеуіне немесе ұлғайтуына байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(19,232,919)	(638,629)	(3,299,592)	(27,217)	(23,198,357)
1 кезеңге ауларымылар	3,387,476	(882,731)	(2,504,745)	–	–
2 кезеңге ауларымылар	(587,288)	857,750	(270,462)	–	–
3 кезеңге ауларымылар	(3,019,615)	(431,703)	3,451,318	–	–
Таңуды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(799)	–	125,343	–	124,544
Есептелген пайыздардағы өзгерістер	2,832,405	(46,360)	888,163	66,326	3,740,534
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(56,488)	–	(56,488)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	226,411,760	4,836,939	33,893,903	824,438	265,967,040

Жеке тұлғаларға берілген кредиттер

	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚНҚ</i>	<i>Жыны</i>
2021 жылғы 1 қаңтардағы күтілетін кредиттік заландарға арналған резерв	433,995	222,487	4,862,371	85,876	5,604,729
Бірлестік нәтижесінде табылған (Ескерту 6)	321,164	18,905	15,961,336	–	16,301,405
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер	328,700	–	587,951	–	916,651
Өтелген активтер	(31,630)	(61,037)	(85,868)	–	(178,535)
1 кезеңге ауларымылар	216,323	(97,145)	(119,178)	–	–
2 кезеңге ауларымылар	(2,387)	17,048	(14,661)	–	–
3 кезеңге ауларымылар	(29,380)	(64,305)	93,685	–	–
Кезеңдер арасындағы ауларымылар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы Оқи өзгерістері	(323,622)	(5,706)	370,587	454,098	495,357
Таңуды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	–	–	38,595	–	38,595
Дивидендты босату	–	–	186,624	–	186,624
Қалпына келтіру	–	–	4,477	–	4,477
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(56,374)	–	(56,374)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	913,163	30,247	21,829,545	539,974	23,312,929

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Келесі кестеле 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қанттерге берілген кредиттерінің сапасы туралы ақпарат берілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсанда				
	Кезең 1 12 айлық күтілетін шығындар	Кезең 2	Кезең 3	СҚНҚ	Жыны
		Несиелік-	Несиелік-		
		құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар	құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар		
Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер					
- Мерзімі өтпеген	204,719,661	37,748,598	19,839,458	742,090	263,049,807
- кемінде 30 күн мерзімі өткен	1,210,712	1,719,769	2,213,974	-	5,144,435
- мерзімі 31 күннен асқан, бірақ 60 күннен аз	-	1,085,822	1,887,951	-	2,973,773
- мерзімі 61 күннен асқан, бірақ 90 күннен аз	-	-	378,679	-	378,679
- мерзімі 91 күннен асқан, бірақ 360 күннен аз;	-	-	1,900,975	-	1,900,975
- 1 жылдан аса уақытқа мерзімі өткен	-	-	4,350,117	-	4,350,117
	205,930,373	40,554,189	30,571,154	742,090	277,797,806
Күтілетін несиелік шығындар резерві	(592,991)	(349,827)	(4,082,514)	-	(5,025,332)
	205,337,382	40,204,362	26,488,640	742,090	272,772,474

	2022 жылғы 31 желтоқсанда				
	Кезең 1 12-айлық КНШ	Кезең 2	Кезең 3	СҚНҚ	Жыны
		Несиелік-	Несиелік-		
		құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар	құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар		
Инвестициялық жобаларын жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер					
- Мерзімі өтпеген	34,872,896	872,809	38,396,379	2,200,185	76,342,269
- кемінде 30 күн мерзімі өткен	1,610,421	-	10,012,265	-	11,622,686
- мерзімі 31 күннен асқан, бірақ 60 күннен аз	-	438,942	11,394,748	-	11,833,690
- мерзімі 61 күннен асқан, бірақ 90 күннен аз	-	-	179,843	-	179,843
- мерзімі 91 күннен асқан, бірақ 360 күннен аз	-	-	5,734,752	-	5,734,752
- 1 жылдан аса уақытқа мерзімі өткен	-	-	9,517,243	-	9,517,243
	36,483,317	1,311,751	75,235,230	2,200,185	115,230,483
Күтілетін несиелік шығындар резерві	(5,872,896)	(234,729)	(37,559,536)	(1,698,605)	(45,365,760)
	30,610,421	1,077,022	37,675,694	501,580	69,864,723

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	2022 жылғы 31 желтоқсанға				
	Кезең 1 12-айлық КНШ	Кезең 2 Несіелік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несіелік шығындар	Кезең 3 Несіелік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несіелік шығындар	СҚНҚ	Жыны
Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер					
- Мерзімі өтпеген	98,545,098	2,548,723	44,768,489	5,491,056	151,353,366
- кемінде 30 күн мерзімі өткен	1,147,162	2,169,972	7,848,942	-	11,166,076
- мерзімі 31 күннен асқан, бірақ 60 күннен аз	-	124,146	6,498,681	-	6,622,827
- мерзімі 61 күннен асқан, бірақ 90 күннен аз	-	-	495,418	-	495,418
- мерзімі 91 күннен асқан, бірақ 360 күннен аз	-	-	4,232,704	-	4,232,704
- 1 жылдан аса уақытқа мерзімі өткен	-	-	20,545,502	-	20,545,502
	99,692,260	4,842,841	84,389,736	5,491,056	194,415,893
Күтілетін несіелік шығындар резерві	(2,864,726)	(1,144,217)	(42,295,872)	(25,265)	(46,330,080)
	96,827,534	3,698,624	42,093,864	5,465,791	148,085,813

	2022 жылғы 31 желтоқсанға				
	Кезең 1 12-айлық КНШ	Кезең 2 Несіелік- құнсыздан- ған болып табылмай- тын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несіелік шығындар	Кезең 3 Несіелік- құнсыздан- ған болып табылмай- тын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несіелік шығындар	СҚНҚ	Жыны
Жеке тұлғаларға берілген несиелер					
- Мерзімі өтпеген	192,161,825	2,101,874	25,360,120	1,254,651	220,878,470
- кемінде 30 күн мерзімі өткен	8,780,136	193,066	5,767,197	1,909	14,742,308
- мерзімі 31 күннен асқан, бірақ 60 күннен аз	-	3,798,921	4,114,936	-	7,913,857
- мерзімі 61 күннен асқан, бірақ 90 күннен аз	-	-	3,845,655	62,457	3,908,112
- мерзімі 91 күннен асқан, бірақ 360 күннен аз	-	-	8,931,686	12,303	8,943,989
- 1 жылдан аса уақытқа мерзімі өткен	-	-	16,208,833	886,668	17,095,501
	200,941,961	6,093,861	64,228,427	2,217,988	273,482,237
Күтілетін несіелік шығындар резерві	(7,337,245)	(1,156,098)	(32,276,102)	(518,434)	(41,287,879)
	193,604,716	4,937,763	31,952,325	1,699,554	232,194,358

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

2021 жылғы 31 желтоқсанда					
	Кезең 1 12-айлық КНШ	Кезең 2	Кезең 3	СҚНҚ	Жыны
		Несиелік- құнсызданған болып табылмай- тын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар	Несиелік- құнсызданған болып табылмай- тын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар		
Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер					
- Мерзімі өтпеген	68,258,776	1,268,663	139,376,336	-	208,903,775
- кемінде 30 күн мерзімі өткен	241,992	133,523	2,567,041	-	2,742,556
- мерзімі 31 күннен асқан, бірақ 60 күннен аз	-	73,618	3,584,574	-	3,658,192
- мерзімі 61 күннен асқан, бірақ 90 күннен аз	-	-	695,904	-	695,904
- мерзімі 91 күннен асқан, бірақ 360 күннен аз	-	-	1,072,637	-	1,072,637
- 1 жылдан аса уақытқа мерзімі өткен	-	-	4,235,218	-	4,235,218
	68,500,768	1,475,804	151,331,710	-	221,308,282
Күтілетін несиелік шығындар резерві	(5,436)	(1,533)	(5,302,701)	-	(5,309,670)
	68,495,332	1,474,271	146,029,009	-	215,998,612
2021 жылғы 31 желтоқсанда					
	Кезең 1 12-айлық КНШ	Кезең 2	Кезең 3	СҚНҚ	Жыны
		Несиелік- құнсызданған болып табылмай- тын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар	Несиелік- құнсызданған болып табылмай- тын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар		
Инвестициялық жобалары жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер					
- Мерзімі өтпеген	32,297,548	-	55,548,440	2,132,085	89,977,873
- кемінде 30 күн мерзімі өткен	37,054	-	5,426,230	-	5,463,284
- мерзімі 31 күннен асқан, бірақ 60 күннен аз	-	-	1,521,516	-	1,521,516
- мерзімі 61 күннен асқан, бірақ 90 күннен аз	-	-	1,006,723	-	1,006,723
- мерзімі 91 күннен асқан, бірақ 360 күннен аз	-	-	5,891,375	-	5,891,375
- 1 жылдан аса уақытқа мерзімі өткен	-	-	9,446,533	-	9,446,533
	32,334,402		78,840,817	2,132,085	113,307,304
Күтілетін несиелік шығындар резерві	(589,112)	-	(25,780,617)	(638,387)	(27,008,116)
	31,745,290		53,060,200	1,493,698	86,299,188

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	2021 жылғы 31 желтоқсанда				
	Кезең 1 12-айлық КНШ	Кезең 2	Кезең 3	СҚНҚ	Жыны
		Несіелік- құнсызалан- ған болып табымай- тын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несіелік шығындар	Несіелік- құнсызалан- ған болып табымай- тын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несіелік шығындар		
Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер					
- Мерзімі өтпеген	75,618,380	1,378,678	49,338,594	28,610	126,364,262
- кемінде 30 күн мерзімі өткен	1,858,381	-	6,614,055	-	8,472,436
- мерзімі 31 күннен асқан, бірақ 60 күннен аз	-	540,322	92,446	-	632,768
- мерзімі 61 күннен асқан, бірақ 90 күннен аз	-	-	2,756,907	-	2,756,907
- мерзімі 91 күннен асқан, бірақ 360 күннен аз	-	-	3,625,728	-	3,625,728
- 1 жылдан аса уақытқа мерзімі өткен	-	-	11,621,536	-	11,621,536
	77,476,761	1,919,000	74,049,266	28,610	153,473,637
Күтілетін несіелік шығындар резерві	(1,731,620)	(187,323)	(31,481,335)	(9,043)	(33,409,321)
	75,745,141	1,731,677	42,567,931	19,567	120,064,316

	2021 жылғы 31 желтоқсанда				
	Кезең 1 12-айлық КНШ	Кезең 2	Кезең 3	СҚНҚ	Жыны
		Несіелік- құнсызалан- ған болып табымайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несіелік шығындар	Несіелік- құнсызалан- ған болып табымай- тын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несіелік шығындар		
Жеке тұлғаларға берілген несиелер					
- Мерзімі өтпеген	212,699,187	-	10,932,511	-	223,631,698
- кемінде 30 күн мерзімі өткен	13,712,573	274,068	947,384	315,178	15,249,203
- мерзімі 31 күннен асқан, бірақ 60 күннен аз	-	4,562,871	1,209,724	509,260	6,281,855
- мерзімі 61 күннен асқан, бірақ 90 күннен аз	-	-	2,408,222	-	2,408,222
- мерзімі 91 күннен асқан, бірақ 360 күннен аз	-	-	6,080,262	-	6,080,262
- 1 жылдан аса уақытқа мерзімі өткен	-	-	12,315,800	-	12,315,800
	226,411,760	4,836,939	33,893,903	824,438	265,967,040
Күтілетін несіелік шығындар резерві	(913,163)	(30,247)	(21,829,545)	(539,974)	(23,312,929)
	225,498,597	4,806,692	12,064,358	284,464	242,654,111

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

2022 жыл ішінде агроөнеркәсіптік кешен субъектілеріне көктемгі алап жұмыстарын жүргізуді қолдау үшін кредит беру жөніндегі «КСҚ-Дала» жма сайынғы мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қоғам нарықтық мөлшерлемеден төмен пайыздық мөлшерлеме бойынша жалпы сомасы 97,240,021 мың теңгеге (2021 жыл: 38,159,002 мың теңге) кредиттер берді – жылдық 1.50% (2021 жыл: жылдық 2.00% және өтеу мерзімі 2023 жылғы Қарашаға дейін (2021 жыл: 2022 жылғы сәуірге дейін)). Қоғам 9,230,104 мың теңге көлемінде дисконт тапым (2021 жыл: 4,027,401 мың (2021 жыл: 3,708,197 мың теңге) мөлшерінде дисконттың амортизациясынан пайыздық кіріс және бастапқы талу кезінде клиенттерге берілген кредиттер бойынша өзге шығыстар мен пайыздық кірістер құрамындағы пайда немесе зәлап туралы есепте тиісінше 4,836,609 мың теңге (2021 жыл: 3,708,197 мың теңге), 9,230,104 мың теңге мөлшерінде (2021 жыл: 4,027,401 мың теңге) пайыздық мөлшерлемелер бойынша кредиттерді бастапқы талуан болған зәлап алынған мемлекеттік субсидия есебінен толық өтеледі (2021 жыл: 3,757,430 мың мөлшерінде алынған мемлекеттік субсидия есебінен ішінара өтеледі теңге) (Ескерту 20). Қоғам жылдық 15.40% - дан 21.90% - ға дейінгі есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланам. (2021 жыл: жылдық 13.70% - дан 14.40% - ға дейін) шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы талу кезінде жоғарыда аталған кредиттердің өмірлік құнын бағалау үшін.

2022 жыл ішінде Қоғам «Нәтижелі жұмыспен қамтуға және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған бағдарламасы» (бұдан әрі – «Асер») шеңберінде берілген кредиттерді беруді және оларға қызмет көрсетуді жалғастырамы; 31,464,550 мың теңге сомасына жаңа Қарыздар берілді (2021 жыл: 18,967,321 мың теңге). Қоғам шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы талу кезінде жоғарыда көрсетілген Қарыздардың өмірлік құнын бағалау үшін жылдық 15.40% - дан 21.90% - ға дейінгі диапазондағы (2021 жыл: 11.60% - дан 16.70% - ға дейінгі) есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланам. 10,911,036 мың теңге мөлшерінде (2021 жыл: 6,674,848 мың теңге) нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша берілген осы кредиттерді бастапқы талуан болған зәлап өзге шығыстардың құрамында тапымды және мемлекеттік субсидия есебінен толық өтеледі (Ескерту 20).

2022 жыл ішінде Қоғам «Еңбек» және «Жұмыспен қамту жол картасы-2020» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде 13,718,157 мың теңге сомасына кредиттер беруді және оларға қызмет көрсетуді жалғастырамы. Қоғам шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы талу кезінде жоғарыда көрсетілген Қарыздардың өмірлік құнын бағалау үшін жылдық 15.40% - дан 21.90% - ға дейінгі диапазондағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланам. 2,833,242 мың мөлшерінде нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша берілген осы кредиттерді бастапқы талуан болған зәлап теңге өзге шығыстардың құрамында тапымды және алынған мемлекеттік субсидия есебінен толық өтеледі.

2021 жыл ішінде «Жұмыспен қамтудың жол картасы 2020-2021» бағдарламасы бойынша жалпы сомасы 5,000,000 мың теңгеге облигациялар шығару шеңберінде алынған қарыжат (Ескерту 16) агроөнеркәсіптік кешен субъектілеріне толығымен бөлінді. Қоғам шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы талу кезінде жоғарыда көрсетілген Қарыздардың өмірлік құнын бағалау үшін жылдық 16.30% - дан 16.70% - ға дейінгі диапазондағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланам. 900,656 мың мөлшерінде нарықтық мөлшерлемеден төмен ставка бойынша берілген осы кредиттерді бастапқы талуан болған зәлап теңге, басқа шығыстар құрамында тапымды.

2022 жыл ішінде Қоғам агроөнеркәсіптік кешенді дамытудың мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде берілген Қарыздар бойынша 2018-2020 жылдар ішінде бұрын берілген кредиттер бойынша жалпы сомасы 8,732,054 мың теңгеге (2021 жыл: 2,622,720 мың теңге) күтілетін кредиттік зәлаптарға ұшырады. Күтілетін кредиттік зәлаптар сомасы Мемлекеттік субсидиялармен өтеледі (Ескерту 20).

2022 жыл ішінде иквиперден сүт-тағар фермаларының құрамымен қаржыландыру және ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіру және қайта өңдеу жөніндегі инвестициялық жобаларды іске асыру үшін агроөнеркәсіптік кешен субъектілеріне кредит беруді алынған қарыз шеңберінде Қоғам жалпы сомасы 3,501,188 мың теңгеге жаңа кредиттер берді. Қоғам шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы талу кезінде жоғарыда көрсетілген Қарыздардың өмірлік құнын бағалау үшін жылдық 15.40% - дан 21.90% - ға дейінгі диапазондағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланам. 1,651,777 мың теңге мөлшеріндегі нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша берілген осы кредиттерді бастапқы талуан болған зәлап өзге шығыстардың құрамында тапымды және мемлекеттік субсидия есебінен толық өтеледі (20-Ескертпе).

Компания өзінің жалпы операциялық қызметі барысында ауыл шаруашылығы өнеркәсібінде қызметін жүзеге асыратын нарықтық қарыз алушыларға нарықтық мөлшерлемелер бойынша кредиттер берді. Нарықтық мөлшерлемелерден төмен пайыздық мөлшерлемелер бойынша берілген кредиттерді бастапқы талуан 19,661,739 мың теңге мөлшерінде зәлап (Ескерту 24) 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі айдағы өзге шығыстар құрамында тапымды (2021 жыл: 25,782,983 мың теңге). 2022 жыл ішінде Қоғам шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы талу кезінде Қарыздардың өмірлік құнын бағалау үшін жылдық 15.40% - дан 21.90% - ға дейінгі диапазондағы (2021 жыл ішінде: 11.60% - дан 16.70% - ға дейінгі) есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланам.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*Маңғыл*

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияда жалпы несиелік қаламды меншікті капиталдың 10% - дан асып қарыз алушылар болған жоқ (2021 жылғы 31 желтоқсан: жоқ).

Қамтамасыз ету және несиелік тәуекелді төмендететін басқа құралдар

ҚОҒАМ Қамтамасыз етуді талап ететін қамтамасыз етудің мөлшері мен түрі контрагенттің несиелік тәуекелін бағалауға байланысты. Қамтамасыз ету түрлері мен бағалау параметрлерінің рұқсат етілуіне қатысты қағидалар белгіленді.

Басшылық қамтамасыз етудің нарықтық құнына мониторингті жүзеге асырады және құнсызданудан болған шығындарға бағалау резервінің жеткіліктілігін тексеру барысында негізгі белгілерге сәйкес қосымша қамтамасыз етуді сұратады.

Бұдан әрі кестелерде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы қамтамасыз ету түрлері бойынша клиенттерге берілген кредиттердің сапасын арттырудың қамтамасыз етілуі және басқа да құралдары (шығынға бағалау резервін шегергенде) туралы ақпарат берілген:

	<i>Есепті күні жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін, әлі қамтамасыз ету құны</i>	<i>Берілген күні жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін, әлі қамтамасыз ету құны</i>
<i>Кесте 1 (12-айлық күнделікті шығындар)</i>		
Ақшалай қаражат және салымдар	4,555,551	–
Заңды тұлғалардан алынған банктік кепілдіктер мен кепілгерліктер (В - дан BBB+ дейінгі кредиттік рейтингі бар)	1,258,473	–
Көлік құралдары	61,842,676	61,842,676
Жылжымайтын мүлік	207,065,722	158,504,658
Жабдық	10,548,285	10,219,694
Айналымдығы татырлар	13,971,652	13,971,652
Жер учаскелері	40,112,383	40,112,383
Қамтамасыз етуді және несиелік сапасын арттырудың басқа құралдарымен	187,025,317	–
Кезең 1 жиынты	526,380,059	284,651,063
<i>2-кесте (кредиттік емес активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күнделікті кредиттік делалар-құнсызданған)</i>		
Ақшалай қаражат және салымдар	985,848	–
Көлік құралдары	10,670,960	10,670,960
Жылжымайтын мүлік	20,975,939	14,050,320
Жабдық	3,108,433	3,108,433
Айналымдығы татырлар	3,491,167	3,491,167
Жер учаскелері	4,501,762	4,501,762
Қамтамасыз етуді және несиелік сапасын арттырудың басқа құралдарымен	6,183,662	–
Кезең 2 жиынты	49,917,771	35,822,642
<i>3-кесте (кредиттік емес активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күнделікті кредиттік делалар-құнсызданған)</i>		
Ақшалай қаражат және салымдар	926,484	–
Заңды тұлғалардан алынған банктік кепілдіктер мен кепілгерліктер (В - дан BBB+ дейінгі кредиттік рейтингі бар)	388,679	–
Көлік құралдары	4,629,771	4,629,771
Жылжымайтын мүлік	80,839,268	31,010,942
Жабдық	5,877,720	3,890,126
Айналымдығы татырлар	8,809,564	8,809,564
Жер учаскелері	17,509,708	17,509,708
Қамтамасыз етуді және несиелік сапасын арттырудың басқа құралдарымен	19,229,329	–
Кезең 3 жиынты	138,210,523	65,850,111

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	<i>Есепті күнгі жағдай бойынша бағаланған</i>	<i>Берілген күнгі жағдай бойынша бағаланған</i>	
<i>Клиенттерге берілген несиелердің баланстық құны</i>	<i>Қамтамасыз ету үшін, әлі қамтамасыз ету құны</i>	<i>Қамтамасыз ету үшін, әлі қамтамасыз ету құны</i>	<i>Қамтамасыз ету құны</i>
СҚНҚ - активтер			
Ақшалай қаражат және салымдар	13,251	13,251	–
Заңды тұлғалардан алынған банктік кепілдіктер мен кепілгерліктер (В - дан ВВВ+ деңгейі кредиттік рейтингі бар)	10,319	10,319	–
Көлік құралдары	398,600	–	398,600
Жылжымалы мүлік	6,539,346	5,308,778	1,230,568
Жабдық	323,234	147,941	175,293
Айналымдағы тиуарлар	34,144	–	34,144
Жер учаскелері	518,419	–	518,419
Қамтамасыз етусіз және несиені сапасын арттырудың басқа құралдарынсыз	571,702	–	–
СҚНҚ жиынтық-активтер	8,409,015	5,480,289	2,357,024
Клиенттерге берілген кредиттердің жиынтық	722,917,368	121,226,518	388,680,840

Бұдан әрі кестелерде 2021 жылғы 31 желтоқсанға қамтамасыз ету түрлері бойынша клиенттерге берілген несиелердің сапасын арттыруды қамтамасыз ету және басқа да құралдары (шығынға арналған бағалау резервін шегергенде) туралы ақпарат берілген:

	<i>Есепті күнгі жағдай бойынша бағаланған</i>	<i>Берілген күнгі жағдай бойынша бағаланған</i>	
<i>Клиенттерге берілген несиелердің баланстық құны</i>	<i>Қамтамасыз ету үшін, әлі қамтамасыз ету құны</i>	<i>Қамтамасыз ету үшін, әлі қамтамасыз ету құны</i>	<i>Қамтамасыз ету құны</i>
Кезең 1 (12-айлық күтілетін жылғы)			
Ақшалай қаражат және салымдар	2,169,653	2,169,653	–
Заңды тұлғалардан алынған банктік кепілдіктер мен кепілгерліктер (В - дан ВВВ+ деңгейі кредиттік рейтингі бар)	2,435,634	2,435,634	–
Заңды тұлғалардан алынған банктік кепілдіктер мен кепілгерліктер (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	99,193	–	99,193
Көлік құралдары	13,688,704	8,078,034	5,610,670
Жылжымалы мүлік	159,768,621	69,515,555	90,253,066
Жабдық	2,943,474	2,768,088	175,386
Айналымдағы тиуарлар	335,956	308,713	27,243
Болашақ активтер	7,125,937	6,753,797	372,140
Жер учаскелері	24,289,821	17,370,340	6,919,481
Өзге де қамтамасыз ету	5,137,741	2,824,524	2,313,217
Қамтамасыз етусіз және несиені сапасын арттырудың басқа құралдарынсыз	183,489,626	–	–
Кезең 1 жиынтық	401,484,360	112,224,338	105,770,396

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	<i>Есепті күнгі жағдай бойынша бағаланған</i>	<i>Берілген күнгі жағдай бойынша бағаланған</i>	
<i>Клиенттерге берілген несиелердің баланстық құны</i>	<i>Қамтамасыз ету үшін, дәліз Қамтамасыз ету құны</i>	<i>Қамтамасыз ету үшін, дәліз Қамтамасыз ету құны</i>	
<i>2-кезең (кредиттік емес активтер бойынша бұқпа мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар-құнызыданған)</i>			
Ақшалай қаражат және салымдар	131,823	131,823	–
Заңды тұлғалардан алынған банктік кепілдіктер мен кепілгерліктер (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	5,355	–	5,355
Көлік құралдары	63,123	15,051	48,072
Жылжымайтын мүлік	6,535,879	2,311,567	4,224,312
Жабдық	362,907	357,505	5,402
Болашақ активтер	9,464	9,464	–
Жер учаскелері	158,287	88,330	69,957
Өзге де қамтамасыз ету	627,853	586,041	41,812
Қамтамасыз етусіз және несие сапасын арттырудың басқа құралдарынсыз	117,949	–	–
Кезең 2 жиынты	8,012,640	3,499,781	4,394,910
<i>3-кезең (кредиттік-құнызыданған активтер бойынша бұқпа мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар)</i>			
Ақшалай қаражат және салымдар	3,099,635	3,099,635	–
Заңды тұлғалардан алынған банктік кепілдіктер мен кепілгерліктер (В-дан BBB+дейінгі кредиттік рейтингі бар)	69,907	69,907	–
Заңды тұлғалардан алынған банктік кепілдіктер мен кепілгерліктер (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	9,831	–	9,831
Көлік құралдары	3,835,838	2,007,502	1,828,336
Жылжымайтын мүлік	222,282,224	175,210,615	47,071,609
Жабдық	1,979,768	1,105,725	874,043
Активтар, үлестер	467,690	467,690	–
Айналымдағы тауарлар	19,927	19,927	–
Болашақ активтер	84	49	35
Жер учаскелері	18,973,979	14,849,296	4,124,683
Өзге де қамтамасыз ету	2,643,602	2,180,252	463,350
Қамтамасыз етусіз және несие сапасын арттырудың басқа құралдарынсыз	339,013	–	–
Кезең 3 жиынты	253,721,498	199,010,598	54,371,887
<i>СҚНҚ-Активтер</i>			
Жылжымайтын мүлік	1,797,729	1,797,729	–
СҚНҚ-Активтер жиынты	1,797,729	1,797,729	–
Клиенттерге берілген несиелер жиынты	665,016,227	316,532,446	164,537,193

Клиенттерге берілген несиелер бойынша күтілетін несиелік шығындарды есептеу үшін пайдаланылған бағалардың өзгеруі (26-есверту) күтілетін несиелік шығындар бойынша резервтің мөлшеріне әсер етуі мүмкін. Мысалы, клиенттерге берілген несиелер бойынша күтілетін несиелік шығындар үшін резервтің мөлшері бір пайызды қосу/алып тастағанда, болжамды ақша ағындарының ағымдағы валютірілген таза құнының шимасы өзгерген кезде,

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 7,229,174 мың теңгеге төмен/жоғары (2021 жылғы 31 желтоқсан: 6,650,162 мың теңге төмен/жоғары).

Клиенттерге берілген несиелердің шоғырлануы

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның он ірі тәуелсіз тарапқа берген кредиттерінің таза баланстық құнының шоғырлануы 69,772,285 мың теңгеді немесе жиынтық кредиттік портфельдің 9.65% құрады (2021 жылғы 31 желтоқсандағы: 62,302,703 теңге немесе жиынтық кредиттік портфельдің 9.39%).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

10. Қаржылық жағдау бойынша дебиторлық берешек

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қаржылық жағдау бойынша дебиторлық берешекті талау былайша берілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсан			Жыны
	1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	
Қаржылық жағға беруге жалпы инвестициялар	1,684,188	9,708,924	8,506,648	19,899,760
Қаржылық жағдау бойынша болашақ кезеңдердің еңбек сіндірілмеген қаржылық кірісі	(94,804)	(409,587)	(3,399,912)	(3,904,303)
Қаржылық жағдауға инвестициялар	1,589,384	9,299,337	5,106,736	15,995,457
КНШ-ға бағалау резерві	(490,037)	(2,824,939)	(2,475,121)	(5,790,097)
Қаржылық жағдау бойынша дебиторлық берешек	1,099,347	6,474,398	2,631,615	10,205,360

Төмендегі кестеле 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қаржылық жағдау портфелінің несиелік сипасы туралы ақпарат берілген:

	2021 жылғы 31 желтоқсан			Жыны
	1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	
Қаржылық жағға беруге жалпы инвестициялар	1,788,954	8,917,345	9,970,117	20,676,416
Қаржылық жағдау бойынша болашақ кезеңдердің еңбек сіндірілмеген қаржылық кірісі	(257,466)	(1,359,463)	(3,670,388)	(5,287,317)
Қаржылық жағдауға инвестициялар	1,531,488	7,557,882	6,299,729	15,389,099
КНШ-ға бағалау резерві	(498,507)	(2,495,731)	(2,768,219)	(5,762,457)
Қаржылық жағдау бойынша дебиторлық берешек	1,032,981	5,062,151	3,531,510	9,626,642

Қаржылық жағдау портфелінің несиелік сипасы

Төмендегі кестеле 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қаржылық жағдау портфелінің несиелік сипасы туралы ақпарат берілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсан			Жыны
	Кезең 1 бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар	Кезең 2 Несиелік-құнсызданған болып табымайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар	Кезең 3 Несиелік-құнсызданған болып табымайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар	
– мерзімі өтпеген	274,852	4,988,829	4,602,964	9,866,645
– кемінде 30 күн мерзімі өткен	–	–	547,612	547,612
– мерзімі 31 күннен асқан, бірақ 90 күннен аз	–	–	2,704,231	2,704,231
– 1 жылдан астам мерзімге мерзімі өткен	–	–	2,876,969	2,876,969
	274,852	4,988,829	10,731,776	15,995,457
Шығындарға арналған бағалау резерві	–	(883,821)	(4,906,276)	(5,790,097)
Қаржылық жағдау бойынша дебиторлық берешектің жыны	274,852	4,105,008	5,825,500	10,205,360

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Төмендегі кестеле 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағалау портфелінің несиелік сапасы туралы ақпарат берілген:

	2021 жылғы 31 желтоқсан			Жыны
	Кезең 2 Неселік- құнысызаланған болып табылмайтын активтер	Кезең 3 Неселік- құнысызаланған болып табылмайтын активтер	Кезең 1 12-айлық күтілетін неселік шығындар	
– мерзімі өтпеген	988,384	5,225,230	5,382,631	11,596,245
– кезінде 30 күн мерзімі өткен	–	–	192,025	192,025
– мерзімі 31 күннен асқан, бірақ 90 күннен аз	–	–	1,199,855	1,199,855
– мерзімі 181 күннен асқан, бірақ 1 жылдан аз	–	–	88,784	88,784
– 1 жылдан астам мерзімге мерзімі өткен	–	–	2,312,190	2,312,190
	988,384	5,225,230	9,175,485	15,389,099
Шығындарға арналған бағалау резерві	(37,262)	(820,623)	(4,884,572)	(5,762,457)
Қаржылық жағалау бойынша дебиторлық берешектің жыны	931,122	4,404,607	4,290,913	9,626,642

Келесі кестеле 2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, қамтамасыз ету түрлері бойынша Қаржылық жағалау бойынша дебиторлық берешекке (шығындарға бағалау резервін шегергенде) қатысты қамтамасыз ету, жағалау алынған активтер және кредит сапасын арттырудың басқы да құралдары туралы ақпарат берілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсан		2021 жылғы 31 желтоқсан	
	Қамтамасыз етудің әдісі	Құны	Қамтамасыз етудің әдісі	Құны
Қаржылық жағалау бойынша дебиторлық берешектің баланстық құны	Қаржылық жағалау бойынша дебиторлық берешек берілген күнгі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін		Қаржылық жағалау бойынша дебиторлық берешек берілген күнгі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін	
<i>1-кезең (12 айлық күтілетін несиелік шығындар)</i>				
Кәлік құралдары	274,852	274,852	–	–
Өзге де қамтамасыз ету	–	–	931,122	931,122
Барлығы 1 Кезең	274,852	274,852	931,122	931,122
<i>2-кезең (кредиттік емес активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік заңдалар-құнысызаланған)</i>				
Жылжымайтын мүлік	940,996	940,996	2,029,272	2,029,272
Жер учаскелері	513,214	513,214	549,631	549,631
Өзге де қамтамасыз ету	2,650,798	2,650,798	1,825,704	1,825,704
Барлығы 2 Кезең	4,105,008	4,105,008	4,404,607	4,404,607

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

млн теңге

	2022 жылғы 31 желтоқсан		2021 жылғы 31 желтоқсан	
	Қаржылық жағдай бойынша берешектің бааланған бааланстық құны	Қамтамасыз етудің әдіс құны-қаржылық жағдай бойынша дебиторлық берешек берілген күнгі жағдай бойынша бааланған қамтамасыз ету үшін	Қаржылық жағдай бойынша дебиторлық берешектің бааланған бааланстық құны	Қамтамасыз етудің әдіс құны-қаржылық жағдай бойынша дебиторлық берешек берілген күнгі жағдай бойынша бааланған қамтамасыз ету үшін
3-кезең (кредиттік-құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар)				
Занды тұлғалардан алынған банктік кепілдіктер мен кепілгерліктер (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	292,222	292,222	84,812	84,812
Көлік құралдары	67,593	67,593	42,213	42,213
Жылжымалы мүлік	2,133,992	2,133,992	646,076	646,076
Өте де қамтамасыз ету	2,790,720	2,790,720	3,139,149	3,139,149
Қамтамасыз етудің және несие сапасын арттырудың басқа құралдарынсыз	540,973	-	378,663	-
Барлығы 3 Кезең	5,825,500	5,284,527	4,290,913	3,912,250
Қаржылық жағдай бойынша дебиторлық берешектің жиыны	10,205,360	9,664,387	9,626,642	9,247,979

11. Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар

Акционердың Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 15 шілдесі №05/22 шешімімен «ҚазАгроҚаржы» АҚ-ның өзіне тиесілі 100% жай акцияларын Қоғам 2022 жылы орналастырған 147,470,014 дана жай акцияларға бір жай акция үшін 1,000 теңге орналастыру бағамы бойынша төлеуге 147,470,014 мың теңге мөлшерінде пайдалану мақсатында шешім қабылдады.

Осылайша, еншілес ұйымға инвестиция сатып алу жөнінде біріккен бақылау болды.

Басшылық 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша еншілес кәсіпорында инвестициялардың құнсыздануының иқтимал белгілерінің болуына көрсетілген күнде еншілес кәсіпорынның қаржылық жағдайына бағалау жүргізу арқылы қарады. Басшылық 2022 жылғы 31 желтоқсандағы (2021 жылғы 31 желтоқсан қолданылмағанда) жағдай бойынша құнсыздану белгілерін анықтаған жоқ.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның бір еншілес кәсіпорында 100% меншік үлесі бар -

«ҚазАгроҚаржы» АҚ (2021 жылғы 31 желтоқсан жоқ).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

12. Басқа активтер

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
Берілген аванстар	45,194	49,632
Қор	426,981	547,699
Өзге	586,047	1,311,074
Өзге қаржылық емес активтер	1,058,222	1,908,405
«ҚазАгроФин» АҚ дебиторлық берешегі	8,711,590	9,133,127
Бөліп-бөліп сатып алу-сату шарттары бойынша дебиторлық берешек	5,224,881	4,923,850
Басқа дебиторлық берешек	2,829,508	2,244,338
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған Резерв	(11,211,881)	(11,334,678)
Өзге де Қаржы активтерінің жиыны	5,554,098	4,966,637
Басқа активтердің жиыны	6,612,320	6,875,042

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 3,716,013 мың теңге сомасындағы өзге қаржы активтері 2-кезеңге жатпай, 13,049,966 мың теңге сомасындағы өзге қаржы активтері 3-кезеңге жатпай (2021 жылғы 31 желтоқсан: 3,925,917 мың теңге сомасындағы өзге қаржы активтері 2-кезеңге жатпай, 12,375,398 мың теңге сомасындағы өзге де қаржы активтері 3-кезеңге жатпай).

Төменде 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы дебиторлық берешек бойынша КНШ резервін салыстыру берілген:

	<i>2 кезең</i>	<i>3 кезең</i>	<i>Жиыны</i>
КНШ бойынша бағалау резерві			
1 қаңтардағы жағдай бойынша	127,103	11,207,575	11,334,678
Біріктіру нәтижесінде табылған	13,711	219,227	232,938
Жаңа жасалған немесе сатып алынған	(589)	(250,670)	(251,259)
3-ші кезеңге аударымдар	(5,727)	5,727	-
Бастапқы деректердің кезеңдері мен өзгерістері арасындағы аударымдар нәтижесінде бір жылдағы КНШ өзгерістері	(93,700)	17,779	(75,921)
Есептен шығарылған сомалар	-	(28,555)	(28,555)
2022 жылғы 31 желтоқсанда	40,798	11,171,083	11,211,881

Төменде 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы дебиторлық берешек бойынша КНШ резервін салыстыру берілген:

	<i>2 кезең</i>	<i>3 кезең</i>	<i>Жиыны</i>
КНШ бойынша бағалау резерві			
1 қаңтардағы жағдай бойынша	29,638	9,143,856	9,173,494
Біріктіру нәтижесінде табылған	-	2,392,439	2,392,439
Жаңа жасалған немесе сатып алынған	35,588	475,207	510,795
Бір жыл ішіндегі резерві қалпына келтіру	(22,213)	(488,582)	(510,795)
Бастапқы деректердің кезеңдері мен өзгерістері арасындағы аударымдар нәтижесінде бір жылдағы КНШ өзгерістері	84,090	(291,252)	(207,162)
Есептен шығарылған сомалар	-	(24,093)	(24,093)
2021 жылғы 31 желтоқсанда	127,103	11,207,575	11,334,678

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

13. Акционер адындағы берешек

	Өтеу мерзімі	Жылғы ағуалық пайыздық мөлшерлеме, %	Валюта	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
	2022жылғы				
№32 келісім бойынша қарыз	14 желтоқсан	1.00%	Теңге	14,266,721	15,276,780
№26 келісім бойынша қарыз	2041жылғы 10 ақпан	1.02%	Теңге	15,761,242	14,760,800
	2023жылғы				
№101 келісім бойынша қарыз	14 желтоқсан	1.00%	Теңге	10,981,812	11,667,415
	2025жылғы				
№76 келісім бойынша қарыз	14 желтоқсан	1.00%	Теңге	7,591,082	9,824,432
	2025жылғы				
№85 келісім бойынша қарыз	14 желтоқсан	1.00%	Теңге	5,735,842	7,423,489
	2025жылғы				
№122 келісім бойынша қарыз	14 желтоқсан	1.00%	Теңге	5,700,884	7,380,123
	2032жылғы				
№135 келісім бойынша қарыз	14 желтоқсан	1.00%	Теңге	7,673,224	8,215,517
	2032жылғы				
№136 келісім бойынша қарыз	14 желтоқсан	1.00%	Теңге	7,673,105	8,215,517
№20 келісім бойынша қарыз	2034жылғы 31 қаңтар	1.00%	Теңге	6,173,952	6,515,629
	2034 жылғы				
№34 келісім бойынша қарыз	28 қыркүйек	1.00%	Теңге	2,640,059	2,792,169
2018 жылғы 3 шілдесіні шарты бойынша берешек	2024жылғы 20 желтоқсан	5.00%	Теңге	1,121,866	1,477,788
2018 жылғы 3 шілдесіні бөлімшті беру туралы шарт бойынша берешек	2024 жылғы 9 желтоқсан	3.00%	Теңге	431,405	634,387
	2034 жылғы				
№43 келісім бойынша қарыз	21 маусым	0.28%	Теңге	3,666,302	-
	2022 жылғы				
№124 келісім бойынша қарыз	1 желтоқсан	10.00%	Теңге	-	76,376
				89,417,496	94,260,422

2022 жыл ішінде ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2020 жылғы 24 тамыздағы № 265 бұйрығымен бекітілген «Агроөнеркәсіптік кешенді дамытуға ынталандыру жөніндегі мемлекеттік саясатты іске асыру үшін «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ жарғымалы капиталына ұлағайтуға бюджеттік инвестициялардың түзетілген қаржылық экономикалық негіздемесі («ҚЭН») шеңберінде Министрдің бұйрығымен енгізілген өзгерістер ескеріле отырып ҚР Ауыл шаруашылығы 2022 жылғы 8 сәуірадегі № 102 Қоғам жалпы сомасы 8,300,000 мың қарыз адам, өтеу мерзімі - 2034 жылғы 21 маусым, номиналдық пайыздық мөлшерлеме - жылдық 0.28%, нарықтық пайыздық мөлшерлеме - 15.54%. Қарыздың мақсаты-агроөнеркәсіптік кешенді қаржыландыру, атип айтқанда сүт-тәуар фермаларын салу және жаныбарлау машиналары мен тиімшіліктің суару жүйелерін пайдалана отырып, көбөністер мен қант қызылшасын өндіру және оңдәу жөніндегі инвестициялық жобаларды іске асыру, бұл ретте түшкілікті қарыз алушы үшін кредит беру мөлшерлемесі жылдық 0% болуға тиіс. Қарызды бастапқы тәу кезінде Дисконт 4,891,183 мың теңге және мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде танылады. Жағдай бойынша 2022 жылғы 31 желтоқсанда осы қарыздың баланстық құны 3,666,302 мың теңгені құрады.

2021 жыл ішінде «ҚазАгро» Холдингі Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қаражатынан Қоғамға бұрын берген қарыз құрылымын оңтайландыру шеңберінде бұрын жасалған келісімдер бойынша берешек сомаларын біріктіру күніне жалпы номиналды құны 58,451,625 мың теңгемен біріктіру және 11,548,375 мың теңге мөлшерінде қосымша транш беру жолымен № 26 Қарыз туралы келісімге қол қойылған бастап 2021 жылғы 16 маусым. Қарыздың жалпы сомасы 70,000,000 мың теңгені құрайды, қарызды өтеу мерзімі-10 ақпан 2041 жыл, номиналдық пайыздық мөлшерлеме-жылдық 1.02%, нарықтық пайыздық мөлшерлеме-жылдық 11.98%. Қарыздың мақсаты-агроөнеркәсіптік кешенді дамытудың әртүрлі бағыттары бойынша инвестициялық жобаларды қаржыландыру, мысалы, сүт шаруашылықтарын, мал борақылдауға арналған алаңдарды, ауыл шаруашылығы өнімдерінің әртүрлі түрлеріне арналған қоймаларды және т. б. құру. Осы Келісімді жасасу нәтижесінде бұрын жасалған және Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қаражаты есебінен қаржыландырылған келісімдерді (оның ішінде №36, 61, 24 және 70 келісімдерді) тәу тоқтатылады және 2021 жылғы 16 маусымдағы № 26 Қарыз туралы келісім бойынша жаңа міндеттеме танылады. Қарызды бастапқы тәу кезінде 70,000,000 мың теңге мөлшеріндегі Дисконт 56,009,928 мың теңгені құрады және жанықталған шығындар құрамында тікелей өз капиталында танылады, ал бұрын дисконтты тәу 11,196,328 мың теңге сомасында болды. теңге бақмалушы Тараппен келісілген жаңа шарттарды ескере отырып тоқтатылады. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жаңа қарыздың баланстық құны 14,760,800 мың теңгені құрады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

2022 жылы 31 желтоқсандағы және 2021 жылы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚОҒАМ акционер алымдары берешек бойынша шектеу шарттарын сақтауға байланысты талаптарды орындады.

14. Кредиттік ұйымдардың Қаражаты

2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік ұйымдардың Қаражатының міншалар кіреді:

	Валюта	Өтеу мерзімі	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
«Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ	Теңге	2027 жыл	40,600,000	–
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	Теңге	2023 жыл	8,284,037	–
Кредиттік ұйымдардың Қаражаты			<u>48,884,037</u>	<u>–</u>

2022 жылғы 2 желтоқсанда «Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ-нан Қарыз Қаражаты сомасында тартылды.

Қоғамның айнымалы Қаражатын толықтыруға 40,000,000 мың теңге, мерзімі 5 жыл және номиналды сыйақы мөлшерлемесі жылдық 18.00%.

2022 жыл ішінде ҚОҒАМ «Ситибанк Қазақстан» АҚ -нан 2023 жылғы қаңтарда өтеу мерзімімен және номиналды сыйақы мөлшерлемесімен жылдық 16.80% айнымалы капиталмен толықтыру мақсатында жалпы сомасы 8,277,000 мың теңгеге Қарыз Қаражатын тартты.

15. Үкімет адындағы берешек

2022 жылғы 17 ақпанда Қоғам Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігімен жылдық 0.01% номиналды пайыздық мөлшерлеменен және 30 наурыз өтеу мерзімімен 140,000,000 мың теңге сомасына Қарыз шартын жасасты.

2023 жыл Қарыз кәсіпорындарды көктемгі егіс және егін жинау жұмыстарын жүргізу кезінде Қолдауға бағытталған «Кең-Дала» мемлекеттік бағдарламасы аясында алынды. Алынған Қарыз толық көлемде «Қазақстанның Халық жинақ банкі» АҚ, «First Heartland Jivan Bank» АҚ және «Банк ЦентрКредит» АҚ-ға жоғарыда көрсетілген бағдарламала көзделген одан әрі нысандалы мақсаттағы Шартпен жалпы сомасы 42,759,979 мың теңгеге (Есептеу 8), сондай-ақ тікелей қаненттерге жалпы сомасы 97,240,021 мың теңгеге (Есептеу 9).

Алынған Қарыздарды бастапқы талу кезінде 14,420,694 мың теңге мөлшеріндегі Дисконт 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі ай ішінде оны ішінара пайдалана отырып, мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде көрсетілді. 12,079,148 мың теңге сомасындағы дисконттың амортизациясы Қазақстан Республикасының Үкіметі адындағы берешек бойынша пайыздық шығыстар құрамында көрсетілді. Қоғам шартта көзделген ақпандай Қаражаттың балансық ағындарын дисконттау жолымен бастапқы талу кезінде Қарыздың баға құнын бағалау үшін жылдық 12.50% - дан 16.74% - ға дейінгі есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

2022 жылғы 30 қарашада Қоғам 2023 жылғы 30 қарашаға дейін алынған Қарыздың осы күнге өтелмеген бөлігі үшін мерзімі ұзарту туралы қосымша келісім жасасты. Ұзарту күніне алынған Қарыздың өтелмеген бөлігі 70,000,000 мың теңгені құрады. Бастапқы өтеу мерзімі ұзарту нәтижесінде Қоғам мемлекеттік субсидия бойынша қосымша міндеттеме ретінде көрсете отырып, 6,910,697 мың теңге сомасында қосымша дисконт тиімді. Қарыздың баға құнын бағалау үшін оны өзгерту кезінде Қоғам жылдық 16.77% есептік нарықтық мөлшерлемені қолданды.

2021 жылғы 25 ақпанда Қоғам Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен жылдық 0.01% номиналды пайыздық мөлшерлеменен және 2021 жылғы 20 желтоқсанда өтеу мерзімімен жалпы номиналдан сомасы 70,000,000 мың теңгеге қысқа мерзімді Қарыз алды. Қарыз кәсіпорындарды көктемгі егіс және егін жинау жұмыстарын жүргізу кезінде Қолдауға бағытталған «Кең-Дала» мемлекеттік бағдарламасы аясында алынды. Алынған Қарыз "Қазақстан Халық жинақ банкі" АҚ-ға жалпы сомасы 31,840,998 мыңға толық көлемде жіберілді теңге (Есептеу 8) жоғарыда көрсетілген бағдарламала көзделген одан әрі нысандалы мақсаттағы шартпен, сондай-ақ қаненттерге жалпы сомасы 38,159,002 мың теңгеге тікелей (Есептеу 9). Алынған Қарыздарды бастапқы талу кезінде 5,711,976 мың теңге мөлшеріндегі Дисконт 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі ай ішінде оны толық пайдалана отырып, мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде көрсетілді. 5,711,976 мың теңге сомасындағы дисконттың амортизациясы Қазақстан Республикасының Үкіметі адындағы берешек бойынша пайыздық шығыстар құрамында көрсетілді. Қоғам шартта көзделген ақпандай Қаражаттың балансық ағындарын дисконттау жолымен бастапқы талу кезінде Қарыздың баға құнын бағалау үшін жылдық 11.00% есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемені қолданды.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша алынған Қарыздардың балансық құны 117 мың теңге сомасында есептелген пайыздарды қоса алғанда, 60,747,873 мың теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсан: Үкімет адындағы берешек келісімшарт мерзімінде толық өтелуіне байланысты жоқ).

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

млн теңге

16. Шығарылған борыштық бағамы Қағаздар

Төңірінен депозитацияланған Шығарылған борыштық бағам қағаздар желісі позицияларымыз қамтылған.

	Орналасуы мерзімі	Өтеу мерзімі	Пайыздық өміштр.		Ағым құны		Баланыстық құны	
			ағым жылына, %	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан	
								2022 жылғы 31 желтоқсан
Тұрақты кірісті облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 1-ші шығарылымы)	2019 жылғы 10 қазан	2026 жылғы 10 қазан	10,75%	39,475,017	39,475,017	40,411,419	40,409,865	
Тұрақты кірісті облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 6-шы шығарылымы)	2021 жылғы 30 маусым	2031 жылғы 10 желтоқсан	15,0%	35,000,000	35,000,000	40,385,211	40,953,222	
Тұрақты кірісті облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2020 жылғы 26 тамыз	2030 жылғы 26 тамыз	10,75%	30,496,202	30,496,202	31,583,999	31,586,439	
Тұрақты кірісті облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 9-шы шығарылымы)	2021 жылғы 21 желтоқсан	2031 жылғы 21 желтоқсан	11,50%	30,000,000	30,000,000	30,095,834	30,095,833	
Тұрақты кірісті облигациялар (2-ші облигациялық бағдарламаның 1-ші шығарылымы)	2014 жылғы 29 тамыз	2023 жылғы 29 ақпан	8,50%	10,000,000	10,000,000	10,298,860	10,254,679	
Тұрақты кірісті облигациялар (3-ші облигациялық бағдарламаның 4-ші шығарылымы)	2021 жылғы 27 мамыр	2026 жылғы 27 мамыр	11,50%	9,350,000	9,350,000	9,451,551	9,451,552	
Бизнесі біректіру пәтіжесінде тиналған тұрақты кірісті облигациялар (1-ші облигациялық бағдарламаның 1-ші шығарылымы)	2014 жылғы 30 желтоқсан	2026 жылғы 30 наурыз	10,07%	5,189,000	5,189,000	5,189,000	5,450,266	
Тұрақты кірісті облигациялар (3-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2016 жылғы 22 желтоқсан	2026 жылғы 22 маусым	14,00%	5,000,000	5,000,000	5,016,674	5,016,438	
Тұрақты кірісті облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 7-ші шығарылымы)	2021 жылғы 27 қазан	2031 жылғы 27 қазан	7,10%	5,000,000	5,000,000	3,821,911	3,743,735	
Тұрақты кірісті облигациялар (1-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2015 жылғы 21 қазан	2026 жылғы 21 сәуір	10,07%	2,300,000	2,300,000	2,345,035	2,345,035	
Тұрақты кірісті облигациялар (2-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2015 жылғы 17 маусым	2022 жылғы 17 желтоқсан	8,00%	-	17,390,000	-	17,347,174	
Шығарылған борыштық бағамы қағаздар				171,810,219	189,200,219	178,599,494	196,654,238	

2022 жыл ішінде Қоғам бұрын белгіленген кесте бойынша номиналы құны 17,390,000 теңге облигацияларын өтеуді жүргізді.

2021 жыл ішінде Қоғам жалпы номиналы соммен 83,850,001 теңге төлеуге облигацияларын шығарған және алынған шығарылым шеңберінде Қосымша орналастырамыз:

- жылдық 10,75% купондық мөлшерлемесімен және 2021 жылғы 20 желтоқсанға дейін өтеу мерзімімен шығарылған жалпы номиналы құны 4,500,001 теңге (KZ22C00007177) Қаттамасы етпейтін коммерциялық облигациялар. Облигациялар шығарулан түскен қаражат агроинвестіция кешенінің Қазіргі жағдайы апаратын көрсеткіштерге негізделген өтеуін пайдаланылады.

ШОҒЫРЛАНЫДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*мың теңге*

- жылдық 11.50% купондық мөлшерлесімен және 5 жылдан кейін өтеу мерзімімен шығарылған жаппы номиналды құны 9,350,000 мың теңгені (KZ2C00006120) қамтамасыз етпейтін купондық облигациялар. Облигациялар шығарудан түскен қаражат агроөнеркәсіптік кешендегі қызметті жүзеге асыратын кәсіпорындарға несиә беру үшін пайдаланылады.

- жылдық 15.00% купондық мөлшерлесімен және 2031 жылғы 10 желтоқсанда өтеу мерзімімен шығарылған жаппы номиналды құны 35,000,000 мың теңгені (KZ2C00007755) қамтамасыз етпейтін купондық облигациялар. Орындалып отырған түскен қаражат агроөнеркәсіптік кешен жобаларын қаржыландыруға, ет пен сүтті өндіру және қайта өңдеу бойынша басым бағытталатын болады. Қоғам бастапқы тану кезінде 5,930,976 мың теңге көлеміндегі сыйлықақыны мойындады және облигацияларды ақционер нарықтық мөлшерлесімен жоғары ставка бойынша толығымен сатып алғандықтан, бұл сыйлықақы ақционерге бөлу ретінде көрсетілді, оның ішінде салық 1,186,195 мың теңге. Қоғам шартта көзделген болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы тану кезінде шығарылған облигациялардың өлді құнын бағалау үшін жылдық 12.10% есептік нарықтық пайыздық мөлшерлесімен қолданады.

- жылдық 7.1% купондық мөлшерлесімен және 10 жылдан кейін өтеу мерзімімен шығарылған жаппы номиналды құны 5 000 000 мың теңгені (KZ2C00007953) қамтамасыз етпейтін купондық облигациялар, тиімді мөлшерлесі жылдық 11.8% - құрады. Облигациялар шығарудан түскен қаражат «Жұмыспен қамту аяғы 2020-2021» бағдарламасы шеңберінде агроөнеркәсіптік кешенде қызметті жүзеге асыратын кәсіпорындарға кредит беру үшін пайдаланылады, бұл ретте соңғы қарыз алушылар – агроөнеркәсіптік жұмыс істейтін кәсіпорындар үшін мөлшерлесімен кредит беру мерзімі үш жылдан асып кетпейтін кезеңде 6% - дан аспайтын тиіс. Осылайша, бастапқы тану кезінде 1,329,537 мың теңге мөлшерінде есептелген дисконт мемлекеттік субсидиялар құрымына есептелді (Есептеу 20).

- жылдық 11.5% купондық мөлшерлесімен және 10 жылдан кейін өтеу мерзімімен шығарылған жаппы номиналды құны 30,000,000 мың теңгені (KZ2C00008316) қамтамасыз етпейтін купондық облигациялар. Облигациялар шығарудан түскен қаражат ауыл шаруашылығы секторындағы кәсіпорындарға несиә беру үшін пайдаланылады.

17. Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар адындағы берешек

	Жүзеге асыру кезеңі	Атаулы пайыздық мөлшерлесі, %	Валюта	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар адындағы берешек, бірігу кәсіпорында пайдаланылған	2023-2031 жылдар	0.01%	Теңге	182,541,555	166,814,395
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар адындағы берешек	2027 жыл	1.00%	Теңге	308,887	-
				182,850,442	166,814,395

2022 жыл ішінде Қоғам ауылдық елді мекендерде және шағын қалаларда бизнес жобаларды іске асыру және МҚҰ/КС қаржылауы үшін қатысушыларға микрокредит беру мақсатында 006 «Ауылдық елді мекендерде және шағын қалаларда микрокредит беру үшін облыстық бюджеттерге кредит беру» бюджеттік бағдарламасы бойынша 30,928,726 мың теңге (2021 жыл ішінде: 35,029,195 мың теңге) қарыз алып қатысушыларды микрокредиттеу үшін өтеу мерзімі 7 жылдан кейін жылдық 0.01% номиналды пайыздық мөлшерлесімен және, сондай-ақ 500,000 мың. Атырау облысы әкімдігінен 5 жыл мерзіміне жылдық 1.00% номиналды сыйлық мөлшерлесімен ауылдық шағын және орта бизнесті қолдау шеңберінде теңге. Алынған барлық қарыздар бойынша Қоғам тиісті кезеңдерде ішкі пайдаланылған мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде қаржылық жағдай туралы Шоғырландырылмаған есепте бастапқы танылған кезде 18,274,080 мың теңге (2021 жыл ішінде: 20,662,665 мың теңге) мөлшерінде дисконт тапты. Қоғам шарттарда көзделген ақша ағындарының болашақ ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тану кезінде жоғарыда көрсетілген қарыздардың өлді құнын бағалау үшін жылдық 14.12% – 15.20% (2021 жыл ішінде: жылдық 8.86% – 12.66%) есептік нарықтық пайыздық мөлшерлесімен қолданады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғам кредиторлармен келісімдердің шектеу шарттарын сақтауға байланысты талаптарды орындады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

18. Басқа да міндеттемелер

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
Төлеуге берілетін өзге де салықтар	239,097	1,373,656
Басқалары	246,011	130,431
Өзге қаржылық емес міндеттемелер жиынтығы	485,108	1,504,087
Ауылдық ипотека	3,015,774	2,076,435
Шартты міндеттемелер бойынша КНШ акциялары резерв (26 есверту)	679,282	1,092,195
Кредиторлық берешек	577,760	930,066
Цессия шарттары бойынша берешек	20,385	188,930
БҰҰ - дан алынған қарыздар	16,061	25,238
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу жөніндегі міндеттемелер	-	23,914,950
Басқа да қаржылық міндеттемелердің жиынтығы	4,309,262	28,227,814
Басқа міндеттемелердің жиынтығы	4,794,370	29,731,901

Ауыл ипотекасы

Қоғам ауылдық жерлерде ипотеканы қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасына сенім білдірілген агент қызметін атқарады және клиенттерге берілетін кредиттер бойынша берешек сомасының жылдық 2,5% - % құрайтын қаржылық басқару комиссиясын алады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жергілікті атқарушы органдардың атынан Қоғам берген ипотекалық кредиттердің негізгі борышы бойынша берешектің жалпы сомасы 94,085,056 мың теңгені (аудиттелмеген), құрамы (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 85,601,551 мың теңге (аудиттелмеген)). 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де қаржылық міндеттемелердің шамасы негізінен жергілікті атқарушы органдардан алынған, бірақ өзі түпкі пайдаланушыларға берілмеген қаржының шамасын қамтиды. 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған кезең үшін комиссиялық сыйбақы. Ауылдық ипотека бойынша Қоғамдар 2,118,776 мың теңгені құрамы (2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған кезеңде 159,239 мың теңге) (Есверту 24).

Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу жөніндегі міндеттемелер

Жалпы сомасы 23,914,950 мың теңгеге 2021 жылғы 30 желтоқсан өтеу күшімен 3-ші облыстық бағдарлама негізінде облыстық қаржылық қызметінің 1-ші шығарылым шеңберінде шығарылған АГККБб, NIN KZ2C00003507 бағалы қағаздар 2022 жылғы 10 қаңтарда өтелді. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы облыстық қаржылық қызметі бойынша төлемдер бойынша берешек басқа міндеттемелер ретінде жіктелді, өйткені облыстық қаржылық қызметінің келісімшарттық мерзімі аяқталды.

19. Салық салу

Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар келесі позицияларды қамтиды:

	<i>2022 жыл</i>	<i>2021 жыл</i>
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығын	(4,418,696)	(4,589,802)
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша үнемдеу/ (шығын) – мезгілдік айырмалардың пайдалану болуы және қалғаны	1,850,579	2,387,348
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығын	(2,568,117)	(2,202,454)
	<i>2022 жыл</i>	<i>2021 жыл</i>
Бизнесі біріктіру нәтижесінде таңдалған (б есверту)	-	(2,149,413)
Шоғырландырылмаған пайдалану немесе залда тұрған есепте танылған кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы	1,850,579	2,387,348
Капиталды танылған кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы	-	(7,215,291)
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығының өзгеруі	1,850,579	(6,977,356)

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның корпоративтік табыс салығы бойынша қасқа мерзімді активтері 1,816,694 мың теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 1,385,126 мың теңге сомасындағы активтер). Қоғам үшін корпоративтік табыс салығының ставкасы 2022 және 2021 жылдары 20,0% құрады.

Корпоративтік табыс салығының тиімді ставкасы пайдалану салық салудың ресми ставкасынан ерекшеленеді. Төменде ресми ставка бойынша есептелген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарды қаржылық есептілікте көрсетілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстармен салыстыру келтірілген:

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	2022 жыл	2021 жыл
Салық салынғанға дейінгі пайда	14,056,288	10,897,494
Корпоративтік табыс салығының ресми пайыздық мөлшерлемесі	20%	20%
Ресми пайыздық мөлшерлеме бойынша есептелген корпоративтік табыс салығының теориялық шығыны	(2,811,258)	(2,179,499)
Мемлекеттік бағамы қабілдердің салық салынбайтын кірісі	120,265	520,708
Өзге де шегерілейтін шығындар	122,876	(543,663)
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығындар	(2,568,117)	(2,202,454)
Капиталдың құрамында танылған кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бөлінісіне		
	2022 жыл	2021 жыл
Активтер бойынша	–	1,186,195
Міндеттемелер бойынша	–	(8,401,486)
Капитал құрамында танылған корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс	–	(7,215,291)

31 желтоқсанда кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер, сондай-ақ олардың тиісті жылдардағы қозғалысы келесі позицияларды құптады:

	2020 жыл	АШЖҚК бірігуі	Уақыттық айырмашылықтың пайдал болуы және аламы		2021 жыл	Уақыттық айырмашылықтың пайдал болуы және аламы	
			Пайдал немесе шығын туралы есепте	Капитал құрамында		Пайдал немесе шығын туралы есепте	2022 жыл
Уақыт айырмашылығын шегергендегі салық әрфетісі							
Клиенттерге берілген несиелер	10,203,715	5,264,223	2,619,084	–	18,087,022	3,368,338	21,455,360
Банктерге берілген несиелер	597,756	–	(205,401)	–	392,355	(332,715)	59,640
Өзге активтер	101,624	17,371	609,967	–	728,962	(84,619)	644,343
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	89,509	92,427	48,948	–	230,884	30,073	260,957
Мемлекеттік субвенциялар	1,831,737	3,525,525	1,371,103	–	6,728,365	196,322	6,924,687
Шығарылған борыштық бағамы қабілдер	–	–	(320,676)	1,186,195	865,519	(97,967)	767,552
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер	12,824,341	8,899,546	4,123,025	1,186,195	27,633,107	3,079,432	30,112,539
Уақыт айырмашылығын шегергендегі салық әрфетісі							
Активтер алынадығы берешек	(9,325,787)	–	1,165,861	(8,401,486)	(16,561,412)	256,450	(16,304,962)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алынадығы берешек	(3,086,562)	(10,753,482)	(2,856,280)	–	(16,696,324)	124,666	(16,571,658)
Үкімет алынадығы берешек	–	–	–	–	–	(1,850,450)	(1,850,450)
Несін құралдар мен материалдық емес активтер	(49,087)	(295,477)	(45,258)	–	(389,822)	240,481	(149,341)
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	(12,461,436)	(11,048,959)	(1,735,677)	(8,401,486)	(33,647,558)	(1,228,853)	(34,876,411)
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша таза активтер/ (Міндеттемелер)	362,905	(2,149,413)	2,387,348	(7,215,291)	(6,614,451)	1,850,579	(4,763,872)

Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер шотына актив пайдаланылуы мүмкін болатын салық салынатын пайда қалайтын болу ықтималдығы бір көлемде ғана танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

20. Мемлекеттік субсидиялар

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
Агробизнесі дамыту бағдарламасы шеңберінде мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан және акционерден қарыз түрінде Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған мемлекеттік субсидиялар	34,623,434	33,641,832
Қарыз алушыларға берілген қарыздар бойынша негізгі соманы және пайыздарды ішінара субсидиялау үшін Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінен алынған мемлекеттік субсидиялар	3,173,708	6,873,178
Мемлекеттік субсидиялар	37,797,142	40,515,010

Үкіметтен алынған мемлекеттік субсидиялар

Қоғам мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан тартылған қарыздар бойынша төмен пайыздық мөлшерлеме арқылы берілген пайда сомасын мемлекеттік субсидиялар ретінде көрсетті.

	<i>2022 жыл</i>	<i>2021 жыл</i>
На 1 января	33,641,832	9,158,681
Қазақстан Республикасының Үкіметінен Қаржы министрлігінен қарыз түрінде алынған мемлекеттік субсидиялар (Есептеу 15)	21,331,391	5,711,976
Қазақстан Республикасының Үкіметінен жергілікті атқарушы органдардан қарыз түрінде алынған мемлекеттік субсидиялар (Есептеу 17)	18,274,080	20,662,665
Акционерден қарыздар арқылы алынған мемлекеттік субсидиялар (Есептеу 13)	4,891,183	-
Қазақстан Республикасының Үкіметінен ҚРҰБ обантқаниялары түрінде алынған мемлекеттік субсидиялар (Есептеу 16)	-	1,329,537
Бизнесі біріктіру нәтижесінде табылған (Есептеу 6)	-	17,333,744
«Нәтижелі жұмыспен қамту және жаңашыл кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған бағдарламасы» (бұдан әрі – «Ісмер») шеңберінде қарыз алушыларға кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (Есептеу 9)	(10,911,036)	(6,674,848)
«Кең-Адал» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде башкертге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (Есептеу 8)	(3,539,813)	(1,954,546)
«Кең-Адал» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қарыз алушы клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (Есептеу 9) (өтемақы төлететін бөлігі)	(9,230,104)	(3,757,430)
«Жұмыспен қамту 2020-2021 жыл картасы» және «Еңбек» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қарыз алушы клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (Есептеу 9)	(2,833,242)	(900,656)
Холдингінен алынған қарыздар шеңберінде Қарыз алушы клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (Есептеу 9)	(1,651,777)	-
Құрылыстан бөлінген шығындарды жабуға мемлекеттік субсидияны пайдалану (Есептеу 9)	(8,732,054)	(2,622,720)
Көзделетін Амортизация (Есептеу 24)	(6,617,026)	(3,589,302)
«Агробизнес» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қарыз алушы клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (Есептеу 9)	-	(1,055,269)
Государственные субсидии	34,623,434	33,641,832

Мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме бастапқы табылғанын кейін Қоғам мемлекеттік бағдарламалардың шарттары орындалғанын кейін қарыз алушыларға берілген жеңілдікті шарттарды беріпкес сомасына сәйкес келетін соманы пайда немесе зияла құрамына жатқызады (8, 9-есертпелер). Қоғам кредиттер бойынша сыйақының төмен мөлшерлемесі арқылы түпкілікті қарыз алушыларға пайданы бөлу жөніндегі міндеттемені көтереді.

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі ай ішінде пайда немесе зияла құрамына ауларылған мемлекеттік субсидиялар (Есептеу 24) 43,515,052 мың теңгені құрады және «Өзге де кірістер/шығыстарға» енгізілі (2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі ай ішінде: 20,554,771 мың теңге).

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Ауыл шаруашылығы министрлігінен алынған мемлекеттік субсидиялар

	2022 жыл	2021 жыл
I қаңтардағы жағдай бойынша	6,873,178	3,312,883
Кезең ішінде алынған	18,595,885	19,802,113
Ауыл шаруашылығы министрлігіне қайтарылды / арнайы шарттарды орындамаған жағдайда Қарыз алушыларға берілді	(15,417,800)	(11,542,397)
Ересіне шарттарды орындамаған жағдайда Қарыз алушылардың есептеумен шарттары бойынша берешекті есептеу арқылы субсидияны пайдалану	(8,877,555)	(4,699,421)
31 желтоқсандағы жағдай бойынша	3,173,708	6,873,178

Ауыл шаруашылығы министрлігінен алынған мемлекеттік субсидиялар Қарыздың негізгі сомасын және инвестициялық жобаларға және жаңа немесе бұрын пайдаланылмаған техника мен жабдықтарды сатып алуға несие алаған Қарыз алушылардың пайызын ішінара өтеу үшін пайдаланылады. Осы субсидияларды алу үшін Қарыз алушылар белгілі бір шарттарды орындауы тиіс.

21. Меншікті капитал*Акционерлік капитал*

2022 жылғы маусымда акционердің 2022 жылғы 8 маусымындағы № 25/22 шешіміне сәйкес қосымша шығарылым арқылы Қоғамның жарияланған жай акцияларының саны ұлғайтылды.

144,964,639 дана. Акционердің Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 15 шілдесіндегі №05/22 шешімімен «ҚазАгроҚарыз» АҚ-ның өзіне тиесілі 100.00% жай акцияларын Қоғамның акцияларын басымдықпен сатып алуға құқығы бар жалғыз акционерге өткізу жолымен бір жай акция үшін 1 мың теңгеге орналастыру бағасы бойынша Қоғамның 147,470,014 дана жай акцияларын төлеуге 147,470,014 мың теңге мөлшерінде пәлектен шығару жөнінде шешім қабылданды.

«ҚазАгро» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұрынғы Акционер) Басқармасының 2021 жылғы 04 наурыздағы №9 шешіміне сәйкес Қоғам бір жай акция үшін 1,000 (бір мың) теңге орналастыру бағасы бойынша 12,633,932 жай акция мөлшерінде акция орналастырды. Акциялар үшін төлем бұрынғы акционердің мүлкін бастапқы таңу кезінде өлді құрмен беру түрінде жүргізілді 6,186,092 мың теңге. Алынған мүлктің құрамына орналасқан төрт тұрғын емес үй-жай кіреді жалпы құны 4,381,363 мың теңге, Қоғамның меншігіне инвестициялық мүлік объектілері ретінде; тұрғын және тұрғын емес объектілер, жер учаскелері, ЖИҺА және басқа да жабдықтар, жалпы сомасы 1,766,830 мың теңге, Қоғам есепті күндегі жағдай бойынша сатуға арналған активтер ретінде жіктелген активтер ретінде жіктелген. 37,899 мың теңге мөлшеріндегі қалаған сомаға Қоғам негізгі құрылдар және тауар-материалдық қорлар ретінде жіктелген өзге де объектілер кіреді.

2021 жылғы наурызда Қазақстан Республикасының Үкіметінің 31 желтоқсандағы № 952 қаулысына сәйкес 2020 жылғы 26 ақпандағы қосма шартымен және «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ мен «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ арасындағы беру актісімен Қоғамның 100% жай акциялары 180,758,928 дана көлемінде берілді «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ.

Акционер Басқармасының 2021 жылғы 13 желтоқсандағы №05/21 шешіміне сәйкес Қоғам Қордың сатып алынатын 100 (жүз) % акцияларын төлеу есебіне бір жай акция үшін 1,019.55 (бір мың он тоғыз теңге елу бес тиын) орналастыру бағасы бойынша 78,830,137 жай акция мөлшерінде жалғыз акционердің пайдасына акциялар орналастырды.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның тіркелген және шығарылған жай акцияларының саны 407,059,079 дананы құрайды, оның 400,611,239 данасын Жалғыз акционер толық төлеген (2021 жылғы 31 желтоқсан тиесініне 262,094,440 дана және 253,141,225 дана).

Резервтік капитал

2022 жыл ішінде Қоғам резервтік капиталды 2,608,512 мың теңгеге ұлғайтты (2021 жыл ішінде: резервтік капиталды ұлғайту 5,898,015 мың теңгеге өсті). Қоғамның саясатына сәйкес, резервтік капитал болып шығындармен және басқа да күштеген тәуекелдер мен жағдайлармен қоса алғанда, жалпы тәуекелдерді жабу үшін қампасады. Резервтік капитал акционердің шешімі негізінде бөлінуге жатады.

Дивидендтер

2022 жыл ішінде акционердің 2022 жылғы 26 мамырдағы шешіміне сәйкес Қоғам аяқталған жылы бір жай акцияға 6,086,528 мың теңге немесе 24.04 теңге сомасында дивидендтер жариялады және төледі. 2021 жылғы 31 желтоқсан. Дивидендтер 2022 жылғы 16 маусымда төленді (2021 жыл ішінде жалғыз акционердің 2021 жылғы 12 наурыздағы шешіміне сәйкес Қоғам 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде бір жай акцияға 13,762,035 мың теңге немесе 78.95 теңге сомасында дивидендтер жариялады. Дивидендтер 2021 жылдың 8 маусымында төленді).

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Төменде Қазақстан қор биржасының Әкімшіясына сәйкес есептелген бір жай акцияның баланстық құны көрсетілген:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
Активтер	1,013,590,518	806,484,978
Материалдық емес активтері шетерінде	(530,705)	(624,683)
Міндеттемелері шетерінде	(609,258,301)	(535,795,537)
Таза активтер	403,801,512	270,064,758
Жай акциялар саны, бірлік	400,611,239	253,141,225
Бір жай акцияның баланстық құны (теңгеде)	1,007.96	1,066.85

22. Несиелік шығындар бойынша шығыстар

Төмендегі кестеле 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін пайда немесе шығын туралы есепте көрсетілген Қаржы құралдары бойынша КНШ бойынша шығыстар көрсетілген:

	<i>Ескерт- пе</i>	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚНҚ</i>	<i>Жыны</i>
Ақша қаражаты және оның баламалары		(37)	-	-	-	(37)
Банктерге берілген несиелер		(11,617)	-	-	-	(11,617)
Клиенттерге берілген несиелер	9	13,005,510	1,322,978	7,297,574	1,054,900	22,680,962
Қаржылық жағдай бойынша дебиторлық берешек		(36,250)	(170,543)	234,433	-	27,640
Инвестицияларға пенсия бұтағы		(1,664)	-	-	-	(1,664)
Өлге қаржылық активтер	12	-	(80,578)	(13,664)	-	(94,242)
Несие беру бойынша міндеттемелер	25	(412,913)	-	-	-	(412,913)
Несиелік шығындар бойынша шығыстар жыны		12,543,029	1,71,857	7,518,343	1,054,900	22,188,129
	12	-	(80,578)	(13,664)	-	(94,242)

* Кредиттік залалдар бойынша шығыстардың жалпы салмағы 9,815,316 мың теңге теңге тақтаныға деп сарқайтын және клиенттерге берілген кредиттердің жалпы баланстық құнының қорғалысы құрамында көрсетілген лондификациядан түсетін залалдар салмағына Шоғырландырылмаған пайда немесе залал туралы есепте көрсетілген кредиттік залалдар бойынша шығыстардың жалпы салмағынан ерекшеленеді (9 ескерту).

Төмендегі кестеле 2021 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың пайда немесе залал туралы шоғырландырылмаған есепте көрсетілген Қаржы құралдары бойынша КНШ бойынша шығыстар келтірілген:

	<i>Ескерт- пе</i>	<i>Кезең 1</i>	<i>Кезең 2</i>	<i>Кезең 3</i>	<i>СҚНҚ</i>	<i>Жыны</i>
Ақша қаражаты және оның баламалары		938	-	-	-	938
Банктерге берілген несиелер		(7,197)	-	-	-	(7,197)
Клиенттерге берілген несиелер	9	(197,192)	40,410	356,960	25,924	226,102
Инвестициялық бағамы Қарадар		28,365	-	-	-	28,365
Өлге қаржылық активтер	12	-	84,090	(291,252)	-	(207,162)
Несие беру бойынша міндеттемелер	25	36,484	-	-	-	36,484
Несиелік шығындар бойынша шығыстар жыны		(138,602)	124,500	65,708	25,924	77,530

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

млн теңге

23. Қызметкерлерге арналған шығындар және өзге де әкімшілік шығындар

Қызметкерлерге арналған шығындар және өзге операциялық шығындар келесі позицияларды қамтиды:

	2022 жыл	2021 жыл
Персоналға арналған шығындар және өзге де төлемдер	(6,369,704)	(4,022,549)
Әлеуметтік қамсыздандыру шығындары	(756,814)	(351,213)
Персоналға арналған шығындар	(7,126,518)	(4,373,762)
Аутсорсинг шығындары	(997,566)	(592,673)
Үй-жайларды күтіп ұстау және жалға беру	(740,739)	(479,206)
Салықтар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер	(348,588)	(225,708)
Тоау және амортизация	(498,250)	(332,873)
Көлік қызметтері бойынша шығындар	(155,331)	(136,305)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерге техникалық қызмет көрсету	(229,911)	(117,155)
Аудит шығындары	(121,434)	(96,300)
Байланыс қызметтері	(120,492)	(77,452)
Кеңес беру шығындары	(131,214)	(71,483)
Есептер шығындары	(136,755)	(69,116)
Маражент және жарнама	(110,150)	(66,172)
Директорлар кеңесін ұстауға арналған шығындар	(34,936)	(47,104)
Кеңсе және баспа шығындары	(59,907)	(36,184)
Күзет қызметтеріне байланысты шығындар	(42,202)	(34,749)
Ақпараттық қызметтер	(31,266)	(27,007)
Материалдар	(27,614)	(23,983)
Сақтандыру шығындары	(14,697)	(17,299)
Банк қызметтері	(16,503)	(9,789)
Қызметкерлерді оқыту	(26,362)	(8,892)
Басқалары	(81,159)	(165,787)
Өзге операциялық шығындар	(3,925,076)	(2,635,235)
Оның ішінде:		
	2022 жыл	2021 жыл
Жалпы әкімшілік шығындар	(4,322,813)	(3,559,010)
Іске асыру бойынша шығындар	(6,728,781)	(3,449,987)
Жыны	(11,051,594)	(7,008,997)

24. Басқа кірістер / шығындар

	2022 жыл	2021 жыл
Мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түсетін өзге де кіріс (20 ескерту)	36,898,026	16,965,469
Мемлекеттік субсидияның амортизациясы (20 ескерту)	6,617,026	3,589,302
«Кең-Дала» бағдарламасы шеңберінде банктен берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (8 ескерту)	(3,539,813)	(1,954,546)
«Кең-Дала» бағдарламасы шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (9 ескерту)	(9,230,104)	(4,027,401)
«Ісвер» бағдарламасы шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (9 ескерту)	(10,911,036)	(6,674,848)
Агробизнесі аямау бағдарламасы шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (9 ескерту)	-	(1,055,269)
«Жұмыспен қамту 2020-2021 жыл қарсаңы» және «Еңбек» бағдарламалары шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (9 ескерту)	(2,833,242)	(900,656)
Клиенттерге берілген өзге де кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (9 ескерту)	(19,661,739)	(25,782,983)
Холдинген алынған қарыз шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (9 ескерту)	(1,651,777)	-
Ауылдық ипотека бойынша агенттік сыйақы (18 ескерту)	2,118,776	159,239
Басқа кірістер/(шығындар)	2,453,635	(550,466)
Басқа кірістер/(шығындар), нетто	259,752	(20,232,159)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*мың теңге*

Мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түскен өзге де кірістер тиісті мемлекеттік бағдарламалардың талаптарын орындау нәтижелері бойынша кірістер ретінде тияымды (20 нөсерт).

25. Шарттық және шартты міндеттемелер**Салық салу**

Қазақстанның коммерциялық және, атап айтқанда, салық заңнамасында түсіндірілуі әр түрлі болуы мүмкін ережелер бар, жекедеген жағдайларда заңнамаға жаңама ретроспективті әрекеті бар өзгерістер енгізілуі мүмкін. Бұдан басқа, ҚОҒАМ басшылығының заңнама ережелерін түсінуі салық органдарының осы ережелерді түсінуінен өзгеше болуы мүмкін, нәтижесінде ҚОҒАМ жүргізген операцияларды салық органдары өзгеше түрде бағалауы мүмкін және бұл қосымша салықтардың, айыппұлдар мен өсімшұлардың есептелуіне әкелуі мүмкін. ҚОҒАМ басшылығы бірлесіп Қажетті салық есептеулері жүргізеді және сәйкесінше есептілікте ешқандай резервтер есептелген жоқ деп санайды. Салық органдары соңғы 5 (бес) жылдағы салық салу жөніндегі деректері тексеру жүргізуі мүмкін. ҚОҒАМ басшылығы 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша оның заңнаманы түсіндіруі тиісті болмай табылады және компанияның салық, валюты және кеден заңнамасын сақтау жөніндегі позициясы расталады деп есептейді.

Заң мәселелері

Қадапты іс-әрекет барысында ҚОҒАМ сот процестері мен шағымдардың объектісі болып табылады. Басшылықтың пікірі бойынша, осындай талап қоюлар немесе талап қоюлар нәтижесінде туындайтын мқтимал міндеттемелер (олар болған кезде) ҚОҒАМНЫҢ Қаржылық жағдайына немесе бааланшақтығы қызметінің нәтижелеріне елеулі теріс әсер етпейді.

Басшылықта қандай да бір елеулі нақты немесе аяқталмаған сот таққылаулары туралы, сондай-ақ ҚОҒАМға қарсы қойылуы мүмкін мқтимал құзымалар туралы ақпарат жоқ.

Несиелік сипаттағы міндеттемелер

ҚОҒАМНЫҢ шарттық және шартты міндеттемелері келесі ұстанымдарды қамтиды:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
Несиелік сипаттағы міндеттемелер		
Несие беру бойынша міндеттемелер	118,827,146	155,298,995
Күтілетін несиелік шығындар резерві	(679,282)	(1,092,195)
	118,147,864	154,206,800
Операциялық жалдау шарттары бойынша міндеттемелер		
1 жылға дейін	62,978	46,402
Шарттық және шартты міндеттемелер	118,210,842	154,253,202

Несиелік сипаттағы міндеттемелер

Жоғарыда көрсетілген жылғы өтелмеген шарттық міндеттемелер болашақ ақпалай талаптарды білдірмейді, өйткені несие беру бойынша осы шартты міндеттемелердің мерзімі аяқталуы мүмкін немесе олар орындалмай тоқтатылуы мүмкін.

Қарыздар беру жөніндегі міндеттемелер туралы келісім ҚОҒАМ үшін қолайсыз жағдайлар туындаған жағдайда, сондай-ақ несие беру үшін ресурстар болмаған жағдайда ҚОҒАМНЫҢ келісімінен біржақты шығу құқығын көздейді.

2022 және 2021 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қарыздар беру жөніндегі міндеттемелер бойынша контрагенттер ҚОҒАМНЫҢ ағымдағы қарыз ауыпшылары, берілген несиелік рейтингі жоқ, 1-сатыға жіктелген және есеілі күште негізді борыш пен пайыздарды төлеу бойынша мерзімі кешіктірілмеген агроөнеркәсіптік сектор кәсіпорындары болып табылады.

Төменде КНШ резервтерінің өзгеруін талдау берілген:

Несие беру бойынша міндеттемелер

	<i>2022 жыл 1 қысқ</i>	<i>2021 жыл 1 қысқ</i>
1 қаңтардағы жағдай бойынша	1,092,195	1,045,045
Жыл бойына КНШ өзгеруі	(412,913)	36,484
«АШҚҚК» АҚ-ның қосмауы	-	10,666
31 желтоқсан	679,282	1,092,195

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМЫҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

26. Тәуекелдерді басқару

Кіріспе

Қоғамның қызметіне тәуекелдер тән. Қоғам тәуекелдерді басқаруды айқындау, бағалау және байқаудың тұрақты процесі барысында, сондай-ақ тәуекел лимиттерін және басқа да ішкі бақылау шараларын белгілеу арқылы жүзеге асырады. Тәуекелдерді басқару процесі Қоғамның тұрақты ірістілігін сақтау үшін өте маңызды және Қоғамның әрбір жеке қызметкері оның міндеттеріне байланысты тәуекелдер үшін жауап береді. Қоғам несиелік тәуекелге, өтімділік тәуекеліне және нарықтық тәуекелге ұшырайды. Қоғам операциялық тәуекелдерге де ұшырайды.

Тәуекелдерді тәуелсіз бақылау процесі, мысалы, ортаның, технологияның өзгеруі немесе саланың өзгеруі сияқты қызметті жүргізу тәуекелдеріне жатпайды. Мұндай тәуекелдерді Қоғам Стратегиялық жоспарлау процесі барысында бақылайды.

Тәуекелдерді басқару құрылымы

Тәуекелдерді анықтау және оларды бақылау үшін жалпы жауапкершілікті Директорлар кеңесі көтереді, алайда тәуекелдерді басқару және бақылау үшін жауап беретін жеке тәуелсіз органдар да бар.

Директорлар кеңесі

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқарудың жалпы тәсіліне, тәуекелдерді басқару стратегиясы мен қағида-тәртібін бекітуге жауап береді.

Басқарма

Басқарманың міндеті Қоғамдағы тәуекелдерді басқару процесін бақылау болып табылады.

Тәуекелдерді бақылау

Тәуекел-менеджмент департаменті тәуелсіз бақылау процесін қамтамасыз ету үшін тәуекелдерді басқаруға байланысты рәсімдерді енгізуге және жүргізуге, сондай-ақ Қоғамның тәуекелдерді басқару қағида-тәртібін, саясаты мен тәуекел лимиттерінің сақталуын бақылауға жауап береді. Тәуекелдерді басқару департаментінің құрамына екі құрылымдық бөлімше кіреді: Қаржылық тәуекелдер бөлімі және несиелік тәуекелдер бөлімі.

Қазынашылық департаменті

Қоғамның Қазынашылық департаменті Қоғамның акционері мен міндеттемелерін, сондай-ақ жалпы қаржылық құрылымды басқаруға жауап береді. Қазынашылық департаменті өтімділік тәуекелі мен Қоғамның қаржыланамыру тәуекелі үшін де жауапты.

Ішкі аудит қызметі

Қоғамда өтетін тәуекелдерді басқару процестерін жыл сайын ішкі аудит қызметі тексереді, ол рәсімдердің жеткіліктілігін де, сондай-ақ Қоғамның осы рәсімдерді орындауын да тексереді. Ішкі аудит қызметі басшылықпен жүргізілетін тексерулердің нәтижелерін талқылайды және өз тұжырымдары мен ұсыныстарын Қоғамның басқармасына және директорлар Кеңесіне ұсынады.

Тәуекелдерді бақылау және тәуекелдер туралы ақпарат беру жүйелері

Қоғамның тәуекелдері әдеттегі қызмет барысында туындауы мүмкін күтілетін шығындар да, статистикалық модельдер негізінде ең үлкен нәтиже шығындарды бағалауды білдіретін күтілетін шығындарды да көрсететін өлс арқылы бағаланады.

Қызметтің барлық түрлері бойынша алынған ақпарат тәуекелдерді талдау, бақылау және ерте анықтау мақсатында зерделенеді және өңделеді. Көрсетілген ақпарат Басқармаға, Директорлар кеңесіне және Қоғамның әрбір бөлімшелерінің басшыларына түсіндірмелермен бірге ұсынылады. Есепте несиелік тәуекелдің жиынтық мөлшері, болжамды несиелік көрсеткіштер, тәуекелдің белгіленген лимиттерінен алып тастау, өтімділік көрсеткіштері және тәуекел деңгейіндегі өзгерістер туралы ақпарат қамтылады. Ай сайын саяалар, клиенттер және географиялық аймақтар бойынша тәуекелдер туралы ақпарат ұсынылады. Тоқсан сайын Қоғамның директорлар Кеңесі тәуекелдер туралы толық есеп алады, онда Қоғамның тәуекелдерін бағалау және тиісті шешімдер қабылдау үшін барлық қажетті ақпарат қамтылады.

Тәуекелдің шамадан тыс шоғырлануы

Тәуекелдің шамадан тыс шоғырлануын болдырмау үшін Қоғамның саясаты мен рәсімдері әртараптандырылған портфельді қолдауға бағытталған арнайы қағида-тәртібін қамтыды. Тәуекелдің белгіленген шоғырлануын басқару жүзеге асырылады.

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел өзінің қауіптері немесе контрагенттері шарттық міндеттемелерін орындамауы салдарынан Қоғам шығынға ұшырау тәуекелі. Қоғам несиелік тәуекелі Қоғам жекелеген контрагенттер бойынша қабылдануға лайық тәуекелдің шекті мөлшерін белгілеу арқылы, сондай-ақ белгіленген тәуекел лимиттерінің сақталуын мониторингтеу арқылы басқарады. Осылайша, бір немесе өзге Үлестес компаниялар тобында несиелік тәуекелдің шоғырлануын болдырмау үшін Қоғамның меншікті капиталының 25,00% - нағ асыптын мөлшерде лимит белгіленген. Банкаралық операциялар бойынша контрагент банкітерге арналған лимиттерді акционер белгілейді.

Қоғам контрагенттердің несиелік қабілеттілігіндегі негізгі өзгерістерді, оның ішінде Қоғамның жекелеген бөлімшелері жүзеге асыратын қамтамасыз ету мөлшерін мерзімі қайта қарауы ерте анықтауы қамтамасыз ету үшін несиелік сапаны тексеру рәсімін әзірледі. Несиелік сапаны тексеру процедурасы Қоғамға тәуекелдерге байланысты негізгі шығындардың мөлшерін бағалауға және қажетті шараларды қабылдауға мүмкіндік береді.

Өзге есеп беру туралы бас келісімдерді және қамтамасыз етуі ұсыну туралы келісімдерді пайдалану салдарынан тәуекелді төмендетудің әсерін есепте алынғанда, қаржылық жағдай туралы есеп баптарының баланстық құны осы баптар бойынша несиелік тәуекелдің ең жоғары мөлшерін барынша дәл көрсетеді.

Қаржы құралдарының әрбір сыныбы бойынша несиелік тәуекелдің ең жоғары мөлшері туралы неғұрлым сәйкестей ақпарат жекелеген ескертулерде берілген. Қамтамасыз етудің және тәуекелді төмендетуінің өзге де әдістерінің әсері 9-ескертуде келтірілген.

Құрылымды бағалау

2022 жылы Қоғам клиенттерге берген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдарды есептеу компоненттерін қалыптастыру және қалыптастыру бойынша жүргізілген жұмыстың нәтижелері бойынша күтілетін кредиттік залалдарды есептеу алгоритмі және оның компоненттерін айқындау тәртібі өзгертілді, яғни айтқанда дефолт тәуекеліне ұшыраған шаманы (EAD), дефолт негізделген (PD), коэффициентті бағалауға неғұрлым көбінесе тәсіл қолданыламы дефолт жағдайында (LGD) шығын шамасы, сондай-ақ күтілетін кредиттік шығынның есептік көрсеткішін (ECL) тікелей айқындауға.

Сонымен қатар, 2022 жылы Қоғам коммерциялық жылжымайтын мүлікпен қамтамасыз етуге қатысты шарттық құнды анықтау тәсілін өзгерту бойынша жұмыс жүргізілді.

Бұл өзгерістер жалпы баланстық құны бар клиенттерге берілген несиелерді аулақуға өкелді.

3-кезеңнен 1-кезеңге 71,941,719 мың теңге және жалпы баланстық құны 3-кезеңнен 2-кезеңге 43,229,060 мың теңге, сондай-ақ корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер үшін құнсыздануына қатынасты залалдардың 33,360,417 мың теңге мөлшерінде ұлғайғандығына қатысты бағалауды жүзеге асыру әдістемесі шеңберінде Қоғам өзі берген кредиттерді келесі топтарға біріктірді.

Әрбір есепті кезеңнің соңында қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің есептік ұлғайып қаржы құралының қалған қолданылу мерзімі ішінде дефолт туындау тәуекелінің өзгерістерін есепке алу жолымен бастапқы танылған кезден бастап болған-болмағандығына қатысты бағалауды жүзеге асыру әдістемесі шеңберінде Қоғам өзі берген кредиттерді келесі топтарға біріктірді.

Қоғам тиімді пайыздық мөлшерлесеммен дисконтталған күтілетін Ақшалай Қаражаттардың жеткіспеушілігін бағалау үшін негізделген өлшенген бірнеше сценарийлер негізінде КНШ есептейді. Қоғам – қол ақшаның жеткіспеушілігі-бұл келісімшартқа сәйкес ұйымға тиесілі өкіл ағымдары мен ұйым алуы күткен ақша ағымдарының арасындағы айырмашылық. КНШ есептеу механизмі төменде сипатталған, ал негізгі элементтер келесідей:

Дефолт негізделген (PD)	<i>Дефолт негізделген</i> -берілген уақыт аралығында дефолттың пайда болу негізделген болжамдан бағам. Дефолт қарастырылған отырған кезең ішінде белгілі бір уақытта бұл орын алуы мүмкін, егер активті табу тоқтатылған болса және ол өзі де портфельдің бөлігі болып табылады.
Дефолт күтті бар шаманы (EAD)	<i>Дефолт тәуекеліне</i> ұшыраған шаманы шартты өлшенген борынның негізгі сомасы және пайыздарды төлеуді немесе өте де тәсілмен берілген қарыздарды өтеуі күйі және төлемдерді кешіктіру нәтижесінде есептелген пайыздарды қоса алғанда, есепті күннен кейін осы шаманың күтілетін өзгерістерін ескере отырып, болашақта қанша да бір күнде дефолтқа ұшыраған шаманың есептік бағасын бағарды.
Өлшенген шығындар деңгейі (LGD)	<i>Дефолт кезінде шығын деңгейі</i> белгілі бір уақытта дефолт орын алған жағдайда туындайтын шығынның есептік бағам болып табылады. Бұл көрсеткіш шартты өлшенген ақша ағымдары мен кредитор алуы күтілетін ақша ағымдары арасындағы айырма, оның ішінде қамтамасыз етуі және асыру нәтижесінде негізгі ақша отырып есептеледі. Әдетте EAD-ге қатысты пайызбен көрсетіледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

КНШ бойынша бағалау резерві активтің әрқесті ету мерзімі ішінде тұтылауы күтілетін кредиттік залалдар негізінде есептеледі (барлық мерзім үшін күтілетін кредиттік залалдар немесе КНШ барлық мерзім үшін), егер бастапқы тапталған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаятын орын болса, әйтпесе бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік залалға тең сомма есептеледі (12 айлық КНШ). 12 айлық КНШ - бұл есепті күннен кейін 12 ай ішінде мүмкін болатын қаржы құрамы бойынша дефолттардың салдарынан тұтылауы КНШ болып табылатын бүкіл мерзімдегі КНШ бөлігі. Барлық мерзімге және 12 айлық КНШ жеке негізде немесе белгіленген мақсаттамық негізде байланысты тоқтық негізде есептеледі.

Қоғам қаржы құрамының қалған қолданылу мерзімі ішінде дефолт тұтылауы тәуекелінің өзгерістерін есепке алу жолымен бастапқы тапталған сәттен бастап қаржы құрамы бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаятын болған-болмағанына қатысты әрбір есепті кезеңнің соңында бағалауды жүзеге асыру үшін әдістеме әзірледі. Жоғарыда сипатталған процесс негізінде Қоғам өзі берген несиелерді келесі топтарға бөліпті:

Кезек 1:	Несиеден бастапқы тапталған кезінде Қоғам бағалау резервін 12 айлық КНШ-ға тең сомма таптам. 1-кезеңге сондай-ақ несиелік тәуекел 2-сатыдан ауыстырылғанға дейін төмендетілген несиелер мен басқа да несиелік жемілер жатады.
Кезек 2:	Егер несие бойынша несиелік тәуекел бастапқы тапталған сәттен бастап айтарлықтай ұлғайған болса, Қоғам бағалау резервін бүкіл мерзім ішінде КНШ -ға тең сомма таптам. 2-кезеңге сондай-ақ несиелік тәуекел 3-сатыдан ауыстырылғанға дейін төмендетілген несиелер мен басқа да несиелік жемілер жатады.
Кезек 3:	Несиеден-құнсызданған болып табылатын несиелер. Қоғам бағалау резервін бүкіл мерзім ішінде КНШ -ға тең сомма таптам.
СҚНҚ:	Сатып алынған немесе құрылған несиелік-құнсызданған (СҚНҚ) активтер – бұл бастапқы тапталған сәтінде несиелік құнсыздану болған қаржылық активтер. СҚНҚ -ны бастапқы тапталған кезінде активтер әділ құны бойынша бағаланады және кейіннен несиелік тәуекелді өсіре отырып ұрпақталған тиімді пайыздық ставкамен пайдаланып отырып есептелген пайыздық түсім таптамды. КНШ-дағы бағалау резерві бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар сомасының кейіннен өзгеруі болған кәсіпкерге ғана таптамды немесе тапталуы тоқтатады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін резервтің мөлшерін айқындау кезінде Қоғам басшылығы келесі болжамдар жасады:

- PD деңгейлері портфолио сегментациясына байланысты тиісті бассейндер бойынша анықталады:
 - заңды тұлғаларға берілген кредиттер бойынша PD деңгейі-шығынға ұшыраған резервтер 12 айлық күтілетін кредиттік залал мөлшерінде тапталатын кредиттік серіктестіктер бойынша кредиттік-құнсызданған болып табымайтын кредиттер бойынша 16.40% - және олар бойынша толық көлемде тапталатын залалдарға арналған резервтер, яғни активтің бүкіл өмір сүру мерзіміне 59.60% құрамы;
 - кредиттік-құнсызданған және құнсызданған қаржы активтері болып табымайтын инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген, жалпы баланстық құны меншікті капиталының 0.02% - дан кем, олар бойынша шығынға ұшыраған резервтер мөлшерінде тапталатын кредиттер бойынша PD деңгейі;
 - 12 айлық күтілетін кредиттік залал 12.3%-құрамы, кредиттік-құнсызданбаған кредиттер бойынша және залалдар бойынша резервтер толық көлемде таптамды, яғни активтің бүкіл өмір сүру мерзіміне 42.62%;
 - кредиттік-құнсызданған және құнсызданған қаржы активтері болып табымайтын инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген, меншікті капиталының жалпы баланстық құны 0.02% - дан асатын, олар бойынша шығынға ұшыраған резервтер мөлшерінде тапталатын кредиттер бойынша PD деңгейі. 12 айлық күтілетін кредиттік залал 60.10%-құрамы, кредиттік-құнсызданған болып табымайтын кредиттер бойынша және залалдар бойынша резервтер толық көлемде таптамды, яғни 79.20% активтің бүкіл өмір сүру мерзіміне;
 - шығынға арналған резервтер 12 айлық күтілетін кредиттік залал мөлшерінде тапталатын өте заңды тұлғаларға берілген кредиттер бойынша PD деңгейі кредиттік - құнсызданған болып табымайтын кредиттер бойынша 10.30-23.30% - және шығынға арналған резервтер толық көлемде, яғни активтің бүкіл өмір сүру мерзіміне 54.50% –79.60% құрамы құрамы;
 - шығынға ұшыраған резервтер 12 айлық күтілетін кредиттік залал мөлшерінде тапталатын жеке тұлғалар тобына берілген кредиттер бойынша PD деңгейі кредиттік-құнсызданған болып табымайтын кредиттер бойынша 8.60-23.30%-және шығынға ұшыраған резервтер бойынша толық көлемде, яғни активтің бүкіл өмір сүру мерзіміне 52.60-80.20% - құрамы құрамы.

ШОҒЫРААНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

- LGD әрбір қарыз бойынша жеке анықталады:
 - жалпы баланстық құны меншікті капиталдан 0,02%-дан кем, құнсызданған және құнсызданған Қаржы активтері болып табымайтын кредиттер бойынша LGD деңгейі 0,10% - дан 100,00% - ға дейін құрады. Меншікті капиталдың жалпы баланстық құны 0,02% - дан асатын кредиттік-құнсызданған Қаржы активтері бойынша LGD деңгейі 0,90% - дан 100,00-% ге дейін құрады.
- * кепілдегі мүлктің бастапқы бағаланған құнын төмендету RR(Collateral) есептеу мақсаттары үшін қолданылатын Қымтасыз студия өтімділік коэффициенттеріне және іске асырудың болжамды мерзімдеріне жүргізіледі. Жалпы баланстық құны 0,02% - дан асатын кредиттік-құнсызданған Қаржы активтері бойынша кепілмен Қымтасыз студия өтімділігі орташа мерзімі 24 ай деңгейінде, өтімділік коэффициенттері кепіл түріне байланысты 0,50-1,00 шегінде белгітеледі. Жалпы баланстық құны меншікті капиталдың 0,02% - дан кем кредиттік-құнсызданған және құнсызданған қаржы активтері болып табымайтын кредиттер бойынша кепілмен Қымтасыз студия іске асырудың орташа мерзімі 25 айдан 31 айға дейін, өтімділік коэффициенттері кепіл түріне байланысты 0,5-1,00 шегінде айқындалады;
- болашақта түсетін салықтар, сондай-ақ есепті жыл ішінде қайта бағаланбаған кепілдер және мерзімі өткен берешегі 5 жылдан асатын кепілдер түріндегі мүлкті кепіл массасынан алып тастау;
- жыл сайын бағалау құнының 10% жеңілдетілген нормасы бойынша жылжымайтын мүлктің амортизациясы қолданылады;
- шектеу факторларына байланысты кепіл мүлкін өндіріп алу мүмкін зероятносты (меншік құқығын үнініп тұрағаларға беру және басқа факторлар) және (немесе) өндіріп алғаннан кейін кепіл мүлкін сату мүмкін зероятносты (кепіл мүлкінің қолайсыз сипаттамалары және басқа факторлар), write-off коэффициенті ескеріледі.

Дефолт пен Қалпына келтіруді анықтау

Қоғам қаржы құрамы бойынша дефолт орын алды деп есептейді, демек, кредиттер бойынша құнсызданудың немесе дефолттың объективті растамасы болып табылатын бір немесе бірнеше оқиғалардың болуы бағаланатын жағдайларда КНШ есептеу мақсаттары үшін оны 3-кезеңге (кредиттік-құнсызданған активтер) жатқызады.

Дефолт-бұл 60 күнтізбелік күннен асатын мерзімі өткен берешектің болуы немесе кәсіп бойынша дефолттың болуын сапалы бағалау шеңберінде бір немесе одан да көп жағдайлардың болуы, бұл төлемнің екіталай екенін көрсетуі мүмкін. Мұндай оқиғалар орын алған жағдайда, Қоғам мұндай оқиғаның дефолтқа әкелетінін және активтерді КНШ есептеу мақсаттары үшін 3-кезеңге жатқызу керек пе, өзде 2-кезең қалайды ма, соны мұқият талдайды. Мұндай оқиғаларға мыналар жатады:

- 60 күннен асатын мерзімі өткен берешектің және кросс-дефолттың болуы;
- соңғы он екі айда бір рет және одан да көп рет мәжбүрлі қайта құрылымдаудың болуы;
- сот тәртібімен мәжбүрлеп өндіріп алу немесе банкроттық іс жүргізу;
- контрагенттің елеулі қаржылық қиындақтары немесе қарыз алушының табыс деңгейінің немесе төлем қабілеттілігінің айтарлықтай нашарлауы туралы негізделген және расталатын ақпараттың болуы;
- Қоғамның провинцияларын есептеудің қолданыстығы әдістемесі шеңберінде айтыналатын құнсыздану мен дефолттың өзге де белгілері.

Қоғамның сияқтына сәйкес қаржы құрамы дефолттың басталу критерийлерінің ешқайсысы есепті күні байқаламаған кезде, сондай-ақ Қоғамның провинцияларын есептеу әдістемесі шеңберінде белгіленген қайта жіктеу шарттарын орындау кезінде 3-кезеңнен ауыстырылады. Активті 2-кезеңге немесе 1-кезеңге жатқызу керек пе деген шешім бастапқы табылған сәттен бастап есепті күнге кредиттік тәуекелдің ұағым белгілерінің болуына, сондай-ақ Қоғамның провинцияларын есептеу әдістемесі шеңберінде белгіленген қайта саныпту шарттарының орындалуына байланысты, атап айтқанда: кредиттік-құнсызданған Қаржы активті белгілері бар Қаржы активтері санына ауысуды контрагент 12 айдан кем емес кезеңдегі берешекті өтеген жағдайда кредиттік тәуекелдің елеулі ұағым, бұл Қаржы активтінің кредиттік-құнсызданған Қаржы активтері санына көшу сәтіндегі берешек сомасына тең немесе одан төмен деңгейге дейін және провинциялар есептеу әдістемесінде белгіленген Қаржы активтінің құнсыздану белгілері негізінде құнсызданудың объективті растамасы болып табылатын оқиғаларды бағалау күніне болмаған жағдайда күнтізбелік кредиттік залалдарға арналған резервтері қалыптастыру күніндегі Қаржы активтінің жалпы баланстық құнының төмендеуіне әкеледі. Кредиттік тәуекелдің елеулі ұағым белгілері бар Қаржы активті контрагент берешекті өтеген жағдайда күнтізбелік залалдарға арналған резервтер он екі айдан күнтізбелік кредиттік залалдарға тең сомда қалыптастырылатын Қаржы активті санына ауысуды, бұл резервтері қалыптастыру күніндегі Қаржы активтінің жалпы баланстық құнының берешек сомасына тең немесе одан төмен деңгейге дейін төмендеуіне әкеледі Қаржы активтінің Қаржы активті санына ауысуы, кредиттік тәуекелдің елеулі ұағым және күнтізбелік кредиттік залалдарға арналған резервтері қалыптастыру күнінде кредиттік тәуекелдің елеулі ұағым белгілері бар.

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Осылайша, құнсыздану кезеңдері арасындағы қарыздың ауысуының (қайта жіктелуінің) негізгі шарттары келесі шарттардың бірін немесе бірнешеуін қамтам, бірақ олармен шектелмейді:

- Қарыз алушының Қаржылық жағдайының нашарлауы байқалмайтын мәжбүрлі қайта құрылымдау берілген күнінен бастап кезең кемінде 12 айды құрайды. Ұжымдық негізде бағаланатын Жеке тұлғаларға берілген заемдар бойынша жетінші төлемнен бастап кешіктіруге шағу дивидендысының тұрақтылығын қуалайды және тұлғаларға берілген қайта құрылымдалған заемдарды өтеудің Тарихи статистикасы болған кезде кемінде 6 ай кезең пайдаланылуы мүмкін. Құнсызданудың объективті растамасы болып табылатын өзге де оқиғалар бойынша-кредиттік құнсыздану сатысының нашарлауына әкеп соққан осы оқиға жойыларын сәттен бастап;
- кредиттік құнсызданудан кейін Қарыз алушы енгізген төлемдердің жалпы сомасы бұрын мерзімі өткен берешектің мөлшерінен артық немесе оған тең.

Қазынашылық және банкаралық қатынастар

ҚОҒАМНЫҢ қазынашылық және банкаралық қатынастарына Екінші деңгейдегі банкілердің (ЕДБ) қатынастары, соның ішінде сыртқы кредиттік рейтингтер берілетін ЕДБ кепілдігімен берілетін қарыздар, кемінде үш халықаралық рейтингтік агенттіктің (Fitch Ratings, Moody ' s Investors Service, S&P Global Ratings) бірі жатады. Контрагенттермен банкаралық мәмілелерді бағалау үшін ҚОҒАМ әрбір контрагентті жеке бағалайды. Халықаралық рейтингтік агенттіктер немесе басқа қолжетпей көздер ұсынған сыртқы рейтингі бар контрагенттер үшін ҚОҒАМ Moody ' s Investors Service (корпоративтік рейтингтер)жестесіне сәйкес дефолт ықтималдығын бағалауды пайдаланады.

Агробизнесілік кешен субъектілеріне кредит беру

Агробизнесілік кешен субъектілеріне кредит берілген жағдайда, провинциялар есептеу процесіне қатысатын ҚОҒАМНЫҢ құрылымдық бөлімшелері кредиттік тәуекелдің елауір ұлғайо белгілерінің болуын, сондай-ақ қарыздың құнсыздануын/дефолтын айқындау жөніндегі жұмысты жүргізеді. Несиелік тәуекелді бағалау әртүрлі тарихи, ағымдағы және болашақ ақпаратқа негізделген, мысалға:

- Тарихи Қаржылық ақпарат, клиенттер тұрғысынан дайындалған болжымдар мен жоспарлармен бірге. Мұндай Қаржылық ақпарат алынған және күпталын нәтижелер туралы деректерді, төлем қабілеттілігі коэффициенттерін, өтімділік коэффициенттерін және клиенттің қаржылық нәтижелерін бағалауға сәйкес келетін кез-келген басқа коэффициенттері қамтиды.
- Макроэкономикалық ақпарат.
- Ұйымның нәтижелерін анықтауға сәйкес келетін басқару сапасы мен клиенттің мүмкіндіктері туралы басқа негізделген және расталған ақпарат.

Дефолт қаупі бар шамал

Дефолт тәуекеліне ұшыраған шамал (EAD) құнсыздануға бағаланатын Қаржы құралдарының жалпы баланстық құнын білдіреді және клиенттің дефолтқа жақындаған кезде қаржыны ұлғайту қабілетін де, мерзімінен бұрын өтеу мүмкіндігін де көрсетеді.

Дефолт болған жағдайда шығын

Дефолт шығыны (LGD) анықтау үшін ҚОҒАМ Қарыз алушының дефолттан кейінгі ақшалай кірістерін (дефолттан кейінгі өтеу коэффициенті – RR (Cash)) және несие бойынша Кепілдікті ескереді. RR (Cash) көрсеткішін тоқсаннан бір рет бағалайды. Кепілді қамтамасыз ету құны ҚОҒАМНЫҢ кепілді мұқабі қайта бағалау кестесі бойынша белгіленген мерзімдер шеңберінде қайта Қаралады.

Ақша ағындарын анықтау шеңберінде дефолт қарыздар бойынша ай сайынғы ақшалай өтеулер (кепіл мұқабі өткізу сомаларын қоспағанда) талданады, кемінде соңғы 5 жыл ішінде және бес жылдағы ай сайынғы жинақталған RR(Cash) есептеледі.

Несиелік тәуекелді бағалау LGD бағалаудың стандартты моделіне негізделген, нәтижесінде белгілі бір LGD деңгейлері белгіленеді. LGD деңгейлері күпталын еад көрсеткішін ұстаған кепілдікті ету нәтижесінде қалыпта келтіріледі немесе іске асырылады деп күпталын сомалармен салыстырғанда ескереді.

Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуі

Әрбір есеп беру күніндегі жағдай бойынша ҚОҒАМ несие тәуекелі бастапқы танылағыннан бері Қаржы құралы бойынша айтарлықтай өскенін бағалайды. Бағалау жүргізу кезінде ҚОҒАМ күпталын кредиттік зағалдар сомасының өзгеруіне емес, Қаржы құралының күпталын қолданылу мерзімі ішінде дефолт туындау тәуекелінің өзгеруіне бағаланады. ҚОҒАМ есепті күні жағдай бойынша Қаржы құралы бойынша дефолттың туындау тәуекелін бастапқы тану күніндегі Қаржы құралы бойынша дефолттың басталу тәуекелімен салыстырады және тиісті құрға бастапқы танылаған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің Елауір ұлғайоы көрсететін шамадан тыс шығындарсыз немесе күш-жігерсіз қолжетпей негізделген және расталған ақпаратты талдайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Еңгізілім

Егер негізделген және расталған болжамды ақпарат шимдан тыс шындықтармен немесе күш-жігерсіз қол жетімді болса, ҚОҒАМ несиелік тәуекелдің бастапқы тияымдарынан бері айтарлықтай өскенін анықтау кезінде көшірілген төлемдер туралы ақпаратқа ғана сенбейді. Алайда, мұндай ақпарат болмаған кезде, ҚОҒАМ мерзімі өткен төлемдер туралы және қарыз алушының қарызын қайта құрылымдауының болуы туралы ақпаратты актив бастапқы тияымдардан сәттен бастап несиелік тәуекелдің едәуір артқанын анықтау кезінде пайдаланады.

Бағалау топтық негізде жүзеге асырылатын қаржы активтерін топтастыру

Төменде көрсетілген факторларға байланысты ҚОҒАМ КНШ-ны жеке негізде немесе топтық негізде есептейді.

ҚОҒАМ КНШ-ны жеке негізде есептейтін активтер кластарына зияндылар кіреді:

- Қаржылық есептілік деректеріне сәйкес адамның есепті күнде меншікті капитал мөлшерінің 0,2% - дан астам жалпы берешегі бар құнсыздану және/немесе дефолт белгілері бар барлық қаржылық активтер;
- Қазынашылық және банкаралық қатынастар (мысалы, банктардағы қарыз, ақша қарыздарының баламалары және амортизацияланған құны бойынша бағалыатын инвестициялық бағамы қығалар);
- Қарызды қайта құрылымдау нәтижесінде бастапқы қарызды таны және жаңа қарызды таны тоқтатылған кезде СҚНҚ ретінде жіктелген қаржылық активтер.

ҚОҒАМ қаржылық есептілік деректеріне сәйкес адамның есепті күнде құнсыздану/дефолт белгілері жоқ және/немесе меншікті капиталдың 0,2% - дан кем берешегі бар қаржы активтері бойынша КНШ -ны ұжымдық негізде есептейді. Бағалауды ұжымдық негізде жүзеге асыру кезінде ұжымдық талдау үшін үқсас тәуекел сипаттамалары бар кредиттерді сегменттеу жүргізіледі. Ұжымдық негізде бағалыатын активтер бойынша КНШ есептеу әрбір сегмент бойынша жеке жүзеге асырылады.

Балмалы ақпарат және бірлесіп экономикалық сценарийлер

КНШ есептеу модельдерінде ҚОҒАМ бастапқы экономикалық деректер ретінде ЖІӨ өсу қарқыны туралы макроэкономикалық болжамды ақпаратты пайдаланады.

Макроэкономикалық факторды таңдау оның көптеген басқа факторлардың әсерін көрсететін экономикалық мағынадағы ең жалпы (кең) көрсеткіштердің бірі екендігіне байланысты.

Болжамды ақпарат алу үшін ҚОҒАМ сыртқы көздерден (тіпті мемлекеттік органдардың, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми сайты және басқа да сыртқы ақпараттық көздер) деректерді пайдаланады. Төмендегі кестеле әрбір экономикалық сценарийде КНШ бағалау үшін қолданылатын болжамды экономикалық айнымалылардың/болжамдардың мәндері көрсетілген. Кейінгі жылдар бағанының деректері ұзақ мерзімді орташа болып табылады, сондықтан 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы барлық сценарийлер үшін бірдей:

Негізгі факторлар	КНШ сценарийі	Тағайындалған ықтималдық, %	2023 жыл, %
ЖІӨ өсімі	Оптимистік	10%	1.63
	Негізгі	70%	0.63
	Пессимистік	20%	(0.37)

Қоғамның қаржылық активтері мен міндеттемелері Қазақстан Республикасында шоғырландырылды.

Өтімділік тәуекелі және қаржыландыру көздерін басқару

Өтімділік тәуекелі-бұл ҚОҒАМ аяқталған немесе күтпеген жағдайларға өтеу мерзімі басталған кезде төлемдер бойынша өз міндеттемелерін орындай алмайтын тәуекел. Осы тәуекелді шектеу мақсатында ҚОҒАМ басшылығы қаржыландырудың түрлі көздеріне қолжетімділікті қамтамасыз етті. Басшылық сондай-ақ өтімділікті ескере отырып, активтерді басқаруды және болашақ ақша ағындары мен өтімділіктің күнделікті мониторингін жүзеге асырады. Бұл процесс күнделікті ақша ағындарын бағалауды және қажет болған жағдайда қосымша қаржыландыру үшін пайдаланылуы мүмкін жоғары сапалы қолдаудың болуын қамтам.

Өтеу деңгейі қалаған мерзімдер бойынша қаржылық міндеттемелерді талдау

Төмендегі кестеле өтеу бойынша дисконтталмаған шарттық міндеттемелер негізінде өтеуге дейін қалаған мерзімдер бойынша 2022 және 2021 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның қаржылық міндеттемелері берілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

2022 жылғы 31 желтоқсан жағдайы бойынша	Талап етілгенге және 1 айға дейінгі	1 айдан 3 айға дейінгі	3 айдан 6 айға дейінгі	6 айдан 12 айға дейінгі	Бір жылдан артық	Жиынты
Туындай емес қаржылық міндеттемелер:						
ҚР Үкіметінің						
Қарыздары	986	3,250	3,250	69,999,125	–	70,006,611
Бас компанияның						
Қарыздары	60,958	1,215,477	399,799	14,360,069	171,783,658	187,819,961
Банктерден және басқа						
Қаржы						
институттарынан						
Қарыздар мен қарыжат	8,335,071	1,880,000	1,820,000	11,660,000	46,580,000	70,275,071
Мемлекеттік және						
бюджеттік						
ұйымдардың						
Қарыздары	1,000	4,888,766	3,809,361	3,139,528	254,013,032	265,851,687
Шығарылған						
борыштық бағам						
қағаздар	–	12,064,171	6,976,399	8,970,569	271,692,306	299,703,445
Мемлекеттік						
субсидиялар	–	–	–	3,173,708	–	3,173,708
Басқа қаржылық						
міндеттемелер	3,548,036	13,632	38,470	68,552	640,372	4,309,262
Міндеттемелер						
жиынты	11,946,051	20,065,296	13,047,279	111,371,551	744,709,568	901,139,745

2021 жылғы 31 желтоқсан жағдайы бойынша	Талап етілгенге және 1 айға дейінгі	1 айдан 3 айға дейінгі	3 айдан 6 айға дейінгі	6 айдан 12 айға дейінгі	Бір жылдан артық	Жиынты
Туындай емес қаржылық міндеттемелер:						
Бас компанияның						
Қарыздары	79,427	1,240,797	459,388	14,479,090	179,368,899	195,627,601
Мемлекеттік және						
бюджеттік						
ұйымдардың						
Қарыздары	–	3,477,238	4,170,159	2,559,407	240,261,179	250,467,983
Шығарылған						
борыштық бағам						
қағаздар	–	4,723,578	5,772,671	28,241,249	297,006,292	335,743,790
Мемлекеттік						
субсидиялар	–	–	–	6,873,178	–	6,873,178
Басқа қаржылық						
міндеттемелер	27,083,581	–	–	1,144,233	–	28,227,814
Міндеттемелер						
жиынты	27,163,008	9,441,613	10,402,218	53,297,157	716,636,370	816,940,366

Төмендегі кестеле Қоғамның кредиттік сипатыналығы шартты және шарттық міндеттемелердің келісімшарттық мерзімі көрсетілген. Несиелер беру жөніндегі барлық орындалмаған міндеттемелер клиент оның орындалуын талап ете алатын ең ерте күнді қамтитын уақыт кезеңіне енгізіледі.

	3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Жиынты
2022 жыл	118,827,146	–	–	–	118,827,146
2021 жыл	155,298,995	–	–	–	155,298,995

Қоғам несиелік сипаттағы барлық шарттық міндеттемелерді олардың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін орындау талап етілмейді деп күтеді.

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛАЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел-бұл Қаржы құрылалары бойынша болашақ ақша ағындарының әділ құны пайыздық мөлшерлемелер және валюталық бағамдар сияқты нарықтық параметрлердегі өзгерістердің салдарынан құбылтан тәуекел.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі қоры

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі тәуекелі пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістердің болашақ ақша ағындарына немесе Қаржы құрылаларының әділ құнына әсер ету мүмкіндігі салдарынан туындайды. Қоғамның активтері мен міндеттемелері бойынша пайыздық мөлшерлемелер тіркелген болып табылады.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел-бұл қаржы құрылымының құны валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты өзгеріп отыратын тәуекел.

Қоғам оның барлық активтері мен міндеттемелері теңгеммен денонминацияланғандықтан, валюталық тәуекелге ұшырамайды.

Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекел-бұл жүйелік ірілік, қызметкерлердің қателері, алаяқтық немесе сыртқы оқиғалар салдарынан туындайтын тәуекел. Бақылау жүйесі жұмысын тоқтатқан кезде операциялық тәуекелдер беделге нұқсан келтіруі, заңды салдары болуы немесе қаржылық шығындарға әкелуі мүмкін. Қоғам барлық операциялық тәуекелдер жойылады деген болжам жасай алмайды, бірақ бақылау жүйесі арқылы және бақылау және иқпимал тәуекелдерге тиісті реакция арқылы Қоғам осындай тәуекелдерді басқара алады. Бақылау жүйесі міндеттерді тиімді бөлу, қол жеткізу құқығын, бекіту және салыстыру рәсімдерін, персоналды оқытуды, соғалай-ақ ішкі аудитті қоса алғанда, бақылау рәсімдерін көздейді.

27. Қаржылық қызметке қатысты міндеттемелердегі өзгерістер

	Акционер алдындағы берешек	Баистегі Қарыз	Шығарыл- ған борыштық бөлім Қағаздар	Қалақстан Республика- сы Үкіметінің алдындағы берешек	Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек	Қаржылық қызмет бойынша міндеттеме- лер жинағы
2021 жылғы 1 қаңтардағы						
бааланстық құны	164,128,030	-	164,197,490	-	44,770,133	373,095,653
Түсімдер	18,591,199	-	83,951,457	70,000,000	35,029,196	207,571,852
Өтеу	(52,182,190)	-	(38,988,349)	(70,000,000)	(10,152,235)	(171,322,774)
Дивидендтер жарияланам	13,762,035	-	-	-	-	13,762,035
Дивидендтер өтелеу	(13,762,035)	-	-	-	-	(13,762,035)
Әділ құн бойынша міндеттемелерді бастапқы таңу нәтижесі						
дисконт/сыйлыққа	(42,302,269)	-	4,601,440	(5,711,976)	(20,368,775)	(63,781,580)
Қайта өлшеу (18 өсеру)	-	-	(23,914,950)	-	-	(23,914,950)
Бизнесі біріктіру нәтижесінде таңу нәтижесі	-	-	7,732,456	-	112,560,228	120,292,684
Бөліктері	6,025,652	-	925,306	5,711,976	5,175,848	15,988,170
2021 жылғы 31 желтоқсандағы						
баланстық құны	94,160,422	-	196,654,238	-	166,814,395	457,729,055
2022 жылғы 1 қаңтардағы						
бааланстық құны	94,160,422	-	196,654,238	-	166,814,395	457,729,055
Түсімдер	8,300,000	48,277,000	-	140,000,000	31,428,726	228,005,726
Өтеу	(14,392,846)	-	(17,390,000)*	(70,000,000)	(16,021,061)	(117,803,907)
Дивидендтер жарияланам	6,086,528	-	-	-	-	6,086,528
Дивидендтер өтелеу	(6,086,528)	-	-	-	-	(6,086,528)
Әділ құн бойынша міндеттемелерді бастапқы таңу нәтижесі немесе бастапқы нәтижесіндегі шарттарды өзгерту нәтижесінде таңу нәтижесі дисконт/сыйлыққа	(4,891,183)	40,817	-	(21,331,391)	(18,274,080)	(44,455,836)
Бөліктері	6,141,103	566,220	(664,744)	12,079,264	18,902,462	37,024,304
2022 жылғы 31 желтоқсандағы						
баланстық құны	89,417,496	48,884,037	178,599,494	60,747,873	182,850,442	560,499,342

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

*2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ақша қаражатының қозғалысы туралы Шоғырландырылмаған есепте шығарылған бағам қарғаларға өтеу құрамында 3-ші облыстық бағамға негізінде облыстықтардың 1-ші шығарылымы шеңберінде шығарылған бағам қарғалардың негізгі борышы бойынша берешекті білдіретін 22,940,000 мың теңгені өтеу көрсетілген, АГКҚЫБ, TIN KZ20C00003507 2021 жылғы 30 желтоқсанда 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де міндеттемелер құрамына қайта жіктелген өтеулерді өтеу (18 ескерту).

«Басқалары» бабы кезең ішіндегі дисконттың/сыйламқұқының амортизациясынан басқа, қаржылық қызметке қатысты міндеттемелер бойынша есептелген, бірақ дәл төленбеген пайыздардың әсерін көрсетеді. Қоғам төленген пайыздарды операциялық қызметтен түсетін ақша ағындары ретінде жіктейді.

28. Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құны қаржылық есептілікте бағаланатын немесе шығатын барлық активтер мен міндеттемелер дәл құнды тұтастай бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдің бастапқы деректері негізінде дәл құнның төменде сипатталған иерархиясы шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей: белсенді нарықтардағы бірлесіп активтер мен міндеттемелерге белгіленген (түзетілмеген) бағалар;
- 2-деңгей: барлық бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер тікелей немесе жаңа түрде байқалатын бағалау әдістері;
- 3-деңгей: барлық бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер байқалатын нарық деректеріне негізделмеген бағалау әдістері.

Келесі кестеде дәл құны дәл құн көздерінің иерархиясы деңгейлері бөлінісінде ашылатын қаржы құралдарының тағдыры келтіріледі:

	Бағалау мерзімі	Әділ құнды пайдалану отырып бағалау			Жалпы
		1-деңгейдегі бастапқы деректер	2-деңгейдегі бастапқы деректер	3-деңгейдегі бастапқы деректер	
2022 жылғы 31 желтоқсан					
Әділ құны жарияланатын активтер					
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	107,720,283	–	107,720,283
Банктерге берілген несиедер	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	10,062,366	–	10,062,366
Клиенттерге берілген несиедер	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	530,922,503	94,189,814	625,112,317
Қаржылық жағдай бойынша дебиторлық берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	2,884,517	5,881,052	8,765,569
Инвестициялық бағам қарғалар	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	564,492	–	564,492
Басқа қаржы активтері	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	5,554,098	–	5,554,098
Әділ құны жарияланатын активтер міндеттемелер					
Акционер алаңындағы берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	69,952,622	–	69,952,622
Несие мекемелерінің қаржысы	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	50,311,897	–	50,311,897
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алаңындағы берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	152,810,376	–	152,810,376
Үкімет алаңындағы берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	60,336,768	–	60,336,768
Шығарылған борыштық бағам қарғалар	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	151,377,550	–	151,377,550
Басқа қаржылық міндеттемелер	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	4,309,262	–	4,309,262

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

млн теңге

	Бағалау мерзімі	Әділ құнам пайдалана отырып бағалау			Жалпы
		1- деңгейдегі бастапқы деректер	2- деңгейдегі бастапқы деректер	3- деңгейдегі бастапқы деректер	
2021 жылғы 31 желтоқсанға					
Әділ құны жарияланатын активтер					
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	102,853,173	–	102,853,173
Банктерге берілген несиелер	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	13,650,671	–	13,650,671
Клиенттерге берілген несиелер	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	386,861,953	191,427,526	578,289,479
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	3,839,375	4,291,425	8,130,800
Инвестициялық бағамы қатаалар	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	835,891	–	835,891
Басқа Қаржы активтері	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	4,966,637	–	4,966,637
Әділ құны жарияланатын активтер міндеттемелер					
Акционер алымдағы берешек	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	87,047,530	–	87,047,530
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алымдағы берешек	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	160,515,209	–	160,515,209
Шығарылған борыштық бағамы қатаалар	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	197,066,612	–	197,066,612
Басқа Қаржылық міндеттемелер	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	26,127,826	–	26,127,826

Қаржылық жағдай туралы қысқартылған шоғырландырылмаған кесте Әділ құны бойынша бағаланбайтын Қаржы құралдары.

Төменде шоғырландырылмаған Қаржылық есептілікте көрсетілген компанияның Қаржы құралдарының баланстық және Әділ құнын салыстыру келтірілген. Кестеле Қаржылық емес активтер мен Қаржылық емес міндеттемелердің Әділ құны көрсетілмеген.

	2022 жылғы 31 желтоқсан		
	Баланстық құны	Әділ құны	Бөлінбеген пайда/ (жиықталған шығын)
Қаржылық активтер			
Ақша қаражаты және оның баламалары	107,720,283	107,720,283	–
Банктерге берілген несиелер	10,456,354	10,062,366	(393,988)
Клиенттерге берілген несиелер	722,917,368	625,112,317	(97,805,051)
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	10,205,360	8,765,569	(1,439,791)
Инвестициялық бағамы қатаалар	592,637	564,492	(28,145)
Өзге Қаржылық активтер Активтер	5,554,098	5,554,098	–
Қаржылық міндеттемелер			
Акционер алымдағы берешек	89,417,496	69,952,622	19,464,874
Несие мекемелерінің қаражаты	48,884,037	50,311,897	(1,427,860)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алымдағы берешек	182,850,442	152,810,376	30,040,066
Үкімет алымдағы берешек	60,747,873	60,336,768	411,105
Шығарылған борыштық бағамы қатаалар	178,599,494	151,377,550	27,221,944
Басқа Қаржылық міндеттемелер	4,309,262	4,309,262	–
Іске асырылмаған Әділ құнының бұл танымаған өзгерісі			(23,956,846)

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛАМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	2021 жылғы 31 желтоқсан		
	Баланстық құны	Әділ құны	Бөлінбеген пайда / (жынақталған шығын)
Қаржылық активтер			
Ақша қаражаты және оның баламалары	102,853,173	102,853,173	-
Банктерге берілген несиелер	12,708,512	13,650,671	942,159
Клиенттерге берілген несиелер	665,016,227	578,289,479	(86,726,748)
Қаржылық жалау бойынша дебиторлық берешек	9,626,642	8,130,800	(1,495,842)
Инвестициялық бағам Кағаздар	839,325	835,891	(3,434)
Өзге Қаржылық активтер Активтер	4,966,637	4,966,637	-
Қаржылық міндеттемелер			
Акционер алымдары берешек	94,260,422	87,047,530	7,212,892
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алымдары берешек	166,814,395	160,515,209	6,299,186
Шығарылған борыштық бағам Кағаздар	196,654,238	197,086,612	(432,374)
Өзге Қаржылық Міндеттемелер	26,127,826	26,127,826	-
Іске асырылмаған Әділ құны құрамындағы тағыламаған өзгерістің жиыны			(74,204,161)

Бұдан әрі Әділ құн бойынша осы шоғырландырылмаған Қаржылық есептілікте көрсетілмеген Қаржы құралдарының Әділ құнын айқындау кезінде пайдаланылған әдістемелер мен жорамалдар сипатталған.

Әділ құны жағдайы айырмашылығы құнына тең активтер

Өпма болып табылатын немесе өтеу мерзімі Қысқа (үш айдан кем) Қаржылық активтер мен Қаржылық міндеттемелер жағдайында олардың айырмашылығы құны шамалымен Әділ құнға тең болуына жол беріледі. Бұл жол беру талап етілгенге дейінгі салымдарға, белгіленген өтеу мерзімі жоқ жанақ шоттарына да қолданылады.

Белгіленген мөлшерлесімен Қаржы құралдары

Биржада листингтік борыштық құралдар жағдайында Әділ құн жарияланған нарықтық бағаларға негізделеді. Баға белгіленбеген борыштық құралдар жағдайында ұқсас шарттары мен несиелік тәуекелі бар борыштық құралдар үшін өтеуіне дейінгі қалған уақыт кезеңі ескере отырып, айырмашылығы пайыздық мөлшерлесі бойынша дисконтталған ақша ағымдарының моделі қолданылады.

Банктерге берілген кредиттер және клиенттерге берілген кредиттер бойынша болашақ ақша ағымдары ҚРҰБ жарияланған статистикалық деректер негізінде өтеу мерзімі ұқсас Қаржы құралдарының орташа нарықтық мөлшерлесімен пайдаланып отырып дисконтталады. Бұл тәсіл клиенттерге берілген несиелердің Әділ құнын бағалау үшін қолданылады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша орташа нарықтық мөлшерлесі жылдық 15.40% – дан 21.90%-ға дейін (2021 жылғы 31 желтоқсан-жылдық 10.54-16.70%) құрады.

Шоғырландырылмаған Қаржылық есептілікте Әділ құны ашылған міндеттемелер бойынша болашақ ақша ағымдары Bloomberg жарияланған өтеу мерзіміне түсетін компанияның рейтингі үшін Қазақстандық Қор биржасының кірістілік күсімі және кредиттік сирээ сыйқы барлық байқалатын бастапқы деректері пайдаланып отырып, капиталды ұлғайту моделі пайдаланып отырып есептелген нарықтық мөлшерлесі бойынша дисконтталады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тартылған Қаржылардың Әділ құнын бағалау үшін пайдаланылатын нарықтық мөлшерлесі жылдық 14.12-17.64% құрады (2021 жылғы 31 желтоқсан-жылдық 10.42-12.47%). Болашақ ақша ағымдарына негізгі қарызды және негізгі қарызға қолданылатын келісімшарт бойынша пайыздық мөлшерлесімен есептелген пайыздарды өтеу келеді.

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Атың тәңге

29. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерін тағдау

Төмендегі кестеле активтер мен міндеттемелер оларды өтеудің күтілетін мерзімдері тұрғысынан берілген. Қоғамның өтеу бойынша дисконтталамаған шарттық міндеттемелері туралы ақпарат «Тәуелсіздерді басқару» 26 секторынде ашылған.

	Тапты егілегенге дейін	1 айдан кем дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан асты	Өтеу мерзімі жоқ	Жалпы
Активтер								
Ақша қорықтары және ақырсыз бәлімдері	38,606,494	69,113,789	-	-	-	-	-	107,720,283
Несие ұйымдарындағы қарыз	-	127,960	9,527,732	417,214	383,448	-	-	10,456,354
Кәсіпкерге несиелер	31,683,009	14,167,360	45,982,213	122,806,712	363,270,744	145,907,330	-	722,917,368
Қаржылық жалау бойынша активтеріміз берінен	-	224,202	114,334	769,812	6,474,398	2,631,614	-	10,295,360
Сауатты айналым активтер	-	-	-	1,024,785	-	-	-	1,024,785
Еңбексін өкілеттілерге инвестициялар	-	-	-	-	-	-	147,470,014	147,470,014
Өтеу мерзімі ұстамаған инвестициялық бағамы қаралар	-	-	10,222	469,645	-	112,770	-	592,637
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	-	-	-	-	-	-	2,899,093	2,899,093
Негізгі құралдар	-	-	-	-	-	-	1,344,905	1,344,905
Материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	-	530,705	530,705
Ағымдағы корпоративтік табыс салмағы бойынша активтер	-	-	-	-	-	-	-	-
Басқа активтер	-	625,862	322,177	1,816,694	-	-	-	1,816,694
Басқа активтер	-	-	2,179,079	2,179,079	1,942,500	1,642,693	-	6,612,320
Активтер жалпы	70,289,503	84,259,173	55,056,678	129,474,941	371,971,099	150,294,407	152,244,717	1,013,590,518
Міндеттемелер								
Акционер амандағы берінен	-	10,401	416,785	7,508,254	23,326,085	58,155,971	-	89,417,496
ҚР Үкіметі амандағы берінен	-	434	1,302	60,746,137	-	-	-	60,747,873
Кредиттік ұйымдарымыз қарызаты	-	8,585,684	-	8,298,353	32,000,000	-	-	48,884,037
Шоғырландырылған қаржылық бағамы қаралар	-	-	13,021,257	-	62,741,815	102,836,422	-	178,599,494
Мемлекеттік және бөлшектік ұйымдар амандағы берінен	-	126	613,204	871,267	121,610,220	59,755,625	-	182,850,442
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	-	-	-	1,403,575	-	-	-	1,403,575
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салмағы бойынша міндеттемелер	-	-	-	-	-	4,763,872	-	4,763,872
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	3,173,708	-	34,623,434	-	37,797,142
Басқа міндеттемелер	3,064,123	723,666	241,749	124,261	47,307	593,264	-	4,794,370
Барлық міндеттемелер	3,064,123	9,320,311	14,294,297	82,125,555	239,725,427	260,728,588	-	609,258,301
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тағдау								
позитив	67,225,380	74,938,862	40,762,381	47,349,386	132,245,672	(110,434,181)	152,244,717	404,332,217

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

млн теңге

	Талап етілетінге дейін	1 айдан астам	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Өтеу мерзімі жоқ	Жалпы
Активтер								
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	73,366,837	29,486,336	-	-	-	-	-	102,853,173
Несие ұйымдарынағы Қарыз	-	447,469	424,752	2,653,783	9,160,537	21,971	-	12,708,512
Клиенттерге өсиесер	10,413,597	7,072,981	29,891,601	96,519,567	371,148,147	149,971,234	-	665,016,227
Қаржылық жалау бойынша дебиторлық береніс	-	274,618	70,577	687,786	5,082,151	3,531,510	-	9,626,042
Салтан арналатын активтер	-	-	-	1,601,806	-	-	-	1,601,806
Өтеуге кейін ұсталатын инвестициялық бағалам қығалар	-	242,070	9,342	-	587,913	-	-	839,325
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	-	-	-	-	-	-	3,128,638	3,128,638
Негізгі құралдар	-	-	-	-	-	-	1,425,804	1,425,804
Материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	-	624,683	624,683
Ағымдағы корпоративтік табыс салмағы бойынша активтер	-	-	-	1,785,126	-	-	-	1,785,126
Басқа активтер	1,295,656	11,730	1,743,824	602,988	1,121,282	2,109,562	-	6,875,042
Активтер жалпы	85,066,090	37,534,304	32,140,096	103,851,056	387,080,030	155,634,277	5,179,125	806,484,978
Міндеттемелер								
Акционерлармен береніс	-	67,553	851,009	6,765,001	26,630,748	599,461,111	-	94,260,422
Шығарылған борыштық бағалам қығалар	-	-	1,138,932	19,887,984	72,518,980	103,108,342	-	196,634,238
Мемлекеттік және бизнестік ұйымдар аламандағы береніс	-	-	2,308,236	4,462,381	85,966,208	74,077,570	-	166,814,395
Қосқа мерзімді бағалам міндеттемелері	-	-	-	1,205,120	-	-	-	1,205,120
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салмағы бойынша міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	6,614,451	6,614,451
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	6,873,178	-	33,641,832	-	40,515,010
Басқа міндеттемелер	-	24,845,016	1,373,656	3,513,229	-	-	-	29,731,901
Барлық міндеттемелер	-	24,912,569	5,671,833	42,706,893	185,115,936	270,773,855	6,614,451	535,795,537
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	85,066,090	12,621,735	26,468,263	61,144,163	201,964,094	(115,139,578)	(1,435,326)	270,689,441

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

30. Сегменттік есептілік

Қоғамның қызметі жоғары дәрежеде интеграцияланған және 8 «Операциялық сегменттер» ХҚЕС (IFRS) мақсаттары үшін бірыңғай операциялық сегментті білдіреді. Қоғамның активтері Қазақстан Республикасының аумағында шоғырландырылған және Қоғам Қазақстан Республикасында жүргізілетін және онымен байланысты операциялардан кіріс алады. Басқарма төрағасы Қоғам жағдайында болып табылатын операциялық шешімдерді қабылдауға жауапты тұлға Қоғам туралы ақпаратты тек тұтастай алады және қарайды.

31. Байланысты тараптармен операциялар

24 «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу» ШОБ-қа сәйкес тараптар байланысты болып саналады, олардың біреуі екінші Тараптың операциялық және қаржылық шешімдерін бақылауға немесе айтарлықтай дәрежеде ықпал етуге мүмкіндігі бар. Тараптар байланысты ма, жоқ па деген мәселені шешкен кезде олардың заңды нысаны ғана емес, Тараптар арасындағы қатынастардың мазмұны ескеріледі.

Байланысты Тараптар байланысты емес Тараптармен жасалуы мүмкін емес мәмілелер жасай алады. Мұндай мәмілелердің бағасы мен шарттары байланысты емес Тараптар арасындағы бағалар мен мәмілелер шарттарынан өзгеше болуы мүмкін.

Қазақстан Республикасының Үкіметі акционер арқылы Қоғамның қызметін бақылайды.

Есепті кезеңнің соңындағы байланысты тараптармен жасалатын операциялардың сальдосы, сондай-ақ шығыстар мен кірістердің тиісті сомалары төменде келтірілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсан				2021 жылғы 31 желтоқсан			
	Номи- налы мөлшер лемесі (%)	Акционер- дің бақылауын дағы кәсіпор- нылар		Мемлекет- пен байланысты ұйымдар	Номи- налы мөлшер лемесі (%)	Акционер- дің бақылауын дағы кәсіпор- нылар		Мемлекетпен байланысты ұйымдар
		Акционер	рындар			Акционер	рындар	
Активтер								
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	-	-	33	79,463,990	-	-	-	29,486,336
Инвестициялық бағамы қағаздар	12.00	-	592,637	-	9.70-12.00	-	597,255	242,070
Клиенттерге берілген несиелер	5.00	-	20,899,976	-	3.00	-	11,282,534	-
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы	-	-	-	1,816,694	-	-	-	1,785,126
Ешпәс ұйымдарға инвестициялар	-	-	147,470,014	-	-	-	-	-
Міндеттемелер								
Акционер аламындағы берешек	0.28-10.00	89,417,496	-	-	1.00-5.00	94,260,422	-	-
Үкімет аламындағы берешек	0.01	-	-	60,747,873	-	-	-	-
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар аламындағы берешек	0.01	-	-	182,850,442	0.01	-	-	166,814,395
Шығарылған борыштық бағамы қағаздар	7.10-15.00	97,131,906	-	71,995,418	7.10-15.00	115,185,764	-	71,996,304
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	-	-	-	4,763,872	-	-	-	6,431,651
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	37,797,142	-	-	-	40,515,010
Басқа міндеттемелер	-	-	-	3,015,774	-	-	-	23,914,950

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	2022 жыл			2021 жыл		
	Акционер	Акционердің бақылауындағы кәсіпорындар	Мемлекетпен байланысты ұйымдар	Акционер	Акционердің бақылауындағы кәсіпорындар	Мемлекетпен байланысты ұйымдар
Ақша қаражаттары және олардың бааламалары бойынша пайыздық кірістер	-	-	431,515	-	-	2,352,212
Инвестициялық бағам қағаздар бойынша пайыздық кірістер	-	64,562	1,168	-	65,250	1,875
Клиенттерге берілген несиелер бойынша пайыздық кірістер	-	1,851,448	-	-	1,727,677	-
Алынған заемдар бойынша пайыздық шығыстар	(8,018,449)	-	(31,027,448)	(10,513,105)	-	(10,901,040)
Шығарылған борыштық бағам қағаздар бойынша пайыздық шығыстар	(12,346,050)	-	(7,521,020)	(7,629,704)	(60,590)	(10,035,048)
Несиелік шығындар бойынша шығыстар	-	1,005,318	-	-	(359,112)	-
Басқа кірістер / шығыстар	-	-	43,515,052	-	-	20,554,771
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс	-	-	(2,568,117)	-	-	(2,202,454)

Аға басшы персоналға сыйақы

Аға басшы персоналға сыйақы келесі позициялармен қамтылды:

	2022 жыл	2021 жыл
Жалақы және басқа да қысқа мерзімді төлемдер	176,823	167,210
Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы	25,771	32,366
Директорлар кеңесін ұстауға арналған шығыстар	6,710	11,709
Әлеуметтік қамсыздандыруға аударымдар	10,005	18,247
Аға басшы персоналға сыйақы жанына	228,309	229,532

32. Капиталдың жеткіліктілігі

Қоғам өз қызметіне тән тәуекелдермен қорғау мақсатында капиталдың жеткіліктілік деңгейін белсенді басқаруды жүзеге асырады. Қоғам капиталының жеткіліктілігі ҚРҰБ белгілеген басқа әдістерді, Нормативтері мен пайдалана отырып бақыланады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғам капиталға қатысты барлық сыртқы белгіленген талаптарға толық сақталды.

Қоғам үшін капиталды басқарудың негізгі мақсаты капиталға қатысты сыртқы талаптардың сақталуын қамтамасыз ету және қызметті жүзеге асыру және Акционерлік құнды барынша арттыру үшін қажетті жоғары несиелік рейтинг пен капиталдың жеткіліктілік нормативтерін сақтау болып табылады.

Қоғам өз капиталының құрылымын басқаруды және оны жүзеге асыратын қызмет түрлерінің экономикалық жағдайлары мен тәуекел сипаттамаларындағы өзгерістер аясында түзетеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

ҚРҰБ банк қызметінің жекелеген түрлерімен айналысатын ұйымдардан активтерінің кемінде 6% мөлшерінде капиталдың 1-ші деңгейдегі жеткіліктілік коэффициентін (k1); тәуекелді ескере отырып мөлшерленген активтер мен шартты және ықтимал міндеттемелердің кемінде 6% мөлшерінде капиталдың жеткіліктілік коэффициентін (k1-2) ұстауға талап етеді; және жалпы жеткіліктілік коэффициенті (k1-3) тәуекел мен операциялық тәуекелді ескере отырып мөлшерленген активтер мен шартты және ықтимал міндеттемелердің кемінде 12% мөлшерінде.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ талаптарына сәйкес есептелген ҚОҒАМ капиталының жеткіліктілік коэффициенттері келесідей болады:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
1-деңгейдегі капитал	392,394,568	261,475,207
2-деңгейдегі капитал	11,488,171	8,695,040
Капитал жиынтығы	403,882,739	270,170,247
Тәуекелді ескере отырып мөлшерленген активтер	791,514,677	770,484,968
Шарттық және шартты міндеттер	59,413,573	77,649,498
Операциялық тәуекел	25,887,765	21,785,778
Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (k1)	38.71%	32.42%
Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (k1-2)	46.11%	30.83%
Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (k1-3)	29.24%	31.06%

33. Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2022 жылғы 30 желтоқсанда Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі Кәсіпкерлік бастамаға жердемдесу жөніндегі шараларды ұйымдастыру және қаржыландыру 2022 жылғы 7 ақпандағы № 47 қаулыларына өзгерістер мен толықтырулар енгізді. Енгізілген өзгерістерге сәйкес агент-Қоғам арқылы жастарға микрокредит берудің жаңа тегін құрылды. Осы мақсаттар үшін 2023 жылдың наурыз айында Қоғам әр облыстың мемлекеттік Жұмыспен қамту және әлеуметтік қорғау департаменттері шешім қабылдағаннан кейін жастарды кейіннен бөлу үшін 29 млрд теңге алады. Қаржыландырумен жастар арасынан шамамен 5,800 кәсіпкерлік субъектісін қамту жоспарлануда. Микрокредиттер номиналды пайыздық мөлшерлемесі 2.50% және кредиттеу мерзімі 5-7 жыл болатын 21-35 жас аралығындағы адамдарға берілетін болады. Өз кезегінде Қоғам агенттің қызметтері үшін келісілген комиссиялық пайызды алады.

2023 жылғы қаңтарда Қоғам «Ситибанк Қазақстан» АҚ алымдағы берешегін толық өтеді. Келісімшарттық өтеу мерзіміне сәйкес 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 8.2 млрд теңге.

2023 жылғы ақпан-наурыз аралығында Қоғам көктемгі етіс жұмыстарын қаржыландыру мақсатында Қазақстан Республикасы Қаржы министрілігінен 0.01% номиналды мөлшерлемесімен және 2024 жылғы қарашада өтеу мерзімімен 140 млрд теңге мөлшерінде қарыз алады.

2023 жылғы 21 ақпанда Қоғам екінші облигациялық бағдарламасы (ISIN KZ2C00002731) шеңберінде жалпы сомасы 10 млрд теңгеге бірінші шағарылымды толық өтеуі жүргізді.

2023 жылғы 11 мамырда Қоғам «Кең-Дала» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде алынған Үкімет алымдағы берешекті жалпы сомасы 20 млрд теңгеге үшінші мерзімінен бұрын өтеуі жүргізді.